

Bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE!

LIST ADVOKÁTOM
Vložená príloha

Biele miesta
na súdnej mape

K ostatným zmenám
v konkurznom práve
Slovenskej republiky

Neodkladnosť
veci ako zákonná
podmienka
zadržania
obvineného

Vybrané
právne aspekty
výsluchovej činnosti
osobitnej
kategórie osôb

PF 2024

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadľa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 27. 11. 2023

Uzávierka redakčnej časti: 6. 12. 2023

Číslo bolo zverejnené 14. 12. 2023

PF 2024

Šťastné a pokojné Vianoce
a v novom roku 2024 pohodu a zdravie
želá redakcia Bulletinu.

bulletin slovenskej advokácie 6/2023

Obsah

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Novelizácia Trestného zákona a Trestného poriadku
musí zodpovedať európskym štandardom
JUDr. Boris Susko, PhD.

DISKUSIA

- 6 Elektronizácia, alebo formálny výklad práva
JUDr. Jana Biroščáková
- 8 Cesia palmárnej pohľadávky advokáta
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Biele miesta na súdnej mape
doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M., prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.
- 18 K ostatným zmenám v konkurznom práve Slovenskej republiky
JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 26 Neodkladnosť vecí ako zákonná podmienka zadržania obvineného
JUDr. Peter Demovič
- 34 Vybrané právne aspekty výsluchovej činnosti osobitnej kategórie osôb
JUDr. Samuel Marr, LL.M.

JUDIKATÚRA

- 40 Poskytovanie náhrady za užívanie účelových komunikácií ich vlastníkom
- 42 Znovu k úroku z omeškania
pri nadmernom odpočte dane z pridanej hodnoty

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Správy a udalosti
- 52 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 55 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 58 Povinnosť advokáta vopred informovať klienta-spotrebiteľa o výške odmeny

ZAHRANIČIE

- 60 Nečinnosť advokáta – neuplatnenie nároku klienta
- 62 Multilaterálny hospitačný program pre advokátov a advokátky v Nemecku
- 63 *Young european lawyers contest 2023*
Finále európskej súťaže koncipientov v Trieri a v Luxemburgu
- 64 *Medzinárodná advokátska komora (IBA)*
Medzinárodná spolupráca s vedomím, že ste v zahraničí v dobrých rukách
- 67 *LAWYEREX 2*
Stáž v advokátskej kancelárii v Poľsku očami slovenskej advokátky

ZAUJÍMAVOSTI

- 68 Naše sídlo oslavuje viac ako tridsať rokov existencie
Anton Blaha
- 70 **LITERATÚRA**
Zákonník práce. Veľký komentár
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 72 **Prehľad ročníka 2023**

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranné na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

**Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,**

máte pred sebou (v tlačenej či elektronickej forme) ďalšie vydanie Bulletinu slovenskej advokácie, v ktorom vám opäť prinášame množstvo zaujímavých tém. Príprava každého vydania časopisu je pre nás radosťou i odborným zadosťučinením, a tak to bolo aj pri tomto poslednom čísle v roku 2023.

Ani sa nám nechce veriť, ale je to už presne tridsať rokov, kedy sa začal písať príbeh nášho časopisu, a odkedy máme tú česť tvoriť pre vás jeho obsah. Stalo sa to v decembri roku 1993, keď vtedajšie predsedníctvo SAK identifikovalo potrebu založenia vlastného advokátskeho periodika. Vypracovaním projektu poverilo tím na čele s budúcim predsedom redakčnej rady JUDr. Jozefom Brázdilom a podniklo prvé kroky, ktoré v nasledujúcom roku viedli k vydaniu prvých čísel.

Pripomeňme si, s akým zámerom vtedy predsedníctvo rozhodlo o zrode časopisu, resp., ako tento zámer v tom čase formuloval vtedajší predseda SAK Štefan Detvai: „**Naším zdravo ctížiadostivým cieľom by malo byť periodikum, ktoré by sa mohlo bez výhrad zaradiť medzi odborné právnické časopisy. Bulletin by sa mal stať platformou prejavu profesionálnych záujmov a formovania nového spoločenského statusu advokátov Slovenskej republiky.**“

Dnes vieme, že tento cieľ sa podarilo naplniť. Bulletin slovenskej advokácie je najväčším domácim odborným časopisom pre právnu vedu a právnu prax. Má vysoké odborné renomé aj mimo advokácie a významným spôsobom spoluurčuje domáci právny diskurz. Neskromne tvrdíme, že Bulletin slovenskej advokácie je cenným podporným zdrojom pri štúdiu prameňov práva, o čom svedčí aj množstvo odkazov na naše články v komentároch a inej odbornej tvorbe.

Príbeh Bulletinu slovenskej advokácie je príbeh úspešného časopisu, s bohatou tradíciou a víziou ďalšieho rozvoja. Radi by sme poďakovali tým, ktorí stoja za jeho úspechom: kolegyniam a kolegom z redakčnej rady, všetkým autorom a – samozrejme – vám, našim verným čitateľom.

Bulletin slovenskej advokácie je tradične tlačným periodikom a chceme, aby takto fungoval aj naďalej. Myslíme si, že osobitne v dobe pretlaku digitálneho obsahu je vhodné ponúkať kvalitný obsah aj v tradičnej papierovej forme, ktorá je vhodnejšia pre pokojné štúdium textov a uvažovanie o nich.

Zároveň však chceme, aby boli výsledky práce našich autorov čo najlepšie dostupné a efektívnejšie šíriteľné v čo najširšej odbornej verejnosti. Aj preto sme sa rozhodli sprístupňovať ich bezplatne na našej novej webovej stránke vo forme, ktorá umožňuje ich jednoduché zdieľanie a ďalšie šírenie. Takýmto spôsobom nielen zviditeľníme kvalitných autorov, ale predovšetkým prispievame k potrebnému **rozvoju kultivovanej odbornej právnickej diskusie.**

Bulletin slovenskej advokácie poskytuje ako recenzovaný časopis unikátny priestor pre publikovanie odborných článkov. Sme veľmi radi, že tento priestor tu máme už tridsať rokov.

Prajeme Vám príjemné čítanie, a tiež krásne prichádzajúce Vianoce!

Redakcia Bulletinu slovenskej advokácie

P. S.

Nezabudnite si pozrieť našu novú webovú stránku na info.sak.sk/bulletin

ROZHOVOR

Novelizácia Trestného zákona a Trestného poriadku musí zodpovedať európskym štandardom

Nový minister spravodlivosti **JUDr. Boris Susko, PhD.** nám poskytol rozhovor, v ktorom upresňuje svoje konkrétne priority na nasledujúce štyri roky.

■ Ako vnímate súčasný stav justície v širšom zmysle? Čo vnímate ako základné výzvy vo vzťahu k téme právneho štátu, základnej vymožitelnosti práva a jeho predvídateľnosti?

Po tzv. súdnej mape uskutočnenej za predchádzajúcej vlády nás trápi situácia na súdoch, ktorú táto reforma spôsobila. Organizačné a technické zmeny boli povýšené nad účelnosť reformy, ktorou má byť zvýšenie efektívnosti inštitúcie poskytovať včas a kvalitne verejnú službu občanom. Súdna reforma exministerky Kolíčkovej spôsobuje podľa informácií, ktoré už teraz máme, obrovské problémy na jednotlivých súdoch. Konania sa tak predlžia, a to vo veľkej miere, určite nie skrátia. Dopadla teda úplne opačne, ako sa očakávalo.

Reagovať musíme aj v oblasti trestného práva. Rekodifikácia trestného práva hmotného uskutočnená v roku 2005 mala vytvoriť podmienky pre depenalizáciu, dekriminalizáciu a presadenie alternatívnych trestov, pričom tresty mali byť ukladané proporcionálnejšie. V skutočnosti sa zvýšili trestné sadzby, ako aj počet skutkových podstát trestných činov a efektívne podmienky pre ukládanie novozavedených alternatívnych trestov

sa reálne nevytvorili. Po skúsenosti z ostatných troch rokov v oblasti trestnej politiky štátu, v nadväznosti na rozhodnutia ústavného súdu o porušovaní základných ľudských práv a slobôd v rámci trestných konaní a v nadväznosti na rozhodnutia ESĽP chceme zmeniť trestnú politiku štátu. Z represívnej funkcie na funkciu preventívnu, prevýchovnú a resocializačnú.

Problematická je tiež bezbrehá autonómia špeciálnej prokuratúry, ktorá narúša hierarchiu prokuratúry. Úrad špeciálnej prokuratúry je súčasťou jednotného systému prokuratúry, pričom na takejto špecializovanej jednotke došlo k obrovskej koncentrácii moci. Na rozhodnutiach ústavného súdu, ale aj ESĽP sa ukazuje, že bola často nadužívaná, či priam zneužívaná. Nastavené nie sú kontrolné mechanizmy, ktoré by reagovali na systémovú zaujatosť úradu špeciálnej prokuratúry, čo je realitou. Keď je zaujatý samotný špeciálny prokurátor, ktorý je nadriadený svojim prokurátorom, dochádza k tzv. systémovej zaujatosti a v takom prípade ani generálny prokurátor nemá žiadne právomoci, ako tento problém vyriešiť.

■ Vidíte reálny priestor na opravu niektorých nedostatkov tzv. novej súdnej mapy?

Máme už priebežné informácie, sme vo fáze zbierania údajov, aby sme mohli urobiť analýzu dopadov. Len čo ju budeme mať hotovú, následne prijmeme opatrenia, ktorými sa pokúsime napraviť negatívne dôsledky súdnej reformy tak, aby sa dosiahol pôvodne plánovaný cieľ, ktorý dramaticky nevyšiel a to je zrýchlenie a zefektívnenie súdnych konaní a dostupnosť občanov k súdom.

■ Aké sú Vaše priority na nasledujúce štyri roky?

Prijatie modernej právnej úpravy – akútnej novelizácie Trestného zákona a Trestného poriadku, ktorá bude zodpovedať európskym štandardom a aktuálnym trendom v trestnej politike najvyspelejších krajín Európskej únie.

Zmeniť trestnú politiku štátu z represívnej funkcie na funkciu preventívnu, prevýchovnú a resocializačnú. Harmonizovať trestné sadzby na európsku úroveň, aby sme zabezpečili proporcionálnosť a primeranosť trestov voči životu a zdraviu a násilným trestným činom oproti ostatným trestným činom – majetkovým, hospodárskym a ďalším.

Presadiť právnu úpravu zameranú na modernizáciu a humanizáciu inštitútov trestného práva so zameraním na zavádzanie prvkov restoratívnej justície a harmonizáciu s európskymi trestnoprávnymi štandardmi.

Toto má úzky súvis s riešením problematiky väzenia a humanizácie väzenia, ktoré máme dnes zásadným spôsobom vytykané aj z hľadiska CPT, ktorý kritizuje našu preplnenosť väzníc a podmienky výkonu väzby. Takáto zmena by mala do budúcnosti sčasti riešiť aj problematiku a humanizáciu väzenia.

V oblasti procesného práva by sme chceli v nadväznosti na jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu a ESLP upraviť podmienky uzatvárania dohody o vine a treste a preskúmania uzatvárania týchto dohôd, ako aj otázku spolupracujúcich obvinených a ich postavenia v rámci trestného konania.

Ďalšou vecou je zlepšenie personálneho a finančného zabezpečenia v oblasti súdnictva, najmä podporného aparátu, či už vyšších súdnych úradníkov, prípadne sa znovu chceme zamyslieť nad zavedením justičných čakateľov.

Zo strednodobého hľadiska plánujeme vyriešiť dlhodobú snahu o rekodifikáciu občianskeho práva hmotného, odstrániť dualizmus v tejto oblasti. Reagovať tiež chceme na aplikačné problémy už rekodifikovaného civilného procesného práva, ale aj na jednotlivé výzvy a aplikačné problémy vyplývajúce z uplatňovania ďalších statusových zákonov, ktoré upravujú výkon činnosti advokátskej, notárskej, súdnych exekútorov, konkurzného konania a ďalších súvisiacich oblastí.

■ Aké sú dnes hlavné výzvy vo väzenstve?

Ciele a výzvy sú definované v koncepcii väzenia, ktorú má Slovenská republika schválenú na roky 2021 – 2030. Za najdôležitejší považujeme zníženie indexu väznených osôb na Slovensku, pretože v počte väzňov v pomere k obyvateľom sme druhá najhoršia krajina v EÚ. Máme vysokú naplnenosť väzníc, na 100-tisíc obyvateľov pripadá 192 väzňov. Momentálne na jedného väzňa pripadá 3,5 m², u mladistvých 4 m², pričom CPT odporúča minimálne 6 m². Pokiaľ by sme prerátali počet väzňov na plochu 6 m², ktorú nám CPT odporúča, mali by sme 130% obsadenosť, čo je nereálne, a preto dochádza k legislatívnym zmenám.

Zníženie počtu väzňov vieme dosiahnuť legislatívnymi zmenami, ktoré sa premietli aj do programového vyhlásenia vlády. Zmeny sa týkajú, ako som už spomínal, harmonizácie trestných sadzieb s európskymi štandardmi, možnosťou individualizácie ukladania trestov pre sudcov, pretože podľa súčasnej právnej úpravy je takáto aplikácia veľmi obmedzená. Aj preto chceme sudcom umožniť individualizovať ukladanie výšky trestov.

Ciele konkrétnych opatrení sa zamerajú najmä na humanizáciu podmienok vo výkone väzby a trestu odňatia slobody v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií, teda znížovanie počtu osôb odsúdených na nepodmienečný trest odňatia slobody, dobudovanie fungujúceho modelu probačnej a mediačnej služby a zabezpečenie reálneho umožnenia ukladania alternatívnych trestov domáceho väzenia a povinnej práce vo významne väčšej miere ako doteraz.

■ **Minulý rok vznikol na ministerstve spravodlivosti návrh reformy trestného práva, ktorý mal pomerne širokú odbornú podporu. Znenie tohto návrhu rámcovo podporila aj Slovenská advokátska komora, avšak s viacerými významnými výhradami. Plánujete na tieto práce nadviazať?**

Vychádzame z koncepcie návrhu, ktorý bol pripravený v predchádzajúcom volebnom období, ale niektoré veci upravujeme inak. Nejdeme do takého veľkého rozsahu, ako pôvodná novela. Reagujeme akútne len na tie veci, ktoré som spomínal. Porušovanie základných ľudských práv a slobôd, rozhodnutia ESLP. Reagujeme na tieto rozhodnutia, harmonizujeme trestné sadzby, približujeme ich k európskemu štandardu a upravujeme ďalšie inštitúty trestného práva procesného, aby sme vyriešili nedostatky úpravy pri spolupracujúcich obvinených, pri dohodách o vine a treste, resp. preskúmaní benefítov poskytovaných týmto spolupracujúcim obvineným a okrem toho sa venujeme aj určitej úprave drogových trestných činov. Ďalšie otázky sú na širšiu diskusiu v nasledujúcom období.

■ **SAK dlhodobo upozorňuje na to, že ľudia a právnické osoby, ktorí/é sa úspešne domáhajú svojich práv, nemajú cez vyhlášku o odmenách dostatočne pokryté reálne náklady na právne zastúpenie. Rovnako upozorňujeme na podfinancovanie náhrad pri ex-offo obhajobe či pomoci chudobným v rámci CPP. Ako vidíte reálne možnosti na zlepšenie v tejto oblasti?**

Jednou z tém, ktorú by sme chceli v budúcnosti riešiť sú aj náhrady odmien advokátov, odmeny notárov a ďalších subjektov pôsobiacich v rezorte spravodlivosti. Vnímam aplikačné problémy v súvislosti s odmeňovaním, ktoré sú v rámci poskytovania bezplatného právneho poradenstva, resp. odmien či už advokátov, notárov alebo iných pracovníkov v justícii, ale nechceme o tom rozhodnúť od stola. Musíme to citlivo analyzovať a na základe analýzy a odbornej diskusie potom nastaviť a prijať konkrétne legislatívne úpravy.

■ **Aké ďalšie možnosti vidíte pri zvyšovaní úrovne ochrany základných práv?**

Za ostatné obdobie vidíme zlyhávanie ochrany základných práv v oblasti trestnej politiky štátu, ktoré je vypuklejšie, na čo sa chceme v krátkodobom horizonte zamerať. Samozrejme, vidím výzvy aj v iných oblastiach. Chceme zvyšovať mieru základných práv v rámci projektu Cochem vo vzťahu k poručenskej agende, viac zapojiť ombudsmana do jednotlivých procesov v rámci justície a nastaviť zvýšenú mieru ochrany základných ľudských práv najmä vo vzťahu k domácejmu násiliu a právam maloletých.

Opatrenia a ich právna úprava budú predmetom odbornej diskusie, na základe výsledkov takejto odbornej diskusie potom nastavíme legislatívne zmeny.

■ **Aké je Vaše stanovisko k možnému zefektívneniu ochrany základných pilierov advokácie aj prostredníctvom novelizácie Ústavy SR? Vedenie odbornej diskusie na túto tému podporili tento rok aj najvyšší predstavitelia slovenskej justície.**

Je to priestor na diskusiu, treba si uvedomiť, že súčasná koalícia nedisponuje ústavnou väčšinou, čiže akékoľvek úvahy o ústavnoprávnej zmene sú momentálne vo veľmi teoretickej rovine. Na to, aby sme takého niečo mohli urobiť, potrebujeme širšiu politickú podporu aj od súčasnej opozície, nebránime sa diskusii o návrhoch alebo zmenách, ktoré si však vyžadujú širší politický konsenzus.

DISKUSIA

Elektronizácia, alebo formálny výklad práva

Článok je inšpirovaný reálnym prípadom, ktorý sa stal nedávno v našej praxi. Chcem ním poukázať na problémy, ktoré nám advokátom nútená elektronizácia priniesla.

Prvoinstančný súd vydal v roku 2022 v konaní podľa CSP rozsudok, voči ktorému advokát v zastúpení klienta podal v zákonnej lehote odvolanie elektronickou formou cez portál ežaloby. Keďže obsah konkrétnych dôvodov odvolania bol rozsiahly, nevošiel sa kapacitne do kolonky určenej na odôvodnenie, ale bol pripojený ako príloha podania (bez osobitného elektronického podpisu prílohy). Obsah formulára spoločne s prílohami bol na záver podpísaný mandátnym kvalifikovaným podpisom právneho zástupcu. Následne odvolateľa súd prvej inštancie vyzval zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, vyzval protistranu na vyjadrenie k odvolaniu a odvolateľa na repliku naň, čiže o podanom odvolaní so stranami sporu vecne konal. Nevyzval však odvolateľa na doplnenie náležitostí odvolania. Po polroku priebehu odvolacieho konania bolo vo veci doručené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým **odvolací súd odvolanie odmietol, na podanie označené ako „odvolanie voči rozsudku“ neprihliadol**. Odmietnutie odvolania odvolací súd oprel o § 386 písm. d) CSP, pretože odvolanie údajne nemalo náležitosti, konkrétne nebola elektronicky osobitne podpísaná príloha s podrobným odôvodnením odvolania. Odvolací súd po preskúmaní formulára odvolania a jeho prílohy zistil, že odvolateľ doručil okresnému súdu s elektronickým podpisom len jeden autorizovaný elektronický dokument, a to formulár Odvolania, ktorý ale neobsahuje odôvodnenie. Samotné odvolanie, resp. jeho odôvodnenie priložené ako príloha formulára, však nie je podpísané elektronickým podpisom, ani pečatou. Keďže príloha formulára nebola súdu dodatočne doručená v listinnej podobe, ani v elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu, odvolací súd na takéto podanie neprihliadal. Vo vzťahu k formuláru odvolania odvolací súd konštatoval, že z odvolania podaného elektronicky prostredníctvom formulára e-žaloba nebolo zrejmé, ktorý konkrétny odvolací dôvod z odvolacích dôvodov prípustných v zmysle Civilného sporového poriadku chcel oprávnený uplatniť, a teda o čom má odvolací súd rozhodovať, malo odvolanie vadu, pre ktorú nebolo možné v odvolacom konaní pokračovať.

V zákonnej lehote bolo voči uzneseniu podané dovolanie. Dovolací súd svojím rozhodnutím o dovolaní v roku 2023

napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Dovolací súd konštatoval, že o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania konať pred súdom, k naplneniu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a zároveň k založeniu prípustnosti dovolania ide v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

Po preskúmaní obsahu spisu **dovolací súd konštatoval nesprávnosť odvolacieho súdu pri posudzovaní obsahu formulára odvolania**. Dovolací súd poukázal na formulár odvolania, v ktorom v rubrike predmet návrhu odvolateľ uviedol výroky rozhodnutia, voči ktorým podáva odvolanie, v rubrike odôvodnenie uviedol, že odôvodnenie odvolania je pripojené v prílohe formulára, bol uvedený aj petit odvolania. Preto dovolací súd považoval odmietnutie odvolania pre nedostatok požadovaných náležitostí za nesprávny procesný postup.

Dovolací súd vzhľadom na ďalšiu **nesprávnosť záveru odvolacieho súdu vo vzťahu k posudzovaniu autorizácie prílohy formulára odvolania**, ktoré spôsobilo neprihliadanie na prílohu formulára. V prejednávanej veci, za situácie, kedy bolo odvolanie podané elektronicky prostredníctvom formulára ežaloby, v ktorom odvolateľ uviedol, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu rozhodnutie napáda, odvolacie dôvody a odvolací návrh, v rámci ktorého formulára odvolania pripojil odvolateľ prílohu, ktorej obsahom bolo odvolanie vrátane jeho vecného odôvodnenia – odôvodnenie odvolacích dôvodov, mal odvolací súd prihliadať na predmetnú prílohu formulára, keďže formulár odvolania spolu s prílohou, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou podaného formulára odvolania a tvoria spolu jeden celok, ktorý bol autorizovaný zvoleným právnym zástupcom odvolateľa. Dovolací súd v danej súvislosti poukázal analogicky na právnu vetu uznesenia najvyššieho súdu z 26. januára 2022 sp. zn. 5Ndob/1/2022 publikovaného ako judikát (R 7/2023) v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 1/2023, podľa ktorej: „Ak aj súčasťou tohto formulára priamo textovo vyjadrené vecné odôvodnenie odporu nebolo, postačoval odkaz v príslušnej rubrike formulára na jeho prílohu obsahujúcu celý text odporu vrátane jeho vecného odôvodnenia. Takto podaný odpor, z ktorého sú zrejmé jeho náležitosti, vrátane stanovených

v § 11 ods. 1 zákona o upomínacom konaní, je potrebné považovať za odpor podaný s vecným odôvodnením“.

V posudzovanej veci podľa právneho záveru dovolacieho súdu nebol popretý účel autorizácie podľa osobitného predpisu, keďže z formulára odvolania bez akýchkoľvek pochybností vyplývalo, že odvolanie urobil v mene strany sporu splnomocnený právny zástupca v elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu (§ 23 ods. 1 zákona o e-Governmente). **Preto postup odvolacieho súdu za situácie, kedy neprihliadal na prílohu formulára pre absenciu autorizácie tejto prílohy, považuje dovolací súd za nepriemerane formalistický a neopodstatnene reštriktívny, zakladajúci porušenia práva na spravodlivý súdny proces.**

Úvaha autorky o elektronizácii na záver: po zavedení povinnej „elektronizácie“ sa (nielen) advokáti neustále boria s technickými problémami používaných softwarov i hardwarov, ich zmenami, výpadkami, nefunkčnosťou, stresom neistoty či sa jednotlivé podanie vôbec súdu doručí a kedy sa doručí. Po odoslaní podania cez portál eŽaloby ešte niekoľko dní sledujeme emailové správy, či vôbec podanie prešlo, či bolo zaevidované, či bolo podpísané kvalifikovaným podpisom atď. Dokonca sa nám stalo, že aj po doručení všetkých uvedených kladných potvrdení sa až o 8 dní od odoslania podania objavila správa o neprihliadaní na žalobu, pretože údajne absentovalo niečo v elektronickej podpise, čo je neprijateľné z hľadiska dodržania lehôt či zmarenia nám možnosti včasnej nápravy. V minulosti stačilo podanie zaniest do podateľne/na poštu čím sa doručovacia časť skončila, avšak teraz sme v stave neistoty o doručení ešte neurčitý počet dní. Treba vziať do úvahy, že na rozdiel od súdov, mnohí advokáti nemajú zamestnancov na vybavovanie elektronickej agendy, preto im neraz dlhšie trvá spracovanie formy než právneho obsahu podaní. Zastaralé formuláre vypracované ministerstvom sú

komplikované, nezrozumiteľné, podpora z call centier slabá a neodborná. Mnohí kolegovia z dôvodných obáv pred nedoručením elektronickej podaní a/alebo z ich časovej zdĺhavosti, náročnosti na počítačové zručnosti volia cestu doručenia listín s povinnosťou zaplatiť za neelektronické podanie sankčné poplatky – nebolo by možné toto zo zákona vypustiť? Tento poplatok je nezmyslom. Nie je pri rovnosti strán sporu spravodlivé, aby poplatok platil klient len za to, že si zvolil právne zastúpenie advokátom na rozdiel od strany, ktorá advokáta nemá a môže súdu doručovať akokoľvek. A zároveň nie je dôvod, aby ho platil advokát, keď pre obavy z nedoručenia elektronickej podania zvolí istotu osobného či poštového doručenia, pritom však konajúc v záujme klienta.

Privítali by sme v danej súvislosti väčšiu podporu našej stavovskej organizácie, otvorenie diskusií o ne/fungovaní elektronickej komunikácie, podporovanie užívateľsky prívetivejších softwarových riešení cez portály slovensko.sk, eŽaloby, práci s preukazmi, podpisovými certifikátmi atď. Zároveň, pokiaľ sa priebežne zmení nazeranie súdov/orgánov verejnej správy na spôsob elektronickej komunikácie, mala by sa o tom odborná verejnosť vopred dôsledne informovať priamo i cestou komory.

Osobitou kapitolou hodnou aj samostatného článku v kontexte nútenej elektronizácie sú poisťovacie zmluvy zo zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie a poisťovacie krytie rizík spojených s elektronickej doručovaniami. Takéto problémy sa v našej praxi vyskytujú vo veľkom rozsahu, preto by komora mala akcentovať ich exaktne zahrnutie do poisťovacieho krytia. Inak sa môže stať, že v dnešnej dobe azda najväčšie riziko vzniku škody pri výkone advokácie bude advokát znášať sám(?). ■

JUDr. Jana Biroščáková, advokátka

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiacich v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

DISKUSIA

Cesia palmárnej pohľadávky advokáta

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

V štandardnej advokátskej praxi nemožno *a priori* vylúčiť situáciu, keď klient za poskytnuté právne služby nezaplatí. Ide o neželaný jav, ktorého výskyt je však reálnym podnikateľským rizikom. V obdobnej situácii môže bežný podnikateľ sám pristúpiť k vymáhaniu pohľadávky; prípadne zvolí jej postúpenie na tretiu osobu, ak tomu nebráni dohoda s dlžníkom (§ 525 ods. 2 OZ). Advokátovi ale toľko slobody neprináleží.

Jeho elementárna povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa § 23 ZoA mu totiž znemožňuje poskytnúť nadobúdateľovi pohľadávky akékoľvek informácie (§ 528 ods. 2 OZ), o ktorých sa advokát dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie. Samotné postúpenie takejto pohľadávky na tretiu osobu je preto považované za disciplinárne previnenie v zmysle § 56 ZoA a interných predpisov Slovenskej advokátskej komory. O tom svedčí aj rozhodovacia prax disciplinárnych senátov SAK, pričom možno poukázať najmä na rozhodnutia uverejnené v Zbierke disciplinárnych rozhodnutí SAK 2007 – 2011 (R 39), 2018 – 2019 (R 8, R 15) a 2020 – 2021 (R 10).

V rámci dostupnej judikatúry však zatiaľ nebola definitívne zodpovedaná otázka, či je samotná zmluva, ktorou advokát postúpi palmárnu pohľadávku na tretiu osobu, platným právny úkon. Prelomovým sa stal rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 22. 2. 2023 sp. zn. 4Obdo/78/2021, ktorý bol medzičasom publikovaný v dvojmesačníku Zo súdnej praxe pod č. 35/2023 a v oficiálnej R-zbierke pod R 54/2023, s nasledujúcou právnou vetou „*Postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa ZoA na osobu, na ktorú sa nevzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 OZ v spojení s § 23 ods. 1 ZoA. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa ZoA na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti advokáta, je podľa § 39 OZ neplatným právny úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti klientom zbavený.*“

Vo všeobecnosti možno pozitívne hodnotiť prístup dovolacieho súdu k advokátskemu tajomstvu a zdôraznenie jeho významu v podmienkach materiálneho právneho štátu. Cesia palmárnej pohľadávky advokáta mimo sféry chránenú advokátskym tajomstvom je rozhodne negatívnym javom,

proti ktorému sa ohradzuje aj samotná Slovenská advokátska komora (porovnaj napr. uznesenia Predsedníctva SAK č. 10/1/2015, 22/7/2019, 24/7/2019 alebo 17/8/2023).

Živú odbornú diskusiu však vyvoláva mimoriadne rigorózný prístup Najvyššieho súdu SR, ktorý bezprostredne deklaroval absolútnu neplatnosť súkromnoprávnej zmluvy. Sám pritom vo svojej judikatúre presadzuje preferenciu platnosti súkromnoprávných úkonov, ako jeden z nosných princípov súkromného práva (napr. 6 MCdo 21/2011, 4 Cdo 132/2007, 4 Cdo 95/2019, 2ObdoV/9/2020). To potvrdzuje aj nadväzujúca judikatúra Ústavného súdu SR (napr. I. ÚS 242/2007, I. ÚS 243/2007, IV. ÚS 340/2012, IV. ÚS 15/2014, I. ÚS 640/2014, I. ÚS 184/2015, II. ÚS 294/2018) a v neposlednom rade aj historické korene európskeho súkromného práva (*Actus interpretandus est potius, ut valeat quam, ut pereat*. Ulpianus, Digesta, kniha 45, titul 1, frg. 80).

Odhliadnuc od kontextu odplatného poskytovania právnych služieb teda vzniká dojem, že najvyšší súd aplikuje prekonané interpretačné prístupy, uprednostňujúce chladnú justičnú chirurgiu v podobe absolútnej neplatnosti. Spornú zmluvu totiž vyhodnotil ako neplatnú podľa § 39 OZ v nadv. na § 525 ods. 2 OZ pre jej rozpor so zákonom, ktorým je ZoA a konkrétne jeho § 23 ods. 1 o povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť (R 54/2023, ods. 37).

Toto ani iné ustanovenie právneho poriadku však postúpenie palmárnej pohľadávky advokáta nezakazuje. Rozpor so zákonom bol vyvodенý implicitne ako dôsledok predpokladaného porušenia inej povinnosti, spočívajúcej v imperatívne zachovávať mlčanlivosť. Z judikátu navyše vyplýva (ods. 3), že súd sa ani neoboznámil s obsahom spornej zmluvy o postúpení pohľadávky a reálne porušenie povinnosti advokáta konštatoval bez ďalšieho iba na základe skutočnosti, že k uzavretiu takejto zmluvy došlo.

Je potrebné zdôrazniť, že pri vymáhaní pohľadávky na zaplatenie odmeny za poskytnuté právne služby nie je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť (§ 23 ods. 5 ZoA). Ako chránené informácie pritom dovolací súd v ods. 35 judikátu R 54/2023 uvádza najmä identitu klienta, druh poskytovaných služieb a výšku odmeny. Tieto údaje sú však verejne

dostupné priamo z rozhodnutia súdu prvej inštancie (OS TT sp. zn. 36Cb/36/2018), ktoré je v plnom znení k dispozícii na webe Ministerstva spravodlivosti SR. Možno teda zjednodušiť, že štát prísny verdiktom zamietol žalobu o zaplatenie legitímneho dlhu (ten nebol sporný) z dôvodu ochrany údajov, ktoré zároveň sám zverejňuje.

Aj keby nedošlo k postúpeniu pohľadávky a advokát by sa zaplata domáhal žalobou, na prejednanie veci samej by súd nariadil verejné pojednávanie, ktorého sa môže bez obmedzenia zúčastniť ktokoľvek. Oboznámenie sa s predmetom advokátskeho tajomstva v tejto jeho špecifickej časti, pokiaľ ide o palmárnu pohľadávku, nie je teda *a priori* nijako obmedzené a verejnosť pojednávania a vyhlásenia rozsudku zdôrazňujú právne predpisy najvyššej právnej sily (čl. 48 ods. 2 a čl. 142 ods. 4 Ústavy SR, čl. 14, § 176 a § 219 ods. 1 CSP).

Zohľadniteľnou je aj skutočnosť, že pri identickej právnej úprave v civilnom kódexe rozhodol Najvyšší súd Českej republiky v známom rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 4594/2009 (pozri aj Právní rozhledy č. 12/2011 s. 453) opačne a konštatoval, že zmluva o postúpení palmárnej pohľadávky na tretiu osobu je platným právnym úkonom. K obdobným záverom smeruje česká judikatúra aj pokiaľ ide o bankové tajomstvo (české R 46/2009 civ.) a judikatúra Súdneho dvora EÚ pokiaľ ide o telekomunikačné tajomstvo (rozsudok vo veci Probst C-119/12).

Z právnej vety judikátu zároveň vyplýva, že cesia nie je vylúčená bezpodmienečne. K platnému postúpeniu môže advokát pristúpiť za predpokladu, že postupník je rovnako viazaný mlčanlivosťou a utajované skutočnosti nebudú ohrozené. To nadväzuje na § 23 ods. 4 ZoA a týka sa situácie, keď klientovi poskytujú právne služby viacerí advokáti alebo advokátski koncipienti. Medzi týmito osobami môže, prirodzene, advokátske tajomstvo „obiehať“ bez ohrozenia.

Nesprávny by však bol zjednodušený záver, že advokát môže palmárnu pohľadávku postúpiť na ktoréhokoľvek iného advokáta. Advokátske tajomstvo postupcu nezaväzuje postupníka, ani keby bol advokátom. Postupník sa totiž o postúpených informáciách nedozvie v súvislosti s výkonom advokácie, resp. pri poskytovaní právnych služieb klientovi. Kúpa pohľadávky nie je výkonom advokácie v zmysle § 1 ods. 2 ZoA. Moje advokátske tajomstvo voči môjmu klientovi nezaväzuje kolegu iba z toho dôvodu, že je tiež advokátom.

Ak teda nezbaví klient advokáta mlčanlivosťou, ide v prípade palmárnej pohľadávky o nárok, ktorý nemôže veriteľ previesť a ktorý je z tohto dôvodu viazaný na jeho osobu. To ale zároveň znamená, že právo na plnenie smrťou advokáta zanikne v zmysle § 579 ods. 2 OZ. Pri načrtnutých východiskách nemožno totiž obhájiť ani nadobudnutie pohľadávky dedičmi, pretože k porušeniu advokátskeho tajomstva by došlo na rovnakom princípe, ako v prípade akejkoľvek inej zmeny v osobe veriteľa.

To už zásadným spôsobom zužuje rozsah dedičstva po advokátovi a môže smerovať k relevantnému zásahu do základného práva vlastníť majetok. Najmä v prípade náhleho úmrtia advokáta môžu splatné a nesplatné palmárne pohľadávky poručiteľa predstavovať pomerne vysokú sumu.

Obmedzenie dedičského práva po advokátovi určite nebolo pôvodným zámerom najvyššieho súdu, avšak základné východiská pre absolútnu neplatnosť cesie k tomu v konečnom dôsledku smerujú a znevýhodňujú z daného hľadiska advokátske povolanie oproti iným formám podnikania a vlastníctva majetku pre prípad smrti.

V širších súvislostiach sa javí ako vhodné domyslieť do dôsledkov aj nadväzujúce záväzkovo právne otázky. Na skutkových okolnostiach spomínaného judikátu to možno prehľadne ilustrovať. Klient, ktorý nesplnil svoj záväzok a nezaplatil advokátovi za riadne poskytnuté právne služby, sa v spore úspešne ubránil paušálnym odkazom na porušenie advokátskeho tajomstva pri cesii. Jeho zmluvná delikvencia bola pritom jediným dôvodom vzniku sporu. Absolútna neplatnosť zmluvy má za následok stav, že advokát je povinný vrátiť inkasovanú kúpnu cenu pohľadávky a samotnú pohľadávku už zrejme nebude schopný vymôcť z dôvodu premlčania. Klient teda odmenu za prácu advokáta nemusí zaplatiť vôbec, čo je následok ekonomicky aj právne nespravodlivý a nevyvážený.

Niet pochyb o tom, že R 54/2023 predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a musí byť ako judikát plne rešpektovaný. Vyžaduje to stabilita právneho prostredia. Na druhej strane je otázne, či nemohol za daných okolností Najvyšší súd SR zvoliť pragmatickejší prístup, ktorým by zachoval platnosť zmluvy, dosiahol splnenie legitímneho dlhu, predišiel bezdôvodnému obohateniu advokáta voči postupníkovi a nevyvolal pochybnosti o zániku palmárnej pohľadávky najneskôr smrťou advokáta. Zodpovednosť postupcu, ako advokáta, by tým nebola nijako obmedzená. A to jeho zodpovednosť disciplinárna resp. akákoľvek iná, vrátane zodpovednosti za škodu spôsobenú klientovi ohrozením alebo porušením advokátskeho tajomstva. ■

Termíny advokátskych skúšok v roku 2024

	Písomný test	Písomné úlohy	Ústna časť
január	4. januára	8.–9.–10. januára	15.–16.–17. januára
február	1. februára	5.–6.–7. februára	12.–13.–14. februára
marec	29. februára	4.–5.–6. marca	11.–12.–13. marca
apríl	4. apríla	8.–9.–10. apríla	15.–16.–17. apríla
máj	2. mája	6.–7. mája	13.–14.–15. mája
jún	30. mája	3.–4.–5. júna	10.–11.–12. júna
júl	26. júna	1.–2.–3. júla	8.–9.–10. júla
august	27. augusta	hlavné letné prázdniny	

(Zmena termínov komorou vyhradená.)

Biele miesta na súdnej mape

doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Marek Števcík, DrSc.

Bielych miest na mape sveta ubúda, ak vôbec ešte nejaké sú. Zdalo by sa tak, že „územia levov“, ako označovali kartografi biele miesta na mapách, sú v oblasti rozvoja spoločnosti a kultúry tvorby zákonov už minulosťou. Žiaľ, toto tvrdenie empiricky neobstojí. Kvalita legislatívy sa, zdá sa, zhoršuje, čo na jednej strane cibrí interpretačné schopnosti a ostražitosť adresátov práva, no na strane druhej nepripieva k právnej istote. Neklamným znakom nie celkom podarených jazykových vyjadrení noriem je priamo úmerný rast aplikačnej interpretácie, v oblasti práva najmä judikačnej aktivity najvyšších súdnych autorít. Ak napríklad obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR značnú časť svojej pozornosti v súčasnosti zameriava na také bazálne otázky, akými sú príslušnosť na prejednanie „obchodných vecí“ (ba dokonca sa musí nanovo judikovať, čo to vlastne tá „obchodná vec“ po novom je), ide o jasný príklad nejasných či absentujúcich právnych noriem, ktoré musia byť nahrádzané interpretačnou autoritou najvyššieho súdu. Pozrime sa na vec bližšie z pohľadu doktrinálneho.

Jednou z proklamovaných najzásadnejších zmien, ktoré nastali v oblasti súdnictva, je reforma tzv. súdnej mapy. Doktrinálne ide o zmeny v sídlach a obvodoch všeobecných súdov, s priamymi dopadmi na inštitút príslušnosti súdov a tichej špecializácie slovenského (civilného) súdnictva.^{1,2} Predmetné zmeny v organizácii súdov boli pripravované dlhodobo, a v priebehu celého procesu nadobúdali rôzne podoby. Definitívne znenie bolo prijaté v akejsi oklieštenej forme, ktorá však zachovala základné ciele v podobe zníženia (redukcie) počtu okresných súdov z pôvodných 56 na súčasných 34, vytvorenie mestských súdov, a to v Bratislave a v Košiciach, a napokon špecializáciu vybraných súdov, s akcentom na kauzálnu príslušnosť, t. j. zameranie/riešenie konkrétnej agendy len vybranými súdmi.

Konštruované zmeny neovplyvnili len organizačné a administratívne zázemie súdov, ale vzhľadom na ich priamy dopad na civilné sporové konanie prejavili sa priamo v procesných súvislostiach, a zároveň vyvolali konkrétne procesnoprávne otázky. To, že nejde o otázky náhodné ani zriedkavé potvrdzuje aj aktuálna rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR, ktorá sa aktuálne potýka najmä s riešením kolízie prechodu pôvodnej agendy na novovzniknuté súdy (kauzálne príslušné). Správnosť zvoleného riešenia na podklade vybraných rozhodnutí je predmetom analýzy v tomto článku. Zároveň sa pokúsime poukázať aj na iné problémy, ktoré sú spojené s vykonávanými zmenami.

Dva alebo jeden mestský súd na riešenie sporovej (občianskoprávnej) agendy v civilných veciach?

V rámci tzv. súdnej mapy pre územné obvody okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V pôsobí Mestský súd Bratislava I a pre územný obvod okresov Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV a Košice-okolie Mestský súd Košice.

1 Tichej preto, že sa stále domnievame, že so špecializáciou súdnictva *expressis verbis* sú späté isté ústavnoprávne riziká, ktoré však nebudú nateraz predmetom nášho záujmu.

2 V ďalšom texte sa aj my budeme pridávať pojmu „súdna mapa“, kvôli istej inštruktívnosti; sme si však vedomí doktrinálnych úskalí tohto výrazu.

Tieto (a ďalšie) organizačné zmeny normuje zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov v znení neskorších predpisov. Vo väzbe na novozriadené súdy sa vynára otázka reflexie na inštitút príslušnosti súdov, keďže práve na daný inštitút majú vymedzené organizačné zmeny priamy dopad.

Procesná teória rozlišuje miestnu, vecnú, funkčnú a kauzálnu príslušnosť.

Podľa § 12 ods. 1 CSP sú na konanie v prvej inštancii vecne príslušné okresné súdy, ak tento zákon neustanovuje inak. Nasledujúci odsek deklaruje výnimku z predmetného pravidla, a to, že na konanie v prvej inštancii, ak CSP neustanovuje inak je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV príslušný Mestský súd Bratislava IV. Okrem Mestského súdu Bratislava IV, do ktorého pôsobnosti spadá civilná agenda, vznikol v dôsledku reformy súdnej mapy aj Mestský súd Košice, do ktorého pôsobnosti (aspoň podľa dôvodovej správy) by taktiež mala patriť občianskoprávna agenda. S existenciou Mestského súdu Košice ako vecne príslušného súdu, t. j. súdu príslušného na konanie v prvej inštancii však normatívne znenie CSP akosi nepočíta.

Prvú zmienku o existencii Mestského súdu v Košiciach nachádzame až v rámci vymedzenia kauzálne príslušných súdov podľa § 22 a nasl. CSP, a to napríklad v obchodnoprávnej agende, v pracovnoprávných sporoch, rozhodcovského konania, burzových obchodov a pod.

Otázkou preto zostáva, či zákonodarca chcel alebo len (nedbanlivo) opomenul vecnú príslušnosť Mestského súdu Košice v ostatnom okruhu agendy, t. j. aj v občianskoprávných veciach.

Moment skúmania príslušnosti

V dôsledku reformy súdnej mapy prišlo (logicky) zároveň aj k novelizácií CSP. Do pôvodného ustanovenia § 40 CSP, ktoré ukladalo povinnosť súdom skúmať vecnú, funkčnú a kauzálnu príslušnosť kedykoľvek v priebehu konania, sa zaviedla výnimka zužujúca predmetné pravidlo tak, že v obchodnoprávných veciach sa skúmanie kauzálnej príslušnosti limituje len do momentu otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

Kým v prípade predbežného prejednanie sporu uvedené nemusí v zásade spôsobovať problémy, keďže k predbežnému prejednaniu sporu dochádza v priebehu konania len raz (ak vôbec), toto nemožno tvrdiť o pojednávaní.

Otvorenie pojednávania v intenciách gramatického výkladu nemožno spájať len s otvorením prvého pojednávania vo veci. Uvedené opierame o to, že procesnoprávna úprava celkom jasne rozlišuje medzi prvým a ďalšími pojednávaniami vo veci. Dovolíme si poukázať napríklad na ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o súdnych poplatkoch“), podľa ktorého sa súdny poplatok vráti, ak súd konanie zastaví, ak sa žaloba zobrala späť pred prvým pojednávaním. Obdobne potom aj § 11 ods. 7 Zákona o súdnych poplatkoch stanovuje, že ak strany skončia vec schválením zmiernu do začiatku prvého pojednávania, vráti sa im 90% zo všetkých zaplatených poplatkov.

Gramatický výklad by tak zvädzal k absurdným záverom v tom zmysle, že v obchodnoprávných veciach³ by súd kauzálnu príslušnosť skúmal (mohol skúmať) v prípade viacerých pojednávanií vo veci na námietku vznesenú pred ľubovoľným pojednávaním. Tento záver je však podľa nás neudržateľný a treba uprednostniť teleologický výklad, podľa ktorého sa aj v textácií ust. § 40 CSP má na myslí pojednávanie prvé.

Doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M.

pôsobí na Katedre občianskeho práva, UK v Bratislave a zároveň je zapísaná v zozname SAK ako advokát.

Prof. JUDr. Marek Števcák, DrSc.

pôsobí na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

3 Aj pojem „obchodnoprávna vec“ sa uvedenými legislatívnymi zmenami značne problematizoval, o čom tiež svedčí (aj) judikatúrne vyjadrená polemika.

Funkčná príslušnosť

Najzásadnejšie otázky sa vynárajú v súvislosti s interpretáciou prechodných a záverečných ustanovení skúmanej reformy súdnej mapy.

S účinnosťou od 1. 6. 2023 prišlo v dôsledku zmien súdnej mapy k vytvoreniu súdov, ktoré sú príslušné na rozhodovanie o opravných prostriedkoch v prípade, ak je daná kauzálna príslušnosť súdu na rozhodovanie. Vo väzbe na množinu konkrétnych kauzálnych príslušných súdov tak CSP a zároveň aj CMP konkretizuje presnú a konkrétnu množinu súdov, ktorá bude oprávnená rozhodnúť o opravnom prostriedku.

Uvedené budeme demonštrovať na dvoch príkladoch.

Príslušnými na konania vo veciach rodinnoprávných do 31. 5. 2023, ktoré prebiehali v obvode Krajského súdu v Bratislave, boli Okresný súd Bratislava I, II, III, IV, V, t. j. (zjednodušene) v zásade sa príslušnosť odvíjala od miesta, kde sa maloleté dieťa zdržuje. Na rozhodnutie o odvolaní bol následne príslušný Krajský súd v Bratislave. S účinnosťou od 1. 6. 2023 vo veciach rodinnoprávných bude kauzálna príslušnosť pre územný obvod Krajského súdu v Bratislave výlučne Mestský súd Bratislava II a na rozhodnutie o odvolaní Krajský súd v Trnave.

V obchodnoprávných veciach, ktoré prebiehali v okrese Trnava, bol na konanie a rozhodnutie príslušný okresný súd Trnava, a na rozhodnutie o odvolaní bol príslušný Krajský súd v Trnave – § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023). S účinnosťou od 01. 06. 2023 je to Okresný súd v Trnave pre obvod Krajského súdu v Trnave, pričom o podanom odvolaní rozhoduje Krajský súd v Bratislave [§ 34 ods. 2 písm. b) CSP].⁴

Situácia sa javí na prvý pohľad jednoduchá, avšak identifikujeme množinu prípadov, ktoré do nadobudnutia účinnosti zmien v rozsahu súdnej mapy neboli skončené, či už v rámci konania na súde prvej inštancie alebo aj v rámci odvolacieho konania.

Pokiaľ preto dochádza k zmene v organizácii súdov v dôsledku zmeny zákona tak, že o podanom odvolaní sú po nadobudnutí účinnosti vymedzených zmien príslušné len konkrétne funkčne príslušné sudy, akým spôsobom je potrebné sa vysporiadať s neskončenými odvolacími konaniami, t. j. zjednodušene povedané, ktorý súd (nový alebo pôvodný) rozhodne o podanom odvolaní?

Odpoveď na riešenie takýchto a obdobných situácií stretu starej a novej právnej úpravy majú v zásade prinášať tzv. intertemporálne ustanovenia zákona. V našom prípade je to najmä ust. § 471c CSP, s ktorým sú spojené najväčšie interpretačné otázky.

Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

Podľa § 396b CMP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

Vzhľadom na totožnosť dikcie zákonných ustanovení, budeme sa ďalej venovať bližšiemu rozporu len jednej z načrtnutých alternatív v kontexte riešenia obchodnoprávneho sporu, ktorý začal na Okresnom súde v Trnave, pričom vo veci bolo rozhodnuté a voči rozhodnutiu bolo podané odvolanie, o ktorom do 31. 5. 2023 nebolo rozhodnuté. Modelová otázka tak znie, či na konanie bude s účinnosťou od 1. 6. 2023 príslušný Krajský súd v Trnave alebo s poukazom na ustanovenie § 34 ods. 2 písm. c) CSP) Krajský súd v Bratislave. Nemožno opomenúť, že zásadný a kľúčový význam pre posúdenie celej vzniknutej situácie má taktiež ustanovenie § 40 CSP, ktorý ukladá povinnosť súdu skúmať funkčnú príslušnosť v ktoromkoľvek štádiu konania. Táto požiadavka zodpovedá kritériu, aby o opravnom prostriedku vždy rozhodol zákonný sudca, resp. zákonný súd. Táto otázka vyvolala v justičnej praxi mnohé otázky, a nie je vylúčené, že bude mať aj ústavnoprávnu dohru. Súd je totiž povinný zvoliť si jednu z interpretačných alternatív (prípadne aj viacerých možností), pre nejasnosť zákona však sporová strana môže využiť (skúsiť), či sa so zvolenou interpretačnou možnosťou stotožní aj ústavný súd. Ústavnoprávne jadro bude v tomto (potenciálnom) prípade tvoriť práve právo na prístup k zákonnému sudcovi.

Je zrejmé, že prechodné ustanovenie výslovne rieši len otázku **vecnej a miestnej príslušnosti**, pričom deklaruje jej zachovanie aj po zmenách, ktoré nastali v dôsledku reformy súdnej

4 Ponechávame bokom, prečo zákonodarca zvolil práve takýto krkolomný konštrukt. Zjavne absentuje (to však dlhodobo) akákoľvek SWOT analýza zvolených riešení; argumenty o „pretrhnutí korupčných väzieb“ považujeme za inštitné a nepresvedčivé.

mapy, ak niečo iné nevyplýva z osobitého predpisu v kontexte zmien organizácie jednotlivých súdov.

Keďže sme predostreli, že ide o zásadnú a živú judikatórnu polemiku, dovolíme si priblížiť, aký postoj zaujal (resp. zaujíma) k riešeniu danej otázky Najvyšší súd SR, ako súd oprávnený riešiť spory o príslušnosť (§ 43 ods. 2 CSP).

Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu (veta za *bodkočiarkou* v znení účinnom od 1. júla 2023).

Najvyšší súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 5Ndob/5/2023, 5Ndob/14/2023 ako aj sp. zn. 9Ndc/47/2023 zdôraznil potrebu vychádzať zo základného pojmového znaku procesnej intertemporality, ktorým je princíp okamžitej aplikability novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov.⁵ V snahe potvrdiť správnosť tejto interpretácie poukázal aj na odbornú literatúru, keď podrobne zdôvodnil, že: „Medzi výkladové metódy patrí aj interpretácia normatívnych textov na základe ich systematického zaradenia do príslušnej časti právneho predpisu, t. j. systematický výklad. Nadpis, hoci sám o sebe nemá normatívny charakter, je integrálnou súčasťou právneho predpisu, pomocou ktorého zákonodarca vyjadruje, že sa určité ustanovenia vzťahujú k určitej veci a že spolu obsahovo súvisia. Interpretačná funkcia nadpisu tkvie predovšetkým v odstraňovaní sémantických nejasností interpretovaného ustanovenia.⁶ V prípade pochybností o význame ustanovenia právneho predpisu je možné argumentovať práve jeho nadpisom *ad argumentum* a *rubrica*.⁷ Používanie a význam nadpisov v rámci normatívneho textu právneho predpisu reflektujú aj Legislatívne pravidla Vlády Slovenskej republiky.“

Najvyšší súd SR tiež poukázal na nález Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 257/2023 zo dňa 27. 6. 2023, ktorý zhodne prijal názor o priamej aplikabilite a možnosti využitia tohto princípu pri riešení otázky funkčnej príslušnosti v konaniach o podanom odvolaní neskončených do 31. 5. 2023.

Zmyslom princípu priamej (okamžitej) aplikability, na ktorý sa vo svojich rozhodnutiach opakovane odvoláva Najvyšší súd SR, je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani sporové strany nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci.⁸ Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie veci vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu.⁹ Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy – platí aj bez toho, aby bol vyjadrený.¹⁰

S poukazom na princíp priamej aplikability potom Najvyšší súd SR vo svojej rozhodovacej praxi opakovane uzatvára, že „na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému súdom prvej inštancie v konaní o obchodnoprávnom spore podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Trnave, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 34 ods. 2 písm. b) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnej od 1. júna 2023, v danom prípade Krajský súd v Bratislave.“¹¹

Najvyšší súd zastáva názor, že aj v prípade ostatnej novelizovanej úpravy Civilného sporového poriadku má mať prednosť metóda teleologickej interpretácie právnych noriem, najmä ak vychádzanie úzko len z textu zákona v znení účinnom od 1. júna 2023, ktorý explicitne nevyjadruje všetky aspekty určenia príslušnosti odvolacích súdov v (tzv. „starých“) odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, by v konečnom dôsledku spôsobilo nejednotnosť v príslušnosti pri rozhodovaní v rámci obchodnoprávných sporov v režime Civilného sporového poriadku, resp. v rámci registrových konaní v režime Civilného mimosporového poriadku.¹²

Najvyšší súd SR pritom zastáva názor, že ak by zákonodarca mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej a kauzálnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti

5 K tomu napríklad NS SR, sp. zn. 5Ndob/5/2023, sp. zn. 5Ndob/14/2023 ako aj sp. zn. 9Ndc/47/2023

6 Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. Beck, 2. vydání, 2011, s. 136 – 138

7 Wintr, J. Metody a zásady interpretace práva. Praha: Auditorium, 2. vydanie, 2019, s. 121.

8 Števček, M. in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komenár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1703

9 Nález zo 4. júla 2017, sp. zn. III. ÚS 267/2017

10 Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 – 1072 s.

11 Napr. Rozhodnutie NS SR, sp. zn. 5Ndob/5/2023, 5Ndob/14/2023 ako aj sp. zn. 9Ndc/47/2023

12 Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023

urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (*konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálné a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo*).¹³

Na danom mieste možno tiež konštatovať, že Najvyšší súd SR sa vo svojich rozhodnutiach odvoláva aj na nález Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023, kde Ústavný súd SR dospel k totožnému názoru.

Naskytá sa však otázka, či je takýto prístup k téme intertemporality správny, resp. jediný možný. Kritický postoj k predmetnému výkladu sa objavil aj v odborných kruhoch.¹⁴

Interpretačná alternatíva a úloha právnej praxeológie

Ako vieme, rozoznávame viaceré metódy (druhy) výkladu.

Skúsme preto v rámci historického výkladu nahliadnuť do minulosti, či nie je možné v našich podmienkach identifikovať obdobnú situáciu. Dovolíme si poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 283/2017 zo dňa 6. 10. 2017. Uvedené rozhodnutie používali v tom čase súdy, ktoré nesúhlasili s postúpením veci, ako jeden z kľúčových argumentov.

Podstatou prejednávanej veci bola situácia, kedy v dôsledku nadobudnutia účinnosti nových procesných kódexov, a to vrátane zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov prišlo k presunu kompetencií v určitých veciach z Najvyššieho súdu SR na krajské súdy. Najvyšší súd SR po zrušení rozhodnutia postúpil vec krajskému súdu, ako súdu vecne príslušnému na konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ s takýmto postupom nesúhlasil a obrátil sa na Ústavný súd SR.

Ústavný súd SR k tomu v rozhodnutí II. ÚS 283/2017 uviedol, že „Aj napriek absencii výslovného zakotvenia zásady *perpetuatio fori* v prechodných ustanoveniach Správneho súdneho poriadku (na rozdiel od § 470 ods. 4 Civilného sporového poriadku) bude jej uplatnenie v konaniach začatých pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku predurčené práve výkladom § 491 ods. 2 prvej vety SSP. K právnym účinkom, ktoré má na mysli citované ustanovenie Správneho súdneho poriadku, patria tak právne účinky spojené s podaním žaloby, a to v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľa podanie žaloby najvyššiemu súdu, a síce začatie konania vo veci ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v OSP a založenie a trvanie vecnej príslušnosti najvyššieho súdu v tejto veci (§ 11 ods. 1 OSP), ako aj posúdenie vlastnej príslušnosti v rámci skúmania podmienok konania zo strany samotného najvyššieho súdu po podaní žaloby. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona.“

Dovolíme si konštatovať, že predmetné rozhodnutie nie je na nami nastolenú situáciu použiteľné. Dôvodom je primárne skutočnosť, že podstatou riešenej otázky nebolo posúdenie „funkčnej príslušnosti“, ako v množine vecí, ktorej sa venujeme v tomto príspevku, ale podstatou bolo posúdenie otázky vecnej príslušnosti, ktorú súd zároveň spojil s princípom zachovania účinkov procesných úkonov, a to konkrétne žaloby o preskúmanie rozhodnutia. Uvedené rozhodnutie je preto na riešenie nami nastolenej situácie, a otázky funkčnej príslušnosti po nadobudnutí účinnosti súdnej mapy, nepoužiteľné.

Načrtli sme, že rozlišujeme viacero metód výkladu. Gramatická metóda interpretácie ustanovenia § 471c CSP sa jednoznačne spája s použitím (využitím) princípu priamej aplikability.

Natíska sa však iná otázka, a to, či sa ako doktrinálne vhodnejšia nejaví interpretácia tzv. medzery v zákone prostredníctvom príslušného metodologického inštrumentária.

Dovolíme si preto ponúknuť úvahu, či na riešenie nami nastolenej situácie nie je možné použiť čl. 4 CSP, ktorý exaktne pripúšťa možnosť použitia analógie v prípadoch, keď sa vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia CSP.

Uvedené sa pokúsime vyhodnotiť prostredníctvom princípu rovnosti, ktorý je jedným z kľúčových princíпов civilného procesu – otázkou je najmä to, či proklamovaná preferovaná interpretačná alternatíva¹⁵ nebude mať neželaný následok vo forme nerovnakého zaobchádzania vo vzťahu k stranám sporu (účastníkom konania).

13 Pozn. rozhodnutie

14 K tomu porovnaj článok od doc. Čolláka. Čollák, J. Súdna mapa – príslušnosť odvolacích súdov a dovtváranie práva NS SR? dostupný na <https://www.lexforum.sk/760>

15 V čase písania tohto článku sme už mali vedomosť o tom, aké stanovisko zaujalo obchodnoprávne kolégium NS SR

- 16 Pre úplnosť dodávame, že nejde o „čisté“ použitie jazykového vyjadrenia normy, keďže norma mlčí. Ide o skôr o automatizované uplatňovanie princípu okamžitej aplikability procesných noriem, ktoré vyplýva práve z absencie výslovného pravidla – hovoríme však o gramatickom výklade pojmov „vecná a miestna príslušnosť“. Tento rozdiel je síce dôležitý z hľadiska vedeckej metodológie, avšak z praktického, aplikačného hľadiska je skôr zanedbateľný.
- 17 K tomu porovnaj napr. rozhodnutie ÚS SR, sp. zn. IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010
- 18 Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. Beck, 2. vydání, 2011, s. 240
- 19 Tamtiež s. 240 – 241
- 20 Knapp, V.: Teorie práva, 1. vydání. Praha: C. H. Beck 1995, s. 172, 173
- 21 Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010, s. 242
- 22 uznesenie Ústavného súdu SR zo 16. 10. 2018, sp. zn. III. ÚS 388/2018
- 23 Števček, M. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 38 – 43

Ustanovenie § 471c CSP normuje zachovanie pôvodne určenej vecnej a miestnej príslušnosti, až na výnimky exaktne vyjadrené v zákonnom ustanovení. Ako sme však uviedli, o funkčnej príslušnosti mlčí.

V dôsledku použitia metódy gramatického výkladu spolu s princípom priamej aplikability možno identifikovať dve skupiny prípadov, ktoré budú prebiehať na odvolacích súdoch.

Prvú množinu budú tvoriť prípady, kedy o odvolaní bude rozhodovať totožný funkčne príslušný súd, t. j. súd, na ktorom bolo podané odvolanie a o ktorom nebolo rozhodnuté do 31. 5. 2023, a na strane druhej prípady, v ktorých príde k zmene funkčne príslušného súdu na nový. Účelom každej novely procesných predpisov je (má byť) zabezpečenie rýchlosti a plynulosti konania, čo korešponduje aj princípu vyjadrenému v čl. 17 CSP. Vyhodnotiac rozsah práv a poskytnutú ochranu môžeme jednoznačne konštatovať, že v prvej skupine prípadov možno očakávať a predpokladať rýchlejšie rozhodnutie o odvolaní pôvodným súdom (sudcom), kým v prípade druhej skupiny je nutné počítať s organizačným presunom veci na funkčne príslušný súd, prerozdelenie veci novému sudcovi, potrebu naštudovania veci a pod.. Pokiaľ by preto odvolacie konanie bolo v štádiu vytyčenia termínu pojednávania, pričom vec by mali už sudcovia odvolacieho súdu (predovšetkým sudca spravodajca) naštudovanú a vec by sa v dôsledku gramatického výkladu ustanovenia § 471c CSP presunula na nový funkčne príslušný súd, nepochybne by to predstavovalo celkom zrejmu časovú nevýhodu v neprospech týchto strán (účastníkov) odvolacieho konania.

Pokiaľ vieme vyhodnotiť, že existuje okruh prípadov, kedy v dôsledku použitia jazykového výkladu¹⁶ dochádza k porušeniu princípu rovnosti, resp. dochádza k nerovnakému zaobchádzaniu, nemožno zrejme ustáliť jednoznačný záver v prospech gramatického výkladu, ktorý formuloval Najvyšší súd SR.

Samotný Ústavný súd SR vo svojej konštantnej rozhodovacej praxi opakovane zdôrazňuje, že: „Jazykový výklad môže predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávnosti výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.“¹⁷

Vychádzajúc z formulovaných záverov sa preto naskytá otázka, či v intenciách ustanovenia § 471c CSP nemožno hovoriť o tzv. medzere v zákone, čím by bol daný priestor pre použitie analógie.

Analógia je metodologický nástroj na uzavretie (nepravých) medzier zákona, ktorej podstatou je to, že „spája právne dôsledky (dispozície) noriem s prípadmi, ktoré nie sú zahrnuté do ich jazykového vyjadrenia v právnych predpisoch“.¹⁸ Prípustnosť analógie musí vyplývať z objektívnej teleologickej argumentácie, teda v zásade z účelu právneho predpisu (jeho teleologického pozadia) a z vyvažovania právnych princípov.¹⁹ Analógia zákona spočíva v tom, že sa na skutkovú podstatu zákonom neriešenú aplikuje ustanovenie zákona upravujúceho obdobnú skutkovú podstatu. Použitie analógie má však svoje medze.²⁰ Podstata analógie spočíva v tom, že právny následok normovaný v tomto ustanovení sa aplikuje aj na prípady, ktoré jeho dikcia nezahŕňa. Podobnosť spočíva práve v tom, že oba prípady, t. j. tak v dikcii zahrnutý, tak i ten, na ktorý sa dikcia nevzťahuje, majú aspoň v podstatných bodoch rovnaký alebo podobný teleologický základ.²¹

Inštitút analógie je legitímnou metódou aplikácie práva a využíva sa v prípadoch, ak určitý spoločenský vzťah nie je upravený konkrétnym ustanovením príslušného zákona, resp. iného právneho predpisu (*analogia legis*), resp., ak existuje spoločenský vzťah, na ktorý nepamätá právna norma, ktorá by ho regulovala (*analogia iuris*).²²

Naznačené úvahy nemajú za žiadnych okolností vyjadrovať automatický záver o použití analógie, t. j. deklarovať, že pokiaľ zákonodarca mlčí pri riešení funkčnej príslušnosti, má sa bez ďalšieho postupovať obdobne, ako je tomu v prípadoch vecnej a miestnej príslušnosti. Aplikácia analógie v procesnom práve je možná až po abstrahovaní tzv. účelu zákona. Tento prvý krok predstavuje tzv. *idealizačnú generalizáciu*, teda myšlienkový úsudok o účele príslušnej právnej normy. Ten možno spoľahlivo vyvodiť predovšetkým z tzv. ochranného účelu normy, z účelu a povahy prípadov, ktorým daná právna norma poskytuje právnu ochranu – alebo naopak, neposkytuje.²³

Účel zákona v prípade reformy súdnej mapy možno vnímať v širšej a užšej rovine. V širšej rovine bolo účelom reformy súdnej mapy reorganizovať súdy z hľadiska redukcie ich počtu, a smerom k zefektívneniu ich pôsobenia (a), v užšej rovine ho vnímame výlučne cez konkrétnu právnu normu (b). Dôvodová správa k prechodným ustanoveniam uvádza, že: „Dôležitým momentom v tejto súvislosti je navrhované prechodné ustanovenie, z ktorého vyplýva, že obchodnoprávne spory **budú dokončené na vecne a miestne príslušných súdoch** podľa doterajších predpisov s výnimkou tých situácií, kedy sa doterajší vecne a mieste príslušný okresný súd zrušuje, pretože v takomto prípade konanie dokončí nástupnícky okresný súd.“

Úmysel zákonodarcu²⁴ je tak vyjadrený jednoznačne. Zákonodarca nemal záujem, resp. nebolo úmyslom zákonodarcu zasahovať to už „živých“ súdnych konaní, keďže si bol vedomý prieťahov, ktoré by v tejto súvislosti vznikli, ktoré by mali zásadný vplyv na ústavnú rovinnu problému a mienil teda vziať novozavedené pravidlá (novozavedenú konštruovanú príslušnosť), výlučne na konania nové, t. j. konania začaté od 1. 6. 2023.

Pri bližšom zamyslení sa nad obsahom dôvodovej správy sa dostávame k zásadnému problému, kedy dôvodová správa vo svojej podstate odporuje aktuálnej, resp. novovzniknutej realite. Z aktuálneho znenia CSP je jednoznačne zrejmé, že všetky obchodnoprávne spory prešli pod režim tzv. kauzálnej príslušnosti (§ 22 CSP). Následne do uvedeného vstupuje povinnosť súdu skúmať kauzálnu príslušnosť v ktoromkoľvek štádiu konania (§ 34 CSP). Dôvodovým správam však nemožno pripisovať taký význam, aký sa mu zo zotrvačnosti ešte v našich končinách kde-tu pripisuje, a tento problém je toho jasným príkladom.

Z predložených analýz sa vynára záver, že zákonodarca síce mienil v prechodnom ustanovení vyjadriť potrebu zachovania príslušnosti v konaniach, ktoré sa začali pred nadobudnutím účinnosti reformy súdnej mapy, t. j. do 31. 05. 2023, avšak je zrejmé, že uvedené vyjadril nesprávne, dokonca v priamom rozpore so sledovaným účelom. Požadovanej „vôli“ zákonodarcu by konvenovalo len vyjadrenie, že: „Konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023.“ Uvedené by tak jednoznačne pokrylo všetky druhy príslušnosti, a zároveň by zodpovedalo vôli zákonodarcu, aby strany sporu (príp. účastníci konania) neboli zaťažení presunom spisov, skutočnosťou, že spis sa dostane do rúk úplne novému sudcovi, čo nepochybne oddiaľuje dosiahnutie konečného cieľu civilného procesu.

Domnievame sa preto, že záver Najvyššieho súdu SR je polemický, a to aj s akcentom na iné možné metódy interpretácie, ktoré by zároveň, podľa nášho názoru, mohli vyznievať ako výrazne priaznivejšie v prospech strany (účastníka konania). Uvedomujeme si však aj to, že najvyšší súd skrátka musel uvedenú situáciu riešiť – situáciu, ktorú rozhodne nespôsobil žiaden článok súdnej sústavy, lež zákonodarca svojím nesporným pochybením (žiaľ, zďaleka nie jediným). Nemôžeme preto bazírovať vždy a za každých okolností na „doktrinálnej čistote“ zvoleného judikatúrneho riešenia, naopak, treba oceniť snahu o promptné judikatúrne pokrytie pomerne veľkej medzery v procesnom predpise. Chápeme zároveň praxeológiu zvoleného riešenia – uprednostnenie okamžitej aplikability pred princípom analógie, zdôvodnenej napríklad personálnym obsadením súdov. Doktrinálne „čistejšie“ riešenie (samozrejme, len podľa nás čistejšieho, neosobujeme si právo hovoriť za celú vedu civilného procesného práva) by tak narážalo skrátka na absenciu personálneho obsadenia sudcov venujúcich sa príslušnej agende, čo naopak svedčí o tom, že zvolené riešenie najvyššieho súdu kladie dôraz na praktickú rovinnu ochrany práv a oprávnených záujmov sporových strán a účastníkov konania, čo má byť v konečnom dôsledku hlavným cieľom civilného procesu.

Záver

Účelom predkladaného príspevku rozhodne nebolo nijako negovať, resp. zásadným spôsobom kritizovať závery formulované Najvyšším súdom SR o potrebe priamej aplikability procesnoprávných noriem. Cieľom bola zdôrazniť, aké možné negatívne dopady môže mať „rýchla“ a „terminologicky rozháraná“ právna úprava na subjekty, ktorých sa dotýka najzásadnejším spôsobom, a to strany sporu (účastníkov konania). Uvedomujeme si praktický problém vzniknutej situácie, a to, že v dôsledku tzv. reformy súdnej mapy prišlo k presunu sudcov v (nielen) obchodnoprávnej

24 Opätovne, len pre úplnosť: sme si vedomí sémantickej zložitosti pojmu „zákonodarca“, jeho rozbor však značne presahuje naše snahy v tomto príspevku do diskusie na veľmi konkrétne tému.

oblasti na konkrétne kauzálne určené súdy, a preto by tak či tak prišlo k zmene zákonného sudcu. Vnímame aj argument o špecializácií a odbornom zameraní konkrétnych súdov (sudcov), je však otázne, či je takýto argument legitímny, ak sa tým (vnímajúc najmä časový horizont), predĺžia moment právoplatného rozhodnutia vo veci. Spoločným menovateľom a prvotným hýbateľom týchto úvah je však tak ako v mnohých prípadoch – legislatíva. V tom sme zrejme zástupcovia teórie, i aplikačnej praxe, zajedno. Žiaľ. ■

RESUMÉ

Biele miesta na súdnej mape

Článok kriticky reflektuje niektoré zmeny, ktoré nastali v otázke príslušnosti súdov po prijatí tzv. súdnej mapy. Poukazuje pritom na viaceré interpretačné nejasnosti, ktoré tieto zmeny priniesli. S konkretizovanými interpretačnými problémami je konfrontovaná aj rozhodovacia a judikatória činnosť najvyšších súdnych autorít, ktoré sa pokúšajú prinášať isté riešenia, akcentujúce skôr praxeologickú stránku problému, ktorá je síce legitímna, no nie vždy uchopuje aj doktrínalnu stránku veci. Možné interpretačné metódy autori následne overujú prostredníctvom teleologického výkladu, a s akcentom na záujem strany sporu dosiahnuť cieľ samotného civilného procesu v konaní pred súdom. Autori na záver vyslovujú požiadavku smerom k racionalizácii a koherentnosti prijímanej legislatívy.

SUMMARY

Blank Spots on the Court Map

The article critically reflects on some changes regarding jurisdiction of courts after the adoption of the so-called judicial map. It highlights a number of interpretation ambiguities brought about by these changes. The specific interpretation problems are also confronted with the decision-making and case-law activity of supreme judicial authorities, which try to provide certain solutions, accentuating rather the praxeological aspect of the problem, which, although legitimate, does not always grasp the doctrinal aspect of the matter. Possible interpretation methods are subsequently verified by the authors through teleological interpretation and with an emphasis on the interest of a litigant to achieve the goal of the civil process itself in the proceedings before a court of law. The authors in the end stress the importance of rationalisation and coherence of the legislation being enacted.

ZUSAMMENFASSUNG

Weißer Stellen auf der Gerichtskarte

Der Artikel reflektiert kritisch einige Änderungen, die in der Frage der Zuständigkeit der Gerichte nach Annahme der sogenannten Gerichtsmappe eingetreten sind. Im Artikel wird auf mehrere Auslegungsunklarheiten, die diese Änderungen mitgebracht haben, hingewiesen. Mit konkretisierten Auslegungsschwierigkeiten wird auch die Entscheidungstätigkeit und die judikatorische Tätigkeit der höchsten Gerichtsautoritäten konfrontiert, die versuchen, mit bestimmten Lösungen zu kommen, die eher die praxeologische Seite des Problems akzentuieren, die zwar legitim ist, aber nicht immer auch die doktrinale Seite der Sache erfasst. Mögliche Auslegungsmethoden werden folglich von den Autoren durch teleologische Auslegung, mit einem Akzent auf das Interesse der Prozessparteien, das Ziel des Zivilprozesses selbst im Verfahren vor Gericht zu erreichen, geprüft. Zum Schluss formulieren die Autoren die Notwendigkeit der Rationalisierung und der Kohärenz der anzunehmenden Gesetzgebung.

K ostatným zmenám v konkurznom práve Slovenskej republiky

JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

Príspevok približuje čitateľom posledné zmeny v insolvenčnom práve Slovenska po novelách zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii z rokov 2022 a 2023. Oboznamuje s prijatím legálnej definície hroziaceho úpadku, prezumpcie platobnej neschopnosti ako i so zmenami pri podávaní návrhov na vyhlásenie konkurzov na majetok dlžníkov. Venuje sa novotám v rámci podávania prihlášok pohľadávok veriteľov u správcov. Približuje nové poňatie potvrdení nadobudnutia pohľadávok veriteľov a ich vstupu do konania. Zaoberá sa aj novelizáciou ustanovení o zložení veriteľských orgánov vrátane kreácie Dočasného veriteľského výboru. Nevynecháva ani aktuálne platnú úpravu dohľadu konkurzných súdov a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nad správcami.

Niekoľkonásobné zmeny základnej normy insolvenčnej legislatívy Slovenskej republiky – zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov¹ neobišli ani roky 2022 a 2023. Dňa 17. júla 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku, ktorý na rozdiel od iných minuloročných partikulárnych zmien tohto právneho predpisu výraznejšie zasiahol do viacerých inštitútov bankrotového práva. Zo štatistického hľadiska počet vyhlásených konkurzov v SR za minulý rok stúpol oproti roku 2021 o 2,96 % tak, že v roku 2022 súdy vyhlásili 278 konkurzov na majetok fyzických a právnických osôb. Ešte vyšší percentuálny nárast za uplynulý rok zaznamenal v porovnaní s rokom 2021 počet povolených reštrukturalizácií a to o 8,33 % na celkovo 26.²

Platobná neschopnosť dlžníkov a hroziaci úpadok

Pojem platobnej neschopnosti bol v občianskom práve Slovenskej republiky predmetom záujmu právnej teórie od prijatia zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Dosiaľ zákon č. 7/2005 Z. z. expressis verbis stanovoval, čo sa poníma platobnou neschopnosťou právnických osôb, ktoré sa za platobne neschopné pokladajú v prípade neschopnosti plniť 90 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Nôvum však predstavuje v § 3, ods. 2 zákona definovanie **prezumpcie tejto platobnej neschopnosti**. V súčasnosti tak existujú nasledovné predpoklady stavu, keď je právnická osoba platobne schopná:

- V prípade, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno odôvodnene predpokladať, že v správe majetku alebo v prevádzkovaní podniku je možné pokračovať.
- Ak je rozdiel medzi výškou jej splatných peňažných záväzkov a peňažného majetku (teda tzv. *medzera krytia*) menej ako 1/10 výšky jej splatných peňažných záväzkov, alebo v dobe nie dlhšej ako 60 dní predmetná medzera krytia pod takúto hranicu klesne.

Zo schválnej právnej úpravy je zrejmé, že zákonodarca mal pri jej prijatí predovšetkým záujem, aby sa vyhlasovaniu konkurzov na majetok dlžníkov predchádzalo. S poukazom na uvedené je možné kvitovať legislatívny zámer prispieť k vytvoreniu takého ekonomického prostredia, v ktorom by sa podnikateľské subjekty nemuseli obávať neplnenia záväzkov ich dlžníkov ako potencionálnych úpadcov. Všeobecná preventívna povinnosť dlžníkov bola zafinancovaná tak, aby sa predchádzalo finančným ujмам na strane ich veriteľov. Každý

1 zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákonov č. 31/2005 Z. z., 353/2005 Z. z., 520/2005 Z. z., 198/2007 Z. z., 209/2007 Z. z., 8/2008 Z. z., 270/2008 Z. z., 477/2008 Z. z., 552/2008 Z. z., 276/2009 Z. z., 492/2009 Z. z., 224/2010 Z. z., 130/2011 Z. z., 348/2011 Z. z., 348/2011 Z. z., 305/2013 Z. z., 371/2014 Z. z., 87/2015 Z. z., 87/2015 Z. z., 117/2015 Z. z., 282/2015 Z. z., 389/2015 Z. z., 390/2015 Z. z., 390/2015 Z. z., 437/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 291/2016 Z. z., 315/2016 Z. z., 377/2016 Z. z., 377/2016 Z. z., 264/2017 Z. z., 279/2017 Z. z., 373/2018 Z. z., 390/2019 Z. z., 312/2020 Z. z., 343/2020 Z. z., 421/2020 Z. z., 72/2021 Z. z., 454/2021 Z. z., 111/2022 Z. z., 398/2022 Z. z., 497/2022 Z. z. a 6/2023 Z. z.

2 <https://www.crif.sk/>

dlžník, ktorý sa dozvie či sa pri zachovaní odbornej starostlivosti môže dozvedieť o svojom úpadku, nesmie plniť splatnú peňažnú pohľadávku vo väčšom rozsahu ako do výšky, aká by na veriteľa pripadala pri uspokojení veriteľov v prípade vyhlásenia konkurzu. Tieto povinnosti však dlžníci nemajú v prípadoch, ak úpadok dlžníka nastal počas verejnej preventívnej reštrukturalizácie a kumulatívne ide o plnenie pohľadávky nevyhnutne potrebnej na zachovanie prevádzky podniku dlžníka voči nespriaznenej osobe.

Nanovo v § 4 zákon uvádza legálny pojem **hroziaceho úpadku**, podľa ktorého sa v ňom nachádza (extenzívne poňato) dlžník, najmä ak mu hrozí platobná neschopnosť. Táto hrozí, ak s prihľadnutím na všetky okolnosti možno dôvodne predpokladať, že v priebehu 12 kalendárnych mesiacov nastane dlžníkova platobná neschopnosť. V rámci prevencie platí, že dlžníci sú povinní predchádzať úpadku. Ak im však úpadok hrozí, musia prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie. Jedným z riešení tejto hrozby je i novozavedené preventívne konanie.³

K povinnostiam dlžníkov súvisiacim s ich hroziacim úpadkom patria:

- sústavné sledovanie ich finančnej situácie, ako i stavu ich majetku a záväzkov tak, aby sa mohli včas dozvedieť o hroziacom úpadku a bez zbytočného odkladu prijať vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie
- povinnosť zdržať sa konania, ktoré by mohlo ohroziť životaschopnosť podniku dlžníkov
- povinnosť vyhľadať pomoc odborníka na posúdenie, či dlžníkom hrozí úpadok a aké opatrenia je potrebné uskutočniť na prekonanie hroziaceho úpadku v prípadoch, kedy štatutári dlžníkov nemajú dostatok odborných vedomostí alebo skúseností
- povinnosť zohľadňovať spoločné záujmy veriteľov vrátane zamestnancov a ich zástupcov, spoločníkov a iných osôb, ktoré môžu byť hroziacim úpadkom dlžníka dotknuté

Dosiaľ bol v právnom poriadku Slovenskej republiky pojem hroziaceho úpadku už uvedený, ale k legálnej definícii jeho vyriešenia pristúpil zákonodarca až prijatím úpravy účinnej 17. júla 2022. Predpoklady úpadku sú v teórii uvádzané viacerými identifikátormi bankrotov (*Z-skóre prof. Edwarda Altmana* z roku 1968 apod.), no v praxi sa nedajú aplikovať generálne na akékoľvek podnikateľské aktivity fyzických či právnických osôb. Prijatá norma definuje hroziaci úpadok vzhľadom na kritérium hroziacej platobnej neschopnosti (kedy dlžníkovi s prihľadnutím na všetky okolnosti hrozí, že táto neschopnosť nastane v priebehu 12 kalendárnych mesiacov). Podnikatelia sú povinní:

- využiť všetky potrebné, vhodné, efektívne a primerané opatrenia na odvrátenie hroziaceho úpadku
- konať vždy v súlade s požiadavkami odbornej starostlivosti dobrého hospodára
- pri riešení hroziaceho úpadku sa vypořadať s horizontálnym pravidlom (pomerné uspokojovanie nezabezpečených veriteľov v zmysle zásady *pari passu*) ako i vertikálnym pravidlom (prioritné uspokojovanie zabezpečených veriteľov)

Medzi skutočnosťami, ktoré predstavujú v praxi avízo hroziaceho úpadku fyzickej či právnickej osoby a ktoré sú zisiteľné, resp. bežne dostupné pre veriteľov v obchodnom styku, patrí jej evidovanie v zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne, či zdravotných poisťovní. Tieto poisťovne totiž zverejňujú a priebežne aktualizujú zoznam dlžníkov na svojich webových stránkach. Za takýto signál potencionálneho úpadku dlžníka však možno bezpochyby označiť aj jeho evidenciu vo verejných portáloch týkajúcich sa i finančnej správy (pohľadávky daňových či colných úradov na www.dlznik.sk), resp. všetkých veriteľov patriacich k orgánom verejnej správy (ministerstvá či ostatné ústredné orgány štátnej správy na www.finstat.sk), príp. na registri poverení na vykonanie exekúcie (na www.obcan.justice.sk).

JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA (1973) vyštudoval Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde aj absolvoval

externé doktorandské štúdium v odbore ústavného práva (2005). Je spoluautorom knihy *História advokácie na Slovensku* (2011), autorom monografie *Z dejín advokácie na Slovensku* (2005) ako aj viacerých vedecko-odborných a populárno-náučných štúdií i recenzií v zborníkoch a časopisoch *História*, *Historická revue*, *Justičná revue*, *Právny obzor*, *Bulletin slovenskej advokácie* i *Bulletin advokacie*. Pracuje v Košiciach ako advokát a komplementár správcu.

3 Trizuliak, T.: *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii č. 7/2005 Z. z. s komentárom*, Žilina: Poradca s. r. o., 2022, s. 21

Zmeny pri podávaní návrhov na vyhlásenie konkurzu

Zmeny nastali aj pri definovaní povinnosti dlžníka podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní, od kedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom úpadku. Nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu dlžníkom včas, alebo vôbec môže mať pritom občianskoprávne, ale i trestnoprávne konzekvencie. Patria k nim:

- povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške rovnakej ako je polovica najnižšej hodnoty základného imania pre akciovú spoločnosť (aktuálne v sume 12 500 eur) zo strany osôb povinných podať takýto návrh pri spoločnostiach s ručením obmedzeným, jednoduchých spoločnostiach na akcie a akciových spoločnostiach podľa § 11, ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.
- zodpovednosť za škodu spôsobenú veriteľom nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu v zmysle § 11a zákona č. 7/2005 Z. z.
- naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu Marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 242 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.

Predmetnú povinnosť však už po 17. júli 2022 nemajú fyzické osoby – podnikatelia, ale len právnické osoby.⁴ V mene dlžníka má túto povinnosť rovnako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka, likvidátor dlžníka a zákonný zástupca dlžníka. V aplikačnej praxi pritom z dôvodov, pre ktoré sa dlžníci rozhodujú pre „požiadanie súdu o poskytnutie ochrany pred veriteľmi“, prevažujú platobné neschopnosti pred predĺženiami. Sprísnil sa však podmienky pre podania veriteľského návrhu na vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka. Podľa aktuálne platnej úpravy je veriteľ oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu o. i. v prípade, ak môže odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť svojho dlžníka teda ak je dlžník viac ako 90 dní v omeškaní s plnením aspoň dvoch peňažných záväzkov viac ako jednému veriteľovi a bol jedným z týchto veriteľov písomne vyzvaný na zaplataenie. Do 16. 7. 2022 postačovalo pre podanie takéhoto návrhu len 30 dňové omeškanie dlžníka, čo bola pomerne prísna lehota aj vzhľadom napr. na oveľa dlhšiu lehotu 3 mesiacov v Českej republike podľa § 3, ods. 2, písm. b) insolvenčného zákona č. 182/2006 Sb.

K novému zneniu právnej normy došlo aj pri poňatí samotného inštitútu návrhu na vyhlásenie konkurzu. Kým dosiaľ v zmysle § 12, ods. 1 zákona podpis navrhovateľa na takomto návrhu musel byť úradne osvedčený (ak nešlo o orgán verejnej moci), v súčasnosti sa podáva výlučne elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky súdu. Takýto návrh je povinný navrhovateľ autorizovať, zákon *expressis verbis* uvádza, že inak sa naň neprihliada. Z hľadiska formálnej podoby podávania tak má návrh na vyhlásenie konkurzu obdobný charakter ako prihláška do konkurzu, ktorá je *ex lege* rovnako podávaná do elektronickej schránky.

Marginálne možno uviesť, že novelou zákona č. 111/2022 Z. z. bol rozšírený okruh osôb oprávnených na podanie odvolania proti rozhodnutiu, ktorým bol vyhlásený konkurz. Kým dosiaľ bol aktívne legitimovaný na podanie takéhoto odvolania iba dlžník, od 17. 7. 2022 sú oprávnení na podanie odvolania:

1. dlžník
2. ak bol konkurz vyhlásený ako hlavné insolvenčné konanie tak ktorýkoľvek veriteľ dlžníka
3. ak bol konkurz vyhlásený ako vedľajšie insolvenčné konanie tak správca v hlavnom insolvenčnom konaní

Prihlasovanie pohľadávok veriteľov

Azda najvýraznejšou zmenou v právnej praxi je nóvum v prihlasovaní pohľadávok veriteľov. Zásadne tak došlo k pozmeneniu doteraz prípustnej listinnej formy prihlášok, ktorú v celom rozsahu nahradila výlučne elektronická podoba komunikovania veriteľov so správcom. Podľa aktuálne platnej právnej úpravy sa prihláška podáva u správcu elektronicky **prostredníctvom na to určeného elektronického formulára do elektronickej schránky správcu** a musí byť autorizovaná.⁵ Doterajšie formulárové prihlášky, či už v písomnej alebo elektronickej podobe

4 <https://www.nrsr.sk/web/-/Dynamic/Document-Preview.aspx?DocID=505070>

5 *Novelizovaný zákon o konkurze a reštrukturalizácii s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*, Ružomberok: M. Mračko – EPOS, 2022, s. 123

6 <https://www.najpravo.sk/-dovodove-spravy/rok-2022/-dovodova-sprava-k-zakonu-c-111-2022-z-z.html>

vyžadované vyhláškou č. 655/2005 Z. z. boli v súvislosti s prijatím zákona č. 111/2022 Z. z. zrušené. Výnimkou zo všeobecného pravidla pri doručovaní prihlášok pohľadávok disponujú naďalej len zahraniční veritelia, ktorí svoje pohľadávky prihlasujú prostredníctvom na to určeného formulára podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 848/2015 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní. Naďalej platí, že prihláška pohľadávky do konkurzu musí byť správcovi doručená v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu, z textu zákonnej úpravy však bolo vypustené ustanovenie o doručovaní prihlášky v jednom vyhotovení konkurznému súdu. Aj po uplynutí uvedenej lehoty však môžu i naďalej veritelia u správcov svoje pohľadávky prihlásiť. Rozdiel medzi aktuálne platnou a abrogovanou úpravou spočíva aj v tom, že do prijatia novely správcovia zasielali do Obchodného vestníka oznámenia o zápise pohľadávok prihlásených po uplynutí základnej 45-dňovej lehoty do zoznamu pohľadávok. V súčasnosti správcovia pohľadávky prihlásené po uplynutí základnej štyridsaťpäťdňovej lehoty už zapisujú do Registra úpadcov.⁶ Po 17. júli 2022 ale v zmysle prijatej úpravy platilo, že v prípade podania prihlášky prostredníctvom zástupcu dlžníka musí k nej byť pripojené splnomocnenie na zastupovanie dlžníka autorizované dlžníkom, inak sa naň neprihliada („Ak návrh podáva zástupca dlžníka, k návrhu musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie dlžníka pri prihlasovaní pohľadávky v konkurze, ktoré musí byť autorizované dlžníkom, inak sa naň neprihliada.“). Toto legislatívne ustanovenie však bolo možné bezpochyby považovať za nesprávne, a to s ohľadom na nasledovné skutočnosti:

- Ad 1) v danej veci nejde o návrh (na začatie konania a pod.), ale o prihlásenie sa do konkurzu ako formu uplatnenia si svojich oprávnených nárokov
- Ad 2) zástupca v rámci prihlasovania sa do konkurzu nezastupuje dlžníka, ale veriteľa (v mene a na účet dlžníka koná vo veciach týkajúcich sa majetku správca)
- Ad 3) autorizáciu splnomocnenia by tak mal realizovať na rozdiel od prijatej normy nie dlžník, ale veriteľ, resp. osoba oprávnená na autorizáciu ako najčastejšie v právnej praxi advokáti v súlade s ustanoveniami zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov teda triviálne zákona o e-governmente.

Národná rada Slovenskej republiky napokon upravila zákonom č. 6/2023 Z. z. účinným 1. februára 2023 text právnej úpravy už právne relevantným spôsobom v nasledovnom znení: „Ak prihlášku podáva zástupca veriteľa, plnomocenstvo vyhotovené v listinnej podobe sa doručuje elektronicke tak, že sa prevedie do elektronickej podoby a pripojí sa k prihláške; ustanovenia osobitného predpisu o zaručenej konverzii sa nepoužijú.“

Dôvody pre schválenie novej právnej úpravy prihlasovania pohľadávok zhladol zákonodarca nasledovne:

- a) zabezpečenie transparentnosti procesu
- b) zrýchlenie prihlasovania pohľadávok
- c) zefektívnenie prihlasovania pohľadávok

Potvrdenie nadobudnutia pohľadávok a vstup do konania

Ďalšie zmeny odôvodňované snahou o zrýchlenie a zefektívnenie bankrotových konaní sa týkajú účasti v konkurzoch. Z procesnoprávneho hľadiska už o vstupe do konkurzného konania, ani o potvrdení nadobudnutia pohľadávky nerozhodujú uzneseniami konkurzného súdu. V aplikačnej praxi ide o dva druhy zmien v okruhu účastníkov konania.

Ad I) V prípade, ak počas konkurzného konania dôjde k prevodu alebo prechodu pohľadávky účastníka konkurzného konania na iného účastníka tohto konania, je po novom tento nadobúdateľ pohľadávky, alebo veriteľ povinný oznámiť predmetnú skutočnosť správcovi. K svojmu oznámeniu musí doložiť listiny osvedčujúce dôvod vstupu nadobúdateľa pohľadávky do konkurzného konania, ako aj označiť pôvodne prihlásenú pohľadávku podľa údajov zo zoznamu pohľadávok v Registri úpadcov. Práve so zápisom v Registri úpadcov spojil zákonodarca po 17. 7. 2022 účinky **potvrdenia nadobudnutia pohľadávky**, keďže po splnení podmienok na vstup konania správca bezodkladne vyznačí zmenu v zozname pohľadávok

Registra úpadcov v súlade s § 25 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. Do prijatia zákona o riešení hroziaceho úpadku podával nadobúdateľ na konkurzný súd návrh na potvrdenie prevodu alebo prechodu pohľadávky, pričom uznesenie súdu o vyhovení takémuto návrhu sa zverejňovalo v Obchodnom vestníku. Aktuálne súd rozhoduje iba o správcom neakceptovaných návrhoch na potvrdenie nadobudnutia pohľadávky, keďže v prípade nesplnenia predpokladov pre vstup do konania správca oznámenie veriteľa s prílohami i svojím negatívnym stanoviskom predkladá do 3 dní na rozhodnutie súdu, ktoré sa vydáva do 10 dní od predloženia žiadosti správcu.

Ad II) V prípade, ako počas konkurzného konania dôjde k prevodu alebo prechodu pohľadávky účastníka konkurzného konania na veriteľa, ktorý nie je účastníkom tohto konania, je obdobne tento nadobúdateľ pohľadávky, alebo veriteľ povinný oznámiť predmetnú skutočnosť správcovi. Aj nový potenciálny účastník konkurzného konania k oznámeniu dokladá listiny osvedčujúce dôvod vstupu nadobúdateľa pohľadávky do konkurzného konania a označuje pôvodne prihlásenú pohľadávku podľa údajov zo zoznamu pohľadávok v Registri úpadcov. Ak splní podmienky na vstup konania, tak správca bezodkladne vyznačí zmenu v zozname pohľadávok Registra úpadcov. V opačnom prípade správca oznámenie veriteľa s prílohami a svojím vyjadrením predloží do 3 dní na rozhodnutie súdu, ktorý o tom rozhodne do 10 dní od obdržania žiadosti správcu. Pred účinnosťou zákona č. 111/2022 Z. z. podával nový veriteľ konkurznému súdu návrh na **vstup do konkurzného konania**, pričom uznesenie súdu o vyhovení takémuto návrhu sa taktiež zverejňovalo v Obchodnom vestníku.⁷

K zmenám vo veriteľských orgánoch

V štvrtej hlave I. časti zákona (*Veriteľské orgány a správca*) nastali v dôsledku účinnosti novely takisto zmeny a doplnky. Kým doteraz si iba veritelia nezabezpečených pohľadávok volili na svojej schôdzi na účely výkonu práv v konkurze **veriteľský výbor**, po 17. júli 2022 tento orgán volia už veritelia nezabezpečených i zabezpečených pohľadávok. Zákon č. 111/2022 Z. z. týmto ustanovením nahradil doterajší platný stav, kedy sa členmi predmetného výboru mohli stať výlučne veritelia nezabezpečených pohľadávok, ale o ich voľbe rozhodovali len veritelia s nezabezpečenými pohľadávkami. Zákonodarca takto posilnil aktuálne práva všetkých veriteľov, keďže už aj veritelia so zabezpečenými pohľadávkami rozhodujú o zložení veriteľského výboru ako orgánu s významnými oprávnenia v rámci konkurzného konania vrátane ukladania záväzných pokynov správcom a pod. Do prijatia novely disponovali oprávnením voliť a odvolávať členov veriteľského výboru vrátane práva byť zvolený do veriteľského výboru obmedzene i zabezpečení veritelia, ale len v rozsahu, v akom ich zistené zabezpečené pohľadávky pravdepodobne neboli *pro futuro* uspokojené z ich oddelených podstát.⁸ Takto sčasti vágne formulovaný princíp participácie na kreácii veriteľského výboru bol podmienený aj tým, že o rozsahu hlasovacieho práva zabezpečeného veriteľa rozhodoval správca. Pri svojom rozhodovaní mal vychádzať:

- a) pred speňažením majetku zo zistenej sumy zabezpečenej pohľadávky a hodnoty majetku uvedenej v súpise majetku podstát,
- b) v prípade speňaženia majetku z hodnoty výťažku zo speňaženého majetku.

Novela základnej insolvenčnej normy č. 6/2023 Z. z. len upresnila § 35, ods. 3 zákona tak, že pri voľbe alebo odvolaní člena veriteľského výboru zrušila ustanovenie, že sa v tomto prípade schôdza veriteľov uznáša nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných nezabezpečených veriteľov. V dôsledku rozšírenia rozhodovania o kreácii veriteľského výboru veci na všetkých veriteľov úpadcu v § 33 zákona schváleného novelou č. 111/2022 Z. z. bolo totiž ponechanie hlasovania v týchto záležitostiach výlučne na nezabezpečených veriteľoch zjavne nelogické.

Po rozšírení práv veriteľov so zabezpečenými pohľadávkami platí, že každý veriteľ zistenej pohľadávky (teda nielen nezabezpečené, ako to platilo do 16. 7. 2022) sa môže do 3 dní od zverejnenia uznesenia veriteľského výboru v Obchodnom vestníku domáhať, aby súd zrušil uznesenie veriteľského výboru z dôvodu jeho rozporu so spoločným záujmom

7 Ďurica, M.: *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii, komentár*. 4. vydanie, Bratislava: Nakladateľstvá C. H. Beck, s. r. o., 2021, s. 220

8 Sudzina, M.: *Hlasovacie práva veriteľov*. In: *Košické dni súkromného práva IV. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Právnická fakulta, 2020, s. 261

(zabezpečených aj nezabezpečených) veriteľov. Novelou č. 111/2022 Z. z. bol v lomenom § 36a prítom zriadený nový veriteľský orgán a to **Dočasný veriteľský výbor**. V prípade potreby môže súd pred konaním prvej schôdze veriteľov takto ustanoviť dočasný veriteľský výbor, ktorý bude vykonávať funkciu veriteľského výboru do konania prvej schôdze veriteľov. Tento výbor má 3 alebo 5 členov určených súdom tak, aby v ňom boli zastúpení najmä relevantní veritelia a aby v ňom boli primerane zastúpení zabezpečení aj nezabezpečení veritelia. Funkciu členov dočasného veriteľského výboru vykonávajú v prípade, ak sa pred vyhlásením konkurzu konala reštrukturalizácia (ktorá bola zastavená a v ktorej bol ustanovený veriteľský výbor) veritelia, ktorí boli členmi veriteľského výboru v reštrukturalizácii. Zároveň platí, že zánikom funkcie člena dočasného veriteľského výboru nezaniká pôsobnosť veriteľského výboru. Ak je to potrebné, súd môže člena dočasného veriteľského výboru kedykoľvek odvolať, vymeniť alebo doplniť.

Novinky neobišli ani najvyšší veriteľský orgán a to **schôdzu veriteľov**, ktorú správca zvoľáva tak, aby sa konala v termíne 30 až 45 dní od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok. Doterajšia lehota 15 až 20 dní odkedy uplynula predmetná lehota sa javila ako krátka a to predovšetkým pri konkurzných konaniach s enormne vysokým počtom prihlásených veriteľov, počítaných rádovo neraz aj v stovkách. Nóvum predstavuje podľa súčasnej úpravy aj oprávnenie správcu požiadať súd alebo veriteľský výbor o súhlas s uskutočnením schôdze veriteľov prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami komunikačnej technológie, ktoré umožňujú vyhotovenie obrazovo-zvukového záznamu. Práve takýto spôsob komunikácie je príznačný aj pre postcovidovú dobu, keďže legislatíva i v Slovenskej republike prakticky reagovala už od roku 2020 na opatrenia súvisiace s pandemiou v dôsledku šírenia koronavírusu SARS-CoV-2. V prípade takejto videokonferencie, či inej obdoby dištančného konania schôdze veriteľov (cez aplikácie MS Teams, Skype a pod.) je správca povinný zaslať prístupové údaje konajúcemu súdu aj prihláseným veriteľom. Oznámenie o zvolaní schôdze veriteľov pri tejto forme schôdze veriteľov obsahuje:

1. čas schôdze
2. predmet rokovania
3. termín, dokedy majú veritelia, ktorí v prihláške pohľadávky neuviedli adresu elektronickej pošty, požiadať správcu o prístupové údaje potrebné pre účasť na schôdzi veriteľov.

Pri konaní schôdze veriteľov inou ako prezenčnou formou stanovil § 35, ods. 6 zákona č. 7/2005 Z. z. správcom povinnosť vyhotoviť z nej obrazovo-zvukový záznam uchovaný na nosiči dát ako DVD či USB kľúč, ktorý následne pripoja k správcovskému spisu alebo v tomto spise urobia poznámku o mieste uloženia spomenutého záznamu. Takýto záznam tvorí súčasť správcovského spisu a veriteľom prihlásených pohľadávok sa z neho za úhradu vecných nákladov poskytuje aj kópia. Ak na takejto schôdzi veriteľ uplatní odôvodnenú námietku rozporu prijatého uznesenia so zákonom a prítomný na nej je aj súd, tento môže o predmetnej námietke rozhodnúť i bezprostredne a toto rozhodnutie sa nevyhotovuje písomne. Tento procesný postup je odlišný od prezenčných schôdzí veriteľov, kedy sú veritelia oprávnení do 5 dní od skončenia schôdze veriteľov, na ktorej podali námietku, navrhnúť konkurznému súdu zrušenie prijatého uznesenia a súd o takomto návrhu rozhoduje do 7 dní od obdržania návrhu.

Dohľad súdov nad správcami

Poslednou časťou zákona o konkurze a reštrukturalizácii doplneného ostatnou novelou, vyjmúc ustanovenia týkajúce sa reštrukturalizácií a oddĺžení, je druhý oddiel 4. hlavy II. časti zákona pojednávajúci o správcoch. Novelizácia insolvenčného práva sa dotkla problematiky dlhodobu zaťažujúcej konkurzného konania v Slovenskej republike a to reštančnosti neraz zapríčinennej aj nekonaním zo strany správcov.⁹ V rámci dohľadu nad správcami zo strany Ministerstva spravodlivosti SR už boli v súlade so zákonom č. 8/2005 Z. z. voči viacerým správcami vyhovené sankcie.¹⁰ Okrem dohľadu ministerstva však na činnosť správcov dozerať aj príslušné konkurzné súdy, ktoré po novom v prípade prieskumov alebo porušovania povinností ustanovených zákonom č. 7/2005 Z. z. môžu ukladať správcovi vykonanie

9 Baran, R.: *Zodpovednosť správcu v konkurze za škodu a jej porovnanie so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností*. In: Bulletin slovenskej advokácie 3/2022. Bratislava: Slovenská advokátska komora, 2022, s. 14

10 Szabová, E. – Vrtíková, K.: *Trestná zodpovednosť správcov konkurznej podstaty v kontexte rozhodovacej činnosti súdov*. In: Forum iuris Europaeum 1-2/2022. Trnava: Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2022, s. 5

potrebných opatrení na odstránenie nedostatkov. Ak však správca nesplní túto zákonnú povinnosť uloženú mu konkurzným súdom, považuje sa to za závažné porušenie povinnosti správcu s prípadným následkom – odvolaním z funkcie správcu súdom podľa § 42, ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V rámci informatívnych povinností správcov došlo k ich rozšíreniu. V dôsledku účinnosti novely je správca povinný konkurznému súdu, príslušnému orgánu a súdu, ktorý vedie konanie vyvolané alebo súvisiace s konkurzom, do 30 dní po uplynutí piatich rokov od vyhlásenia konkurzu a následne v pravidelných ročných intervaloch zaslať tzv. **reštančnú správu**. V prípade obchodných spoločností, družstiev či iných dlžníkov zapísaných v obchodnom registri je správca povinný reštančnú správu bezodkladne po jej vyhotovení založiť do zbierky listín. Predmetom tejto správy sú informácie o:

1. priemerných mesačných nákladoch na správu a speňažovanie majetku úpadcu,
2. priemerných mesačných príjmov zo správy majetku podliehajúceho konkurzu,
3. označenie majetku, ktorý nebol ešte speňažený, a opis okolností, ktoré bránia jeho speňaženiu.

V aplikačnej praxi dochádza aj k prípadom, kedy správca vykonávajúci svoju správčovskú činnosť ako fyzická osoba zomrie. Postup konkurzného súdu pri tejto právnej udalosti explicitne upravený nebol, preto zákonodarca prijal nový odsek 7 paragrafu 42 zákona. Aktuálne platí, že po úmrtí správcu ho súd bezodkladne odvolá z funkcie a ustanoví nového správcu na základe náhodného výberu pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti SR. Aby sa správčovské spisy po zosnulom správcovi neprerозdeľovali medzi viacerých správcov stanovil zákonodarca, že pri vykonávaní jeho správčovskej funkcie vo viacerých konkurzných konaniach ustanoví konkurzný súd totožného správcu do všetkých týchto konaní. Uznesenie o odvolaní a ustanovení správcu bez zbytočného odkladu sa s poukazom na princíp publicity zverejňuje v Obchodnom vestníku.

Záver

Schváleným zákonom č. 111/2022 Z. z. došlo k transpozícii Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddĺžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddľžovacích konaní. Nosným cieľom právnej normy bolo:

- a) poskytnúť dlžníkom dostatočný priestor na účinnú, efektívnu, rýchlu a transparentnú preventívnu reštrukturalizáciu v počiatočnom štádiu, kedy úpadok ešte len hrozil,
- b) zabrániť tak priamemu úpadku dlžníka a riešeniu jeho situácie niektorým z insolvenčných konaní,
- c) zamedziť strate pracovných miest ako aj prípadnej strate know-how dlžníka,
- d) maximalizovať celkovú hodnotu majetku dlžníka pre veriteľov v porovnaní s tým, čo by získali v prípadnom konkurze,
- e) zabrániť zvyšovaniu úverov a pôžičiek nesplácaných zo strany dlžníka.

V aplikačnej praxi sa za krátku účinnosť zákona č. 111/2022 Z. z. asi najväčšej polemiky dočkali ustanovenia o prihlasovaní sa veriteľov do konkurzov. Elektronické prihlášky do konkurzov prostredníctvom osobitných formulárov predstavujú praktický problém najmä pri veriteľoch z radov fyzických osôb. Zákon č. 7/2005 Z. z. bol pritom novelizovaný následne zákonmi č. 398/2022 Z. z., č. 497/2022 Z. z. a č. 6/2023 Z. z. Rozsiahla novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii s predpokladanou účinnosťou od 1. apríla 2023, ktorá napr. nahrádzala Register úpadcov novým elektronickým Insolvenčným registrom napokon napriek ohrozeniu príjmov štátu z Plánu obnovy v marci 2023 Národná rada SR neprijala.¹¹ Do budúcnosti by však zákonodarca mal mať pri prijímaní zásadných novelizácií konkurzného práva predovšetkým na zreteli, aby schválené novely neboli zjavne prodlžnicke, ani provereiteľské. Práve balansovanie medzi oprávnenými záujmami veriteľov na jednej strane a dlžníkov na druhej strane by sa malo stať vedúcim motívom novelizácií zákona č. 7/2005 Z. z. pro futuro tak, aby ani jedna skupina týchto osôb nebola prijatou úpravou pri výkone svojich práv a oprávnených záujmov výrazne obmedzená.¹²

11 <https://spravy.rtv.s.sk/2023/03/objavila-sa-dalsia-brzda-planu-obnovy-poslanci-neschvalili-vladnu-novelu-o-konkurze/>

12 Ďurica, M.: *Vyvažovanie záujmov veriteľov a dlžníkov pri pandemickej a nepandemickej ochrane dlžníkov*, In: *Justičná revue*, roč. 74, č. 1, 2022, s. 31

Len v období od apríla 2020 do septembra 2022 teda počas funkčného obdobia ministerky spravodlivosti Márie Kolíkovej Ministerstvo spravodlivosti SR:

- začalo 122 správnych konaní voči správcom pre podozrenia zo spáchania správnych deliktov, nevzdelávania sa, nezaplatenia ročných poplatkov za vedenie v zozname správcom, bezdôvodnú nečinnosť v konkurzných konaniach, nesprávny spôsob speňažovania majetku, chýbajúce náležitosti resp. neaktualizovanie súpisu majetku (z tohto počtu bolo 68 správnych konaní právoplatne skončených);
- začalo 7 správnych konaní voči správcom pre podozrenie, že sú splnené dôvody na pozastavenie správcovskej činnosti, pretože bolo voči nim vznesené obvinenie za spáchanie trestného činu. ■

RESUMÉ

K ostatným zmenám v konkurznom práve Slovenskej republiky

Predmetom príspevku je informovanie o niektorých vybraných zmenách v režime klasických konkurzov (vynechajúc tak novelizované ustanovenia o reštrukturalizáciách a osobných bankrotach), ktoré sa v uplynulých mesiacoch začali aplikovať do insolvenčnej praxe. Za najvýznamnejšie možno považovať zmeny, ktoré boli prijaté v súvislosti s platobnou neschopnosťou dlžníkov a s ich povinnosťou podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Článok nemá analytický charakter a jeho základ tvoria informácie o posledných zmenách v konkurznom práve významné pre advokátov zastupujúcich veriteľov, ale i pre praktizujúcich správcom.

SUMMARY

Recent Changes in the Slovak Bankruptcy Law

The article aims to inform about some selected changes in the regime of standard bankruptcies (omitting the amended provisions on restructurings and personal bankruptcies) which started to be applied in the insolvency practice in the last few months. The most significant changes are those adopted in relation to insolvency of debtors and their obligation to apply for bankruptcy. The article is not analytical in its nature and it is based on information on recent changes in the Slovak bankruptcy law relevant to attorneys representing creditors as well as to practising trustees.

ZUSAMMENFASSUNG

Zu sonstigen Änderungen im Konkurs-/Insolvenzrecht der Slowakischen Republik

Der Gegenstand des Beitrags sind Informationen über einige ausgewählte Änderungen im Regime der klassischen Konkurse (abgesehen von novellierten Bestimmungen über Umstrukturierungen und Privatinsolvenzen), deren Anwendung in den vergangenen Monaten in der Insolvenzpraxis begonnen hat. Als die bedeutsamsten kann man jene Änderungen betrachten, die im Zusammenhang mit der Zahlungsunfähigkeit der Schuldner und mit deren Pflicht zur Stellung des Antrags auf die Konkursöffnung, angenommen wurden. Der Artikel hat keinen analytischen Charakter und seine Grundlage bilden Informationen über letzte Änderungen im Konkursrecht, die nicht nur für die Gläubiger zu vertretenden Rechtsanwälte, sondern auch für praktizierende Verwalter von Bedeutung sind.

Neodkladnosť vecí ako zákonná podmienka zadržania obvineného¹

JUDr. Peter Demovič

Zadržanie je jedným zo zásahov do osobnej slobody osoby podozrivého či obvineného, pri ktorom je vždy potrebné dôsledne skúmať splnenie zákonných podmienok zadržania. Zákonné znenie ustanovenia o zadržaní obvineného (v súčasnosti §86 Trestného poriadku), sa za posledné desaťročia prakticky nezmenilo, vždy sa vyžadovalo splnenie troch zákonných podmienok. Ako problematické sa, podľa nášho názoru, môže javiť najmä splnenie podmienky neodkladnosti vecí v naznačených verejne známych prípadoch.

1. Úvod do problematiky zadržania obvineného policajtom a aplikačná prax

1.1 Úvod do problematiky

Zadržanie obvineného policajtom podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku² (ďalej aj ako „TP“), je charakterizované ako výnimočné opatrenie. Zadržanie môže vykonať len policajt alebo prokurátor.³ Na zadržanie obvineného musia byť splnené predpokladané zákonné podmienky, ktoré spočívajú v kumulatívnom splnení podmienky (i) vznesenia obvinenia – musí ísť o osobu, ktorej bolo vznesené obvinenie procesne predpísaným spôsobom, (ii) existencia niektorého

JUDr. Peter Demovič
je absolventom Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, kde v súčasnosti pokračuje v štúdiu ako externý doktorand v odbore trestné právo.

Zaujíma sa o trestné právo procesné ako aj o problematiku extrémizmu.

z dôvodov väzby a (iii) neodkladnosť vecí, pre ktorú nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť.⁴

Zo všetkých uvedených zákonných podmienok vyvoláva ďalšie otázky najmä posledná podmienka a to je *neodkladnosť vecí*, pre ktorú nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť. Odborná literatúra notoricky opakuje a kopíruje ako príklad neodkladnosti vecí pristihnutie obvineného na úteku alebo ak sa dôvod väzby obvineného zistí počas jeho

výsluchu.⁵ Čentíš k uvedenej podmienke uvádza, že rozhodnutie o väzbe je možné zabezpečiť vopred v prípadoch, keď sudca rozhodol o väzbe obvineného za situácie, keď pred rozhodnutím o väzbe nedošlo k jeho zadržaniu, (napr. obvinený je vo výkone trestu odňatia slobody a v krátkom čase bude prepustený a prokurátor podá návrh na vzatie do väzby). Iné prípady „rozhodnutia o väzbe vopred“ sú podľa Čentíša, skôr výnimočné a len v teoretickej rovine.⁶

Ďalšou podstatnou okolnosťou pri zadržaní obvineného je, že sa *nevyžaduje* predchádzajúci súhlas prokurátora so zadržaním.

Inak je odborná literatúra v tomto smere pomerne strohá, zväčša opakujúca len znenie zákonných ustanovení TP. Podobne je na tom aj judikatúra súdov.

1 Príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia projektu APVV-19-0050.

2 § 86 zákona č. 301/2055 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov: **Zadržanie obvineného policajtom**.

3 ČENTÍŠ, J. a kol. *Trestný poriadok. Veľký komentár*. 3. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokodex, 2017. s. 272.

4 IVOR, J., POLÁK, P., ZÁHORA, J. *Trestné právo procesné I. Všeobecná časť*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2021, s. 352.

5 Napríklad: ČENTÍŠ, J. a kol. *Trestný poriadok. Veľký komentár*. 3. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokodex, 2017. s. 272.,

IVOR, J., POLÁK, P., ZÁHORA, J. *Trestné právo procesné I. Všeobecná časť*. 2. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2021, s. 353,

ČENTÍŠ, J., a kol. *Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť*. Šamorín: Heuréka, 2012, s. 224.,

- RŮŽEK, A., a kol. Trestní řád. Komentář. Praha: Orbis, 1975, s. 200., Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F. Trestní řád. Komentář. I. díl. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 453, a ďalšie.
- 6 ČENTĚŠ, J., a kol. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť. Šamorín: Heuréka, 2012, s. 224.
- 7 Uznesenie NS SR, sp.zn. 4Tost/27/2021, zo dňa 16. 6. 2021.
- 8 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 13Tp/6/2023, zo dňa 10. 2. a 11. 2. 2023
- 9 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 2Tp/19/2022, zo dňa 12. 11. 2022
- 10 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 6Tp/24/2022, zo dňa 10. 12. 202.
- 11 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 6Tp/5/2022, zo dňa 23. 4. 2022
- 12 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 6Tp/11/2022, zo dňa 15. 7. 2022
- 13 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 7Tp/6/2020, zo dňa 6. 12. 2020
- 14 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 7Tp/12/2021, zo dňa 12. 6. 2021
- 15 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 6Tp/7/2022, zo dňa 24. 4. 2022
- 16 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 12Tp/11/2021, zo dňa 20. 6. 2021
- 17 Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp.zn. 7Tp/17/2021, zo dňa 25. 9. 2021

V jednom rozhodnutí k námietke obhajoby o nesplnení podmienky neodkladnosti pri zadržaní obvineného sa vyjadril Najvyšší súd SR nasledovne: „*Neodkladnosťou veci možno rozumieť existenciu **nebezpečenstva zmarenia takéhoto úkonu**, bližšie však nie je definovaná zákonom, v zmysle dotknutého ustanovenia je viazaná len na nemožnosť zabezpečenia rozhodnutia o väzbe vopred. Posúdenie tejto otázky je preto výlučne na zvážení konajúceho orgánu činného v trestnom konaní. Zastihnutie obvineného na úteku či zistenie dôvodov väzby v priebehu výsluchu sú len dve zo širokej škály situácií, ktoré môžu nastať a pre ktoré môže dôjsť k splneniu tejto zákonnej podmienky. Ak teda konkrétny policajt (v tomto prípade vyšetrovateľ PZ) v predmetnej veci aplikoval ustanovenie § 86 ods. 1 TP na základe posúdenia konkrétnych okolností prípadu, nemožno hovoriť o nezákonnom zadržaní. Napokon treba dodať, že obvinený bol zadržaný v priebehu vykonávania domovej prehliadky, čo samo osebe umožňuje urobiť záver o neodkladnosti veci.*“⁷ S uvedeným názorom však nemožno súhlasiť, pričom dôvody nášho nesúhlasu vyplývajú zo záveru príspevku.

1.2 Aplikácia prax OČTK pri zadržaní obvineného policajtom podľa § 86 TP

Vo vyššie popisovanom prípade obvinený, ktorý namietal nesplnenie podmienky neodkladnosti veci pri svojom zadržaní, bol trestne stíhaný za skutky spáchané v bližšie nezistenom čase v priebehu rokov 2010 – 2016, pričom k jeho obvineniu došlo 4. 5. 2021, a tak, ako to uvádza Najvyšší súd Slovenskej republiky, vyšetrovateľ na základe vlastného uváženia, 5 rokov po spáchaní uvedených skutkov, dňa 4. 5. 2021 (utorok), v skorých ranných hodinách o 03.55 hod., z dôvodu neodkladnosti veci obvineného zadržal, aby nedošlo k zmareniu vyšetrovania. V tomto prípade teda vyšetrovateľ vzniesol obvinenie dňa 4. 5. 2021 v čase medzi 00.00 hod. (polnocou) a 03.55 hod. (zadržanie). Je potrebné poznamenať, že v čase zadržania (03.55 hod.) už samotné uznesenie o vznesení obvinenia muselo byť vydané, vytlačené a muselo sa nachádzať v mieste zadržania. Druhou možnosťou je, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané niekoľko dní pred zadržaním a datované na deň plánovaného zadržania.

V inom prípade vyšetrovateľ dňa 8. 2. 2023 (streda) začal trestné stíhanie a zároveň vzniesol obvinenie za skutky spáchané v presne nezistenom čase od roku 2014 do roku 2020, pričom v rovnaký deň v skorých ranných hodinách došlo aj k zadržaniu viacerých obvinených, v čase od 06.00 hod. do 06.10 hod., a to na rôznych miestach.⁸

Okolnosti ďalšieho prípadu spočívali v tom, že vyšetrovateľ dňa 9. 11. 2022 (streda) začal trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie podozrivým osobám a zároveň v ten istý deň, v skorých ranných hodinách okolo 04.00 hod., viacerých obvinených na rôznych miestach zadržal a zároveň im uznesenie o vznesení obvinenia aj doručil.⁹

V inom prípade vyšetrovateľ vzniesol obvinenie dvom osobám za skutky z rokov 2018 – 2020 a to dňa 7. 12. 2022 (streda), v rovnaký deň v čase o 05.50 hod. a 05.51 hod. boli obvinení zadržaní.¹⁰ V inej veci vyšetrovateľ z Košíc, dňa 19. 4. 2022 začal trestné stíhanie a zároveň vzniesol obvinenie za skutky, ktoré mali byť spáchané v rokoch 2012 – 2018, dňa 20. 4. 2022 bol obvinený v čase o 10.00 hod. v Bratislave zadržaný.¹¹

Ďalšie prípady: (i) obvinenie vznesené dňa 12. 7. 2022 (utorok), zadržanie v rovnaký deň v čase o 4.30 hod.,¹² (ii) obvinenie vznesené dňa 2. 12. 2020 (streda), zadržanie v rovnaký deň v čase od 04.00 hod. do 06.00 hod.,¹³ (iii) obvinenie vznesené dňa 9. 6. 2021 (streda), zadržanie (pravdepodobne) v rovnaký deň – neuvádza sa, návrh na väzbu podaný dňa 11. 6., obvinení prepustení na slobodu,¹⁴ (iv) obvinenie vznesené dňa 20. 4. 2022 (streda), zadržanie v rovnaký deň v ranných hodinách,¹⁵ (v) obvinenie vznesené dňa 16. 6. 2021 (streda), zadržanie dňa 17. 6. 2021 v ranných hodinách,¹⁶ (vi) obvinenie vznesené dňa 22. 9. 2021 (streda), zadržanie dňa 23. 9. 2021.¹⁷

Vo väčšine z vyššie uvedených prípadov, nevyhnutnosť vykonania zadržania obvineného z dôvodu možného zmarenia vyšetrovania (neodkladnosť veci) nastala v *stredu alebo v štvrtok, v skorých ranných hodinách medzi štvrtou a šiestou hodinou rannou.*¹⁸

Vo všetkých trestných veciach išlo o závažnú trestnú činnosť, ktorá bola páchaná viacerými páchatelmi alebo zločineckými skupinami. Vo všetkých prípadoch boli všetky obvinené

osoby zadržované súčasne – v rovnaký deň aj hodinu, aj keď išlo o odlišné miesta (podľa OČTK z taktického hľadiska).

Podobné zaisťovacie akcie však nemožno uskutočniť spontánne, bez prípravy. Ak sa vykonáva súčasné zadržanie piatich obvinených na piatich odlišných miestach, je potrebné zabezpečiť účasť piatich zasahujúcich skupín. Každá skupina pozostáva najmenej z družstva policajtov vykonávajúcich zadržanie a vstup do obydlija (PPÚ, Lynx), operatívco v službe kriminálnej polície, ak sa vykonáva aj domová prehliadka je potrebné zabezpečiť kriminalistického technika/technikov, vyšetrovateľa, nezúčastnenú osobu atď. Je zrejmé, že zosúladiť a zabezpečiť potrebné množstvo osôb na úspešné vykonanie úkonu nebude otázkou minút alebo hodín. Vyšetrovateľ, ktorý má trestnú vec pridelenú, musí dopredu (niekoľko dní pred zadržaním) určiť deň (maximálne dni) zadržania a k tomuto dňu a hodine uskutočňovať prípravu.

Vo vyššie uvedených prípadoch boli skutky spáchané s väčším časovým odstupom (aj niekoľko rokov) od zadržania. Vyšetrovateľ teda na podklade spisového materiálu zistil, že je dôvod na postup podľa §206 TP, pričom najprv vykoná úkony smerujúce k zabezpečeniu a úspešnému vykonaniu zadržania v konkrétny deň a hodinu, následne vydá uznesenie o vznesení obvinenia a až potom dochádza k zaisťovacej akcii.

V týchto prípadoch ide teda o zadržanie *plánované a pripravované* aj niekoľko dní *vopred*.

2. Zadržanie obvineného pred a po 1. 1. 1992

2.1 Zadržanie obvineného pred 1. 1. 1992

Znenie ustanovenia o zadržaní obvineného sa menilo len výnimočne.¹⁹ Pred rokom 1992 však o väzbe obvineného rozhodoval prokurátor a tak aj pri zadržaní obvineného v tomto období bolo zákonnou podmienkou, že pre neodkladnosť veci nebolo možné rozhodnutie prokurátora o väzbe vopred zadovážiť.

Zadržanie mohol vykonať jedine vyšetrovací orgán, prokurátor v prípade existencie väzobných dôvodov rozhodoval ihneď o väzbe. Zadržanie bolo chápané ako prechodné opatrenie, ktoré umožňovalo zákonné zaistenie obvineného zo *závažných dôvodov* pred tým, než o väzbe mohol rozhodnúť prokurátor. Snahou vyšetrovacích orgánov malo byť, aby sa čo najviac väzobných vecí začínalo priamo rozhodnutím prokurátora o väzbe. To vyžadovalo dôkladné prejednanie veci už pri vydaní uznesenia o vznesení obvinenia a *ak bol prokurátor dosiahnuteľný*, musel rozhodnúť priamo o väzbe. Prokurátor bol povinný preskúmať dôvodnosť zadržania *ihneď ako sa o ňom dozvedel*. Vec bola *neodkladná*, ak záujem vyšetrovania vyžadoval neodkladné zaistenie obvineného, pričom vyšetrovací orgán mohol použiť aj ustanovenia o predvedení obvineného bez predchádzajúceho predvolania.²⁰

Mandák sa vo svojom diele zamýšľa nad podmienkou neodkladnosti veci, o ktorej tvrdí, že ju treba vždy starostlivo skúmať. Ďalej cituje Hofmana: „*Nie je vždy jednoduché posúdiť, či v konkrétnom prípade ide o neodkladnosť, ako ju vyžaduje toto ustanovenie (§75 Tř), či odložením úkonu nebezpečenstvo z omeškania vznikne a v čom spočíva. Medzi intenzitou zásahu a rozsahom možného následku z odkladu musí byť určitý vzťah; ak by nebezpečenstvo hroziace z omeškania bolo malé či nepatrné, bolo by treba zvoliť štandardný postup. V podstate ide len o akési úvahy a predpovede budúceho stavu založené na skúsenosti: „Ak nevykonám úkon ihneď, čo sa stane? Bude vyšetrovanie zmarené alebo nie? Do akej miery budú výsledky vyšetrovania ohrozené?“* Ďalej uvádza, že treba brať ohľad aj na to, že k úvahe o tom, či tu nebezpečenstvo z omeškania je alebo nie je, má vyšetrovateľ *málo času* a tým sú kladené pomerne vysoké požiadavky na jeho rozhodovaciu činnosť.²¹

V učebnom texte Ministerstva vnútra sa k zadržaniu obvineného uvádza, že zo striktné stanovených zákonných podmienok zadržania vyplýva, že k zadržaniu môže dôjsť *len vo výnimočných prípadoch*. Pôjde spravidla o prípady, kedy vyšetrovateľ na podklade spisových materiálov vedie trestné stíhanie proti *obvinenému na slobode*, pretože v čase vznesenia obvinenia neexistujú dôvody väzby. Keď sa po vznesení obvinenia počas vyšetrovania ukáže, že je tu niektorý z dôvodov väzby (napríklad pri výsluchu svedka sa zistí, že obvinený

18 Všetky uvedené prípady sú verejne a mediálne známe kauzy z ostatných dvoch rokov, týkajúce sa najmä korupčnej trestnej činnosti bývalých politikov, verejných činiteľov, predstaviteľov verejnej správy, trestnej činnosti zločineckých skupín a drogovej trestnej činnosti páchanej zločineckými skupinami.

19 Dochádzalo len k zmenám v označení subjektov oprávnených zadržanie vykonať. Napríklad v zákone č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom, účinnom v roku 1965:

§ 75 Zadržanie obvineného vyšetrovacím orgánom

Ak je tu niektorý z dôvodov väzby a pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie prokurátora o väzbe vopred zadovážiť, môže vyšetrovací orgán obvineného zadržať. (...)

V zákone účinnom do 30. 6. 1978:

§75 Zadržanie obvineného vyšetrovateľom alebo vyhľadávacím orgánom

Ak je tu niektorý z dôvodov väzby a pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie prokurátora o väzbe vopred zadovážiť, môže vyšetrovateľ alebo vyhľadávací orgán obvineného zadržať predbežne sám. (...)

V rovnakom znení zostal až do novely zákona č. 141/1961 Zb. účinnom od 1. 1. 1993.

20 TOLAR, J. a kol. Trestní řád. Komentář. Praha: Orbis, 1963, s. 138 – 139.

RŮŽEK, A. a kol. Trestní řád. Komentář. Praha: Orbis, 1975, s. 200 – 201.

21 MANDÁK, V. *Zajištění osoby obvineného v československém trestním řízení*. Praha: Orbis, 1975, s. 40 – 41.

22 ČERNÝ, K., HANUŠ, K., KOBR, J. *Zaistenie osôb a vecí pre trestné konanie*. Bratislava, Ministerstvo vnútra SSR, 1973, s. 21 – 22.

- 23 ČURILEV, A., PENZEŠ, Ľ. a kol. *Organizace a činnost orgánů přípravného řízení trestního*. Praha: Vysoká škola sboru národní bezpečnosti, katedra trestního práva, 1983, s. 239 – 240.
- 24 Dôvodová správa k zákonu č. 558/1991 Zb., ktorým bol novelizovaný zákon č. 141/1961 Zb. zákon o trestnom konaní súdnom Trestný poriadok. Dostupné online na: www.nrsr.sk, dňa 10. 3. 2023.
- 25 Dôvodová správa k uvedenému zákonu sa však zmieňuje o návrhu príslušných Ministerstiev vnútra oboch krajín, aby bol zachovaný predchádzajúci postup a to, aby vyšetrovateľ priamo podával návrh na vzatie obvineného do väzby orgánu, ktorý o väzbe rozhodoval (sudcovi). Tak by bol z celého procesu vylúčený prokurátor. Uvedený návrh však nebol schválený.
- 26 Dôvodová správa: „Uvedená úprava si vyžaduje zvýšené náklady ze štátného rozpočtu, neboť bude vyžadovat prakticky nepřetržitou pohotovost prokurátorů ve dnech pracovního volna, pracovního klidu a v noci a alespoň dosažitelnost soudců ve dnech pracovního volna a pracovního klidu. Bude znamenat i zvýšení nároků na pracovníky odborného a administrativního aparátu. Nejméně totéž zvýšení je třeba předpokládat u prokurátorů, kteří budou muset být dosažitelní i mimo pracovní dobu a ve dnech pracovního volna a pracovního klidu nepřetržitě, zatímco u soudců postačí i v těchto dnech služby, pokrývající jen část dne.“
- 27 IVOR, J. *Zaistenie osôb v trestnom konaní*. Bratislava: IURA Edition, 1997, s. 94, 183 – 184, 192 – 193.
- 28 IVOR, J. a kolektív. *Trestné právo procesné*. Druhé, doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: IURA Edition, 2010, s. 315.

robí prípravy na útek alebo, že pôsobí na svedkov a spoluobvinených) a vyšetrovateľ pre neodkladnosť veci nemôže zaobstarať rozhodnutie o väzbe, môže prikočiť k zadržaniu obvineného. V žiadnom prípade vyšetrovateľ *nesmie zadržať* obvineného len z účelových dôvodov, aby si tak zaistil ľahšie vykonanie dôkazov. V praxi niekedy v rozpore so zákonom dochádza k tomu, že za účelom ľahšieho vedenia vyšetrovania sa až dodatočne po vznesení obvinenia násilne *konštruujú dôvody väzby* preto, aby sa mohlo prikočiť k zadržaniu. Vec je neodkladná, ak záujem vyšetrovania vyžaduje neodkladné zaistenie obvineného a prokurátora *nemožno zastihnúť* – napríklad je mimopracovná doba. Ak je vec neodkladná, môže vyšetrovateľ obvineného predviesť aj bez predchádzajúceho predvolania.²²

Zadržanie obvineného bolo svojím spôsobom výnimkou pre prípad, že nebolo možné podať príslušnému prokurátorovi návrh na vzatie obvineného do väzby alebo prokurátor o návrhu nerozhodol včas.²³

2.2 Zadržanie obvineného po 1. 1. 1992

Zákonom č. 558/1991 Zb. bol od 1. 1. 1992 novelizovaný zákon č. 141/1961 Zb. zákon o trestnom konaní súdnom Trestný poriadok, čím došlo k zosúladieniu právnych predpisov Českej a Slovenskej federatívnej republiky s Listinou základných práv a slobôd (ďalej ako „Listina“).

Najdôležitejšou zmenou, ktorú priniesla Listina v oblasti trestného procesu bolo zverenie rozhodovania o najdôležitejších ľudských právach a slobodách, ak malo z dôležitých dôvodov prísť k ich obmedzeniu, do pôsobnosti súdov. Ako to vyplýva z dôvodovej správy k uvedenému zákonu „*i vzhľadom k naléhavosti termínu, v němž musí být úprava trestního řádu provedena, bylo upuštěno od projednávání zásad a předkládá se přímo návrh novely trestního řádu.*“²⁴ Zverením právomoci rozhodovať o väzbe do rúk súdu sa však zmenil aj celý proces rozhodovania o väzbe do podoby, ako to poznáme dnes. Vyšetrovateľ už nekomunikoval priamo s orgánom rozhodujúcim o väzbe (prokurátorom), ale prokurátor, ak vzhliadol u obvineného väzobné dôvody, musel na súd podať návrh na vzatie obvineného do väzby.²⁵

V dôsledku uvedenej novely bolo znenie § 75 Trestného poriadku nasledovné: „*Ak je tu niektorý z dôvodov väzby a pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť, môže vyšetrovateľ alebo vyhľadávací orgán obvineného zadržať predbežne sám.*“

Uvedená novela spôsobila aj ďalšie zmeny. Podľa dôvodovej správy si táto zmena vyžiadala zvýšené náklady zo štátneho rozpočtu, pretože bude vyžadovať prakticky *nepřetržitou pohotovost* prokurátorov v dňoch pracovného volna, pracovného pokoja a v noci a aspoň *dosažitelnost* sudcov v dňoch pracovného volna a pracovného pokoja.²⁶ Z uvedeného vyplýva, že do tejto novely § 75 TP (zadržanie obvineného), nebolo ničím výnimočným, že orgán rozhodujúci o väzbe (prokurátor) bol „*k dispozícii*“ len v pracovnej dobe.

Aj po uvedenej zmene, charakterizuje Ivor zadržanie obvineného ako výnimočné opatrenie. Konštatuje, že Trestný poriadok, ako aj pokyn pre vyšetrovateľov PZ v prípade obvineného, u ktorého boli zistené dôvody väzby a bol predvolaný alebo predvedený umožňuje, aby vyšetrovateľ priamo prokurátorovi predložil vyšetrovací spis spolu s návrhom na väzbu bez pozbavenia osobnej slobody zadržaním. Zadržaním by sa nemali nahrádzať nedostatky v organizačno-technickej komunikácii medzi vyšetrovateľom, prokurátorom a sudcom. Na základe vlastného výskumu zisťuje a ďalej uvádza, že v rokoch 1995 – 1996 bolo viac ako 50 % všetkých zadržaných osôb v procesnom postavení obvinených. K tomu uvádza: „*Ustanovenie § 75 predpokladá zadržanie obvineného vyšetrovateľom skôr ako výnimočný postup (argumentujúc znením „pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť, môže vyšetrovateľ obvineného zadržať predbežne sám“)* a u obvineného preferuje rozhodnutie o vzatí do väzby pred jeho predbežným obmedzením osobnej slobody formou zadržania. Zistené údaje poukazujú na určitý rozpor medzi legislatívnym zámerom a praktickou realizáciou tohto ustanovenia, ktorého príčinou môže byť nesprávny výklad a aplikácia zo strany vyšetrovateľov, ale aj nedostatočná úroveň súčinnosti. V praxi sa teda obvinený vo väčšine prípadov berie do väzby po predchádzajúcom zadržaní, a nie priamo po predvolaní alebo predvedení pred sudcu. V skutočnosti sa tak z výnimky stáva takmer pravidlo.“²⁷ V rovnakom duchu Ivor argumentuje aj v neskoršom období.²⁸

Neodkladnosť veci v prípade zadržania obvineného označuje Príbelský ako stav, keď vyšetrovatel z dôvodu vážnej časovej tiesne vzhľadom na prítomnosť okolností, ktoré by mohli ohroziť ďalší postup vo vyšetrovaní, obmedzí osobnú slobodu obvineného aj bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora.²⁹

Rozsiahlejšie o neodkladnosti veci polemizuje Klouček, ktorý zo zákonnej úpravy § 75 Tř. odvodzuje, že pravidlom má byť rozhodnutie súdu o väzbe vopred, teda bez zadržania a zadržanie má byť výnimkou odôvodnenou len na základe „neodkladnosti veci“. O neodkladnosti zadržania nebude pochyb v prípadoch, ak je osoba zadržaná pri trestnom čine, zastihnutá na úteku, ak má polícia dôveryhodné informácie, že páchateľ pripravuje ďalšiu trestnú činnosť, zastrašuje svedkov a pod. Neodkladnosť veci je zrejme všeobecne daná akútnou spoločenskou potrebou zamedziť určitému nežiadúcemu deju, ktorý už prebieha alebo by bez zadržania veľmi pravdepodobne nastal a preto je neodkladnosť v tomto zmysle objektívnou skutočnosťou. Domnieva sa, že požiadavku neodkladnosti veci nespĺňa neodkladnosť plánovaná, resp. subjektívna. Tá sa prejavuje v prípadoch, kedy polícia dlhšiu dobu vyhodnocuje podkladové materiály, pripravuje ďalší postup a naplánuje zadržanie obvineného napr. na pondelok skoro ráno bez toho, aby bola daná objektívna neodkladnosť veci práve v tomto čase, pričom okamih zadržania je zvolený z taktických dôvodov tak, aby s obvineným otriasol a bolo s ním možné „lahšie“ vykonávať ďalšie úkony. Taký postup polícia následne odôvodní tým, že v uvedenom čase nebolo možné rozhodnutie súdu o väzbe zadovážiť vopred. Ak má byť teda rozhodnutie súdu o väzbe pravidlom a zadržanie obvineného len výnimkou, je takáto „plánovaná“ neodkladnosť zrejme porušením zákona.³⁰

Vo svojej rozhodovacej činnosti charakterizoval Ústavný súd SR situáciu „keď vec neznesie odklad“ ako výnimočnú, keď je potrebné bezodkladné vykonanie úkonu, pretože bezprostredne hrozí zmarenie účelu trestného konania.³¹

3. Otázka existencie dôvodov väzby pri zadržaní obvineného

Ustanovenie § 86 ods. 1 TP stanovuje, že obvineného možno zadržať „ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71..“, pričom komentár k Trestnému poriadku ďalej špecifikuje, že ide o dôvody podľa § 71 ods. 1 a ods. 2 TP a cieľom zadržania je posúdiť existenciu dôvodov väzby.³²

Ustanovenie § 71 ods. 1 a ods. 2 TP upravuje tak podmienky, ktoré, až ak sú splnené, odôvodňujú vzatie obvineného do väzby, ako aj dôvody väzby ustanovené v § 71 ods. 1 písm. a) až c) TP. Dôvodom väzby je teda určité nežiaduce správanie označené ako dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) TP.³³ Aby bolo možné vziať obvineného do väzby, okrem splnenia ďalších podmienok, musí z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplývať dôvodná obava, že naplní niektorý z dôvodov útekovej, kolúznej alebo preventívnej väzby. Povedané jazykom OČTK, ide len o prognózovanie budúceho stavu, pričom rozhodovanie o väzbe sa odohráva iba v rovine pravdepodobnosti a nie istoty ohľadne dôsledkov, ktoré môžu nastať, ak obvinený nebude držaný vo väzbe.³⁴

Totožná podmienka je ustanovená aj českej právnej úprave § 75 Trestního řádu – Zadržení obvineného policejním orgánem – „Jestliže je dán některý z důvodů vazby“. K tejto zákonnej podmienke Klouček argumentuje, že základnou podmienkou zadržania je preukázaná existencia (nie len pravdepodobnosť, či len možnosť existencie) niektorého z dôvodov väzby – „Jestliže je dán některý z důvodů vazby“. Domnieva sa, že je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní mať už pri zadržaní preukázaný niektorý z väzobných dôvodov.³⁵

Vodidlom k potvrdeniu alebo vyvráteniu tejto tézy nám môžu byť príklady situácií, uvádzané odbornou literatúrou, za ktorých môže dôjsť k zadržaniu obvineného.

Notoricky známa je situácia – zastihnutie obvineného na úteku. V tomto prípade možno bez akýchkoľvek pochyb povedať, že ide o dostatočne odôvodnenú obavu z úteku, ktorá nie je len v rovine pravdepodobnosti. Čentěš uvádza nasledovné situácie – zastihnutý na úteku alebo pri ničení dôkazov či zahladzovaní stôp, prípadne pristihnutý pri ovplyvňovaní svedkov či pokračovaní v trestnej činnosti.³⁶ Aj v týchto prípadoch možno konštatovať, že konanie

29 PRÍBELSKÝ, P.: Zadržanie ako jedna z foriem obmedzenia osobnej slobody. Justičná revue, 54, 2002, č. 2, s. 156 – 164.

30 KLOUČEK, Z.: K zadržení a vazbě po novele Trestního řádu. Trestní právo, 4/2002, s. 20 – 22.

31 Primerane k tomu: Nález ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 172/2010, zo dňa 7. 12. 2010. Vec sa týkala vykonania prehliadky iných priestorov a pozemkov bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora, ktorá bola vykonaná s odôvodnením, že išlo o stav, keď vec neznesie odklad a súhlas prokurátora nebolo možné získať vopred.

32 STRÉMY, T. Komentár k ustanoveniu § 86 TP. In: Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. Trestný poriadok I. § 1 – 195. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 457 – 458.

33 Primerane k tomu: Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Tost/15/2013, zo dňa 16. 5. 2013, Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Tost/9/2016, zo dňa 24. 2. 2016.

34 Primerane k tomu: Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 67/2013, I. ÚS 162/2016.

35 KLOUČEK, Z.: K zadržení a vazbě po novele Trestního řádu. Trestní právo, 4/2002, s. 20 – 22.

36 ČENTĚŠ, J., a kol. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť. Šamorín: Heuréka, 2012, s. 224.

37 Primerane k tomu: Uznesenie sudcu pre prípravné konanie ŠTS, sp. zn. 15Tp/4/2023, zo dňa 19. 2. 2023.

38 Uznesenie Ústavného súdu ČR, sp. zn. III.ÚS 2772/20 ze dne 26. 1. 2021.

39 Dôvodová správa k zákonu č. 459/2011 Sb., ktorým sa mení zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), v znení neskorších predpisov, a niektoré ďalšie zákony.

obvineného preukázateľne *bezprostredne smeruje* k naplneniu niektorého väzobného dôvodu, pričom sa len a *výhradne vykonaným zadržaním zamedzilo* zmareniu účelu trestného konania. Pristihnutie obvineného pri ovplyvňovaní svedkov či zahladzovaní stôp by sme mohli označiť už za dokonané kolúzne konanie.³⁷

V jednom konkrétnom prípade posudzoval Ústavný súd ČR sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala zákonnosť svojho zadržania, za nasledujúceho skutkového stavu. Sťažovateľka bola trestne stíhaná a obvinená za prečin neoprávneného podnikania. Asi po pol roku od začatia trestného stíhania bola u sťažovateľky v priestoroch jej podnikania vykonaná domová prehliadka a počas prehliadky sa zistilo, že sťažovateľka pokračuje v činnosti, pre ktorú bola trestne stíhaná. Na základe týchto zistení bola na mieste zadržaná ako obvinená, pretože orgány činné v trestnom konaní zistili, že je u nej daný dôvod preventívnej väzby. Ústavný súd k veci konštatoval: „V posudzované věci lze skutečně prima facie usuzovat, že **byl dán důvod vazby předstížné, neboť stěžovatelka byla již dne 28. 11. 2019 obviněna policejním orgánem pro podezření ze spáchání přečinu neoprávněného podnikání podle § 251 odst. 1 trestního zákoníku, přičemž v činnosti, jejíž provozování je nazíráno orgány činnými v trestním řízení jako uvedený přečin, pokračovala nadále i poté, co byla obviněna.**“³⁸

4. Zadržanie obvineného v českom trestnom procese

V českom Trestnom řáde bolo zadržanie obvineného dlho upravené totožne ako v slovenskom Trestnom poriadku, preto mu už nebudeme bližšie venovať pozornosť.

Čo je však podstatné, zákonom č. 459/2011 Sb., ktorým sa novelizoval Trestní řád, došlo k významnej zmene v inštitúte zadržania obvineného (§75 Tř), ktorá je účinná už od 1. 1. 2012. Z § 75 Tř. bolo vypustené slovné spojenie „a pro neodkladnost věci nelze rozhodnutí o vazbě předem opatřit“.

Dôvod tejto významnej zmeny si dovoľíme citovať: „Stávající formulaci „a pro neodkladnost věci nelze rozhodnutí o vazbě předem opatřit“ se navrhuje vypustit vzhledem k tomu, že tato formulace odpovídá znění trestního řádu před novelou provedenou zákonem č. 558/1991 Sb., který nabyl účinnosti k 1. 1. 1992, kdy o vzetí do vazby rozhodoval v přípravném řízení **prokurátor**. Podle úpravy účinné po uvedeném datu již o vzetí do vazby v přípravném řízení rozhoduje soudce na základě návrhu státního zástupce a policejní orgán proto takové rozhodnutí **nemůže opatřit předem nikdy.**“³⁹

5. Zhrnutie a návrhy de lege ferenda

Ako pri každom zásahu do osobnej slobody osoby v trestnom konaní, aj pri zadržaní obvineného je potrebné dôsledne skúmať existenciu a splnenie zákonných podmienok zadržania. Od zadržania podozrivého sa zadržanie obvineného neodlišuje len tým, že takejto osobe bolo zákonom predpísaným spôsobom vznesené obvinenie. Výnimočnosť tohto opatrenia vidíme najmä v dôslednom splnení podmienok *neodkladnosti veci*, pre ktorú nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť a *existenciu väzobných dôvodov*.

Neodkladnosť veci v prípade zadržania obvineného vidíme najmä v časovej tiesni, ktorá vznikne za situácie, keď sa OČTK dozvie skutočnosti odôvodňujúce zadržanie, ktoré musí nastať okamžite alebo bezprostredne, pričom ak by k takémuto zadržaniu nedošlo ihneď, došlo by k zmareniu vyšetrovania a účelu trestného konania. Potreba takého zadržania preto môže vzniknúť kedykoľvek (deň, hodina). Časté vykonávanie zadržaní v rovnakých dňoch a skorých ranných hodinách, spojené so vstupom do obydlija, môže naznačovať účelovosť postupu OČTK.

Výnimočnosť tohto opatrenia spočíva podľa nášho názoru aj v tom, že obvinený musí svojím konaním naplniť niektorý z väzobných dôvodov alebo jeho konanie k takému naplneniu

bezprostredne smeruje, pričom len vykonaným zadržaním sa zamedzilo jeho naplneniu (útek, kolúzia).

Dovolíme si preto vysloviť názor, že v súlade so zákonnými podmienkami zadržania obvineného nie je taká prax OČTK, kedy k zadržaniu dochádza opakovane v určitých dňoch (spravidla ku koncu týždňa) a výhradne len v skorých ranných hodinách. Odrazom nedôsledného splnenia všetkých zákonných podmienok zadržania je aj situácia, keď sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe obvineného nezistí existenciu niektorého z väzobných dôvodov, ba čo viac, ak k ich posudzovaniu ani neprikróčí, pretože skonštatuje už samotnú nedôvodnosť vznesenia obvinenia a trestného stíhania.

De lege ferenda preto navrhujeme vypustiť zo súčasného znenia § 86 ods. 1 slovné spojenie „pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť“.

Vzhľadom na častú svojvoľnosť pri výklade a aplikácii tohto ustanovenia zo strany OČTK, navrhujeme, podobne ako pri zadržaní podozrivého, podmieniť oprávnenie policajta v § 86 TP predchádzajúcim súhlasom prokurátora.⁴⁰

Záver

Znenie ustanovenia o zadržaní obvineného je bez výrazných zmien v platnosti už desaťročia. Právna úprava v československom trestnom procese, neskôr v samostatnom slovenskom trestnom procese bola viazaná na splnenie rovnakých zákonných podmienok, ktorými boli vznesenie obvinenia zákonom predpísaným spôsobom, existencia niektorého z dôvodov väzby a neodkladnosť veci, pre ktorú nebolo možné rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť.

V minulosti o väzbe rozhodoval prokurátor, pričom s vyšetrovateľom (policajtom, vyhľadávacím orgánom) komunikoval priamo. Ako sa uvádza v odbornej literatúre z tohto obdobia, prokurátor bol povinný, ak existoval niektorý z dôvodov väzby, rozhodnúť priamo o väzbe obvineného bez predchádzajúceho zadržania. K zabezpečeniu účasti obvineného na trestnom konaní sa mali využívať opatrenia ako predvedenie, či predvolanie. Nemožnosť zadováženia rozhodnutia o väzbe vopred spočívala najmä v nedosiahnuteľnosti prokurátora, napríklad v mimopracovnej dobe alebo cez víkendy. Ak vznikla potreba obvineného zadržať v uvedenom čase a prokurátor bol nedosiahnuteľný, Trestný poriadok dával policajtovi oprávnenie osobu zadržať aj bez vedomia (rozhodnutia) prokurátora.

Zaujímavý sa javí názor z učebného textu MV SR, ktorý ako situáciu, kedy je možné obvineného zadržať uvádza, že je to situácia, kedy je obvinený *stíhaný na slobode*, pretože v čase vznesenia obvinenia neexistovali uňho dôvody väzby, ktoré sa však objavili až neskôr v priebehu vyšetrovania.

Od 1. 1. 1992 došlo k zmene ustanovenia o zadržaní obvineného, z jeho znenia bolo vypustené slovo „prokurátora“ a rozhodovanie o väzbe obvineného bolo zverené do rúk súdom. Ako to vyplýva z dôvodovej správy, od tejto zmeny bola zavedená aj nepretržitá pohotovosť prokurátorov a dosiahnuteľnosť sudcov v mimopracovnej dobe a cez víkendy. Vzhľadom na zavedenú nepretržitú pohotovosť prokurátorov a sudcov a rozvíjajúce sa možnosti mobilnej komunikácie sa už situácie, kedy by bol orgán rozhodujúci o väzbe nedosiahnuteľný, javili ako málo pravdepodobné. Aj v tomto období sa v odbornej literatúre označuje zadržanie obvineného ako výnimočné opatrenie.

V českom trestnom procese už v roku 2012 došlo k vypusteniu slovného spojenia „pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť“, z § 75 Tř., pretože podľa zákonodarcu rozhodnutie o väzbe nie je možné, za súčasnej právnej úpravy zadovážiť vopred nikdy. Vzhľadom na značnú podobnosť právnych úprav by bolo vhodné, aby sa v tomto smere zamyslel aj slovenský zákonodarca.

Na základe niektorých známych prípadov zo súčasnosti môžeme konštatovať, že k zadržaniu obvinených často dochádza v určitých dňoch a výhradne v skorých ranných hodinách. Podmienku neodkladnosti veci však chápeme ako objektívnu skutočnosť, ktorá ak nastane, ocitne sa policajt v časovej tiesni a buď zadržanie vykoná ihneď a zamedzí zmareniu účelu

40 Takýto súhlas, vzhľadom na súčasné možnosti mobilnej komunikácie, nemôže byť problém zabezpečiť včas.

trestného konania alebo zadržanie nevykoná a v tom prípade dôjde k zmareniu vyšetrovania (obvinený ujde, zničí dôkazy a pod.).

Cieľom nášho príspevku bolo zhodnotiť, či je použitie inštitútu zadržania obvineného v súlade so zákonom, najmä v prípadoch vopred plánovaných a pripravovaných zaisťovacích akcií s ohľadom na splnenie zákonnej podmienky neodkladnosti veci. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti si preto dovoľíme tvrdiť, že podmienku neodkladnosti veci nespĺňajú zadržania plánované a vopred pripravované.

De lege ferenda preto navrhujeme zo súčasného znenia §86 ods. 1 Trestného poriadku vypustiť slová „**pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť**“, a to najmä z dôvodu rozpornosti a neaplikovateľnosti tohto ustanovenia v súčasnosti. ■

RESUMÉ

Neodkladnosť veci ako zákonná podmienka zadržania obvineného

Autor sa zamýšľa nad inštitútom zadržania obvineného policajtom podľa § 86 Trestného poriadku v minulosti a v súčasnosti s ohľadom na splnenie zákonných podmienok zadržania. Analyzuje súčasné postupy OČTK pri zadržaní obvinených a zameriava sa na splnenie podmienky neodkladnosti veci pri vopred pripravovaných a plánovaných zaisťovacích akciách. De lege ferenda navrhuje vypustiť z § 86 Trestného poriadku sporné slovné spojenie „pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie vopred zadovážiť“ a to najmä s odkazom na českú právnu úpravu zadržania obvineného.

SUMMARY

Urgency of the Matter as a Legal Requirement for Arresting the Accused

The author reflects on the concept of arresting the accused by police officers under Section 86 of the Criminal Procedure Code in the past and at present with regard to meeting the legal requirements of a lawful arrest. He analyses current procedures followed by law enforcement agencies in the process of arresting the accused, and he focuses on meeting the requirement of urgency of the matter in the case of planned police interventions. He de lege ferenda proposes to delete the controversial wording “an order cannot be made in advance due to the urgency of the matter” from Section 86 of the Criminal Procedure Code, in particular with reference to the Czech legislation applicable to the process of arresting the accused.

ZUSAMMENFASSUNG

Dringlichkeit einer Sache als gesetzliche Voraussetzung für Festnahme des Beschuldigten

Der Autor befasst sich mit dem Instrument der Festnahme eines Beschuldigten vom Polizisten nach § 86 der Strafprozessordnung früher und gegenwärtig in Bezug auf die Erfüllung der gesetzlichen Voraussetzungen für die Festnahme. Er analysiert den derzeitigen Vorgang der Strafverfolgungsbehörden und konzentriert sich auf die Bedingung der Dringlichkeit der Sache bei den im Voraus vorbereiteten und geplanten Sicherstellungsmaßnahmen. Er schlägt de lege ferenda vor, im § 86 der Strafprozessordnung die strittige Wortverbindung „wegen der Dringlichkeit der Sache kann die Entscheidung im Voraus nicht eingeholt werden“ auszulassen und das insbesondere mit dem Hinweis auf die tschechischen Rechtsregelung der Festnahme eines Beschuldigten.

Vybrané právne aspekty výsluchovej činnosti osobitnej kategórie osôb

JUDr. Samuel Marr, LL. M

Článok reflektuje problematiku realizácie výsluchovej činnosti osobitnej kategórie osôb (príslušníkov spravodajských služieb, policajtov a pod.), najmä však príslušníkov Vojenskej polície v rôznych procesných postaveniach vo väzbe na otázku mlčanlivosti normatívne reglementovanej v osobitných zákonoch, pričom autor prezentuje svoje subjektívne právne názory k problematike „zbavovania mlčanlivosti“.

1. Úvod

In medias res je potrebné bez zbytočného pátosu uviesť, že v aplikačnej praxi orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) sú „najrozšírenejším zdrojom dôkazov v trestnom konaní práve výpovede osôb.“¹ Tieto „môžu ozrejmiť dôležité údaje o samotnom trestnom čine, tak aj osobe, ktorá tento trestný čin spáchala. Len ťažko si možno predstaviť trestnú vec, v ktorej by neboli vypočúvaní svedkovia.“²

Z logiky veci vyplýva, že vo väčšine (najmä prečinových vecí, ktorým zvyčajne absentuje predchádzajúce operatívne rozpracovanie) budú „policajtmi prvého kontaktu“ namiesto operatívnych pracovníkov, iní príslušníci Vojenskej polície (ďalej len „príslušníci VP“) a/alebo príslušníci Policajného zboru (ďalej len „príslušníci PZ“), ktorým zákonodarca v Trestnom poriadku tiež nepriznal postavenie OČTK, ale zároveň týchto nezaradil do organizačnej štruktúry služby kriminálnej polície. Pôjde prevažne o referentov a referentov s územnou a objektovou zodpovednosťou služobne zaradených v štruktúre obvodných oddelení, prípadne referentov čiast pohotovostných motorizovaných jednotiek. V prípade VP je postavenie OČTK priznané výhradne dôstojníckemu zboru a kriminalistickým technikom. Táto kategória policajtov realizuje najmä prvotné úkony, z čoho ex post vyplýva potreba zápisnične zaprotokolovať nimi vnímaný dej (autor bude ďalej

JUDr. Samuel Marr, LL. M je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, rovnako je nositeľom postgraduálneho profesijného titulu LL.M a taktiež má za sebou dlhoročné skúsenosti z profesionálneho pôsobenia v pozícii orgánu činného v trestnom konaní. V súčasnosti pôsobí na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky, PF UK. Je autorom niekoľko desiatok odborných článkov, vedeckých štúdií a pravidelne sa zúčastňuje na národných a medzinárodných vedeckých konferenciách.

v texte jednotne používať pojem policajti na označenie príslušníkov PZ aj VP). Aplikačná prax posledných dekád nevykazovala entropiu ani inú problematickosť v otázke vykonávania predznamenanej výsluchovej činnosti policajtov.

Uvedené nahliadanie sa však parciálne zmenilo v dôsledku rozmachu rôznych sťažnostných podaní advokátov namietajúcich procesnú nepoužitelnosť výpovedí policajtov prvého kontaktu bez ich predchádzajúceho zbavenia mlčanlivosti. S uvedeným právnym názorom sa kategoricky nestotožňujeme, a preto k uvedenému ponúkame protichodný výkladový oblúk podporený relevantnou judikatúrou.

1 ČENTÉŠ, J. – ŠANTA, J.: K niektorým aplikačným poznatkami prokurátorov k zákonnosti vykonávania dôkazov. In: Bratislavské právnické fórum 2019. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 14. – 15. februára 2019 na tému Zákonnosť a prípustnosť dôkazov v trestnom konaní. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019, s. 32

2 Tamtiež

Otázku procesnej nepoužiteľnosti alebo povedané inak, stigmatizovanie výpovede policajta bez jeho predchádzajúceho zbavenia mlčanlivosti vadou nezákonnosti je potrebné vnímať veľmi pozorne. Zároveň však na tomto mieste s poukazom na konštantnú rozhodovaciu činnosť uznávaných vnútroštátnych súdnych autorít poukazujeme na to, že stigmatizovanie výpovede vadou nezákonnosti má charakter „iba“ relatívnej neplatnosti, ktorú možno *ex post* konvalidovať dodatočným zbavením mlčanlivosti už vypočutého policajta. V žiadnom prípade týmto nenavádzame na špekulatívne uľahčovanie si výsluhovej činnosti kompetentnými orgánmi v praxi, ale kumulatívne poukazujeme, že uvedený príklad je z nášho uhla pohľadu „učebnicovým“ príkladom relatívne neúčinného dôkazu, ktorého vadu je na rozdiel od ničotného dôkazu možné zhojiť.

Pre úplnosť sa žiadajú dve konotácie. V prípade dodatočného nezbavenia mlčanlivosti už vypočutého policajta (odmietnutie zo strany kompetentného orgánu) by šlo o dôkaz ničotný. Druhou, i keď v predmetnom kontexte viac než bizarnou, by bola situácia, kedy by príslušný policajt v postavení OČTK a zároveň aj dozorový prokurátor opomenul požiadať o dodatočné zbavenie mlčanlivosti a v ďalších vývojových štádiách trestného konania by prišlo k vzneseniu obvinenia a žalovaniu veci, čo by nesporne viedlo k odmietnutiu obžaloby a vráteniu veci späť do prípravného konania (ďalej len „PK“) pre vážne porušenie zákona. Žiaľ, v aplikáčnej praxi je možné stále identifikovať „nesprávne pochopenia a výklady ustanovení základných trestnoprávných predpisov, ktoré následne spôsobujú, že sa v praxi opakovane vyskytujú chyby, ktoré by sa vyskytovať nemali“.³ „Taktiež je nutné konštatovať, že niektoré pochybenia zostávajú nepovšimnuté, a tým pádom meritórne rozhodnutia nezákonné.“⁴

V kontexte efektívneho PK ďalej obraciame našu pozornosť smerom k procesnej ekonomii, najmä však smerom k samotnej dĺžke toho ktorého vývojového štádia trestného konania (ďalej len „TK“). Je totiž nesporné, že obligatórne zbavovanie mlčanlivosti policajtov prvého kontaktu by TK značne „natiahlo“. Na druhej strane však nie sme zástancami hesla „účel svätí prostriedky,“ a preto sa s uvedeným vyporiadavame striktne právne.

2. Výsluchová činnosť osobitnej kategórie osôb v procesnom postavení svedka

Normotvorca v žiadnom ustanovení Trestného poriadku ani len zmienkou nediferencuje osobu vypočúvanú v procesnom postavení svedok, prípadne svedok – poškodený. Povedané inak, či je vypočúvaná civilná osoba, príslušník spravodajskej služby, VP, PZ alebo akákoľvek iná osoba s priznaným rozsahom určitých práv je nerozhodné. Pre túto osobitnú kategóriu osôb platia rovnaké procesné postupy ako pre „bežných“ svedkov. Určitú výnimku predstavuje zákonný imperatív prikazujúci výsluch vykonávajúcemu orgánu *ex officio* prihliadnúť na osobitné právne predpisy normatívne reglementujúce činnosť osobitnej kategórie osôb (príkladmo, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, zákon č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii, zákon č. 500/2022 o Vojenskom spravodajstve, zákon č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe a pod) v spojení s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku.

V tomto smere obraciame pozornosť smerom

- **k právnej úprave zákazu výsluchu svedka.** Tu je zrejmé, že „**svedok nesmie byť vypočúvaný o okolnostiach, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť, okrem prípadu, že bol od tejto povinnosti príslušným orgánom oslobodený.** Oslobodenie možno odoprieť len vtedy, keby bola ohrozená obrana alebo bezpečnosť štátu alebo by hrozila iná rovnako vážna škoda; dôvody na odopretie oslobodenia treba vždy uviesť.“⁵ Zvýrazňujeme, že „**svedok nesmie byť vypočúvaný, pokiaľ nebol oslobodený od povinnosti zachovávať v tajnosti okolnosti, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť alebo nebol oslobodený od povinnosti mlčanlivosti uloženej zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, a to aj keby sám chcel vypovedať.** Tým sa rešpektuje ochrana utajovaných skutočností a ochrana mlčanlivosti.“⁶ Obsah predchádzajúcej citácie sa nevzťahuje na povinnosť vypovedať smerom k trestnému činu, „**ktorý má svedok povinnosť prekaziť podľa Trestného zákona.**“⁷
- **právnej úprave svedka odoprieť vypovedať** v zmysle § 130 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku. Veľmi zjednodušene možno uviesť, že odmietnutie vypovedať s poukazom

3 BLAŽEK, R.: *Najčastejšie pochybenia policajtov v prípravnom konaní.* In: *Policajná teória a prax*, 2020, č. 4, s. 41

4 MARR, S. – KOZOLKA, J. – LEŠO, S.: *Trestné činy vojenské – nové trendy ich páchania a problémy aplikáčnej praxe.* In: *Notitiae Iudiciales Academiae Collegii Aedilium in Bratislava*, 2021, č. 2, s. 62

5 § 129 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok

6 ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok. Veľký komentár. 5. aktualizované vydanie.* Bratislava: Euro kódex, 2022, s. 420 – 421

7 § 129 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok

na predmetné ustanovenie je motivované vyhnutím sa prípadnému trestnému stíhaniu vypočítavanej osoby a/alebo jej blízkej osoby. Druhým dôvodom je povinnosť rešpektovať takzvané svedné tajomstvo.

Z dosiaľ uvedeného je zrejmé, že výkladové pravidlá a uplatnenie § 130 ods. 1 a/alebo ods. 2 Trestného poriadku jednak nespôsobujú v praxi väčšie problémy a jednak sú mimo obsahového zamerania tohto článku. Vzhľadom na uvedené obrátíme našu pozornosť opäť smerom k § 129 Trestného poriadku a osobitným zákonom upravujúcich mlčanlivosť.

Demonštratívne poukážeme na tieto vybrané ustanovenia osobitných zákonov:

- „príslušníci a každý, kto plní úlohy na základe tohto zákona, sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s činnosťou informačnej služby a ktoré v záujme fyzických alebo právnických osôb majú zostať utajené.“⁸
- „na žiadosť orgánov činných v trestnom konaní môže **riaditeľ** zbaviť mlčanlivosti osoby uvedené v odseku 1.“⁹
- „kto plní alebo plnil úlohy na základe tohto zákona, alebo poskytuje alebo poskytoval služby alebo pomoc Vojenskému spravodajstvu, je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s činnosťou Vojenského spravodajstva. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť trvá aj po skončení služobného pomeru, pracovného pomeru, výkonu práce vo verejnom záujme, vykonávaní práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru alebo po skončení poskytovania služieb alebo pomoci Vojenskému spravodajstvu.“¹⁰
- „kto plní alebo plnil úlohy na základe tohto zákona, alebo poskytuje, alebo poskytoval služby alebo pomoc Vojenskému spravodajstvu, poruší povinnosť mlčanlivosti podľa odseku 1, ak skutočnosť, o ktorej sa dozvedel v súvislosti s činnosťou Vojenského spravodajstva, poskytne v rozpore s týmto zákonom alebo takúto skutočnosť zverejní, oznámi, inak rozšíri alebo umožní sa s ňou oboznámiť neoprávnenej osobe, zneužije vo svoj prospech, v prospech neoprávnenej osoby alebo v neprospech neoprávnenej osoby, alebo použije inak ako v súlade s týmto zákonom.“¹¹
- „na žiadosť orgánov činných v trestnom konaní, alebo súdu môže **minister** zbaviť mlčanlivosti osobu uvedenú v odseku 1. Žiadosť podľa prvej vety obsahuje najmä identifikáciu osoby, pre ktorú sa zbavenie mlčanlivosti požaduje, požadovaný rozsah zbavenia mlčanlivosti, identifikáciu trestného konania, alebo súdneho konania, na účely ktorého sa zbavenie mlčanlivosti požaduje.“¹²
- „vojenský policajt je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, s ktorými sa oboznámil pri plnení úloh Vojenskej polície, alebo v súvislosti s nimi a ktoré v záujme zabezpečenia úloh Vojenskej polície alebo v záujme iných osôb vyžadujú, aby zostali utajené pred nepovolanými osobami.“¹³
- „povinnosti mlčanlivosti je oprávnený zbaviť vojenského policajta **minister obrany**.“¹⁴
- „policajti sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, s ktorými sa oboznámili pri plnení úloh Policajného zboru, alebo v súvislosti s nimi a ktoré si v záujme právnických alebo fyzických osôb vyžadujú, aby zostali utajené pred nepovolanou osobou; **povinnosť mlčanlivosti sa nevzťahuje na oznámenie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.**^{28) e)}“¹⁵ Poznámka autora: Odkaz pod čiarou odkazuje na § 3 písm. b) a c) zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- „ak bola osoba poučená Policajným zborom, alebo policajtom o povinnosti zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach súvisiacich s činnosťou alebo plnením úloh Policajného zboru, je povinná uloženú mlčanlivosť zachovávať. Povinnosť mlčanlivosti sa nevzťahuje na skutočnosti, ktoré musia občania uviesť pri uplatňovaní svojich práv.“¹⁶
- „od povinnosti mlčanlivosti môže oslobodiť **minister alebo prezident Policajného zboru**.“¹⁷
- „policajta služby ochrany určených osôb možno zbaviť povinnosti mlčanlivosti o skutočnostiach, o ktorých sa počas výkonu služby dozvedel, **len so súhlasom určenej osoby, alebo osoby, ktorej sa poskytla osobná ochrana.**“¹⁸

V reťazci príčinnej súvislosti možno vnímať povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa všetkých vyššie citovaných zákonov generálne tak, že všetci mlčanlivosťou viazaní príslušníci toho ktorého orgánu verejnej moci sú povinní zachovávať mlčanlivosť vo väzbe na všetky skutočnosti, s ktorými sa oboznámili pri výkone služby. Z uvedeného však existujú výnimky. Tu príkladom

8 § 23 ods.1 zákona
č. 46/1993 Z. z. o Sloven-
skej informačnej službe

9 § 23 ods. 2 zákona
č. 46/1993 Z. z. o Sloven-
skej informačnej službe

10 § 41 ods. 1 zákona
č. 500/2022 Z. z. o Vojen-
skom spravodajstve

11 § 41 ods. 2 zákona
č. 500/2022 Z. z. o Vojen-
skom spravodajstve

12 § 41 ods. 3 písm. a)
až písm. c) zákona
č. 500/2022 Z. z. o Vojen-
skom spravodajstve

13 § 10 ods. 2 zákona
č. 124/1992 Zb.
o Vojenskej polícii

14 § 10 ods. 3 zákona
č. 124/1992 Zb.
o Vojenskej polícii

15 § 80 ods. 1 zákona
č. 171/1993 Z. z.
o Policajnom zbere

16 § 80 ods. 2 zákona
č. 171/1993 Z. z.
o Policajnom zbere

17 § 80 ods. 3 zákona
č. 171/1993 Z. z.
o Policajnom zbere

18 § 80 ods. 4 zákona
č. 171/1993 Z. z.
o Policajnom zbere

poukazujeme na právnu úpravu zákona o PZ, na ktorom možno flagrantne identifikovať výnimku vo vzťahu k oznamovaniu kriminality a protispoločenskej činnosti (čo podčiarkuje aj osobitný odkaz pod čiarou uvedený pri § 80 ods. 1 zákona o PZ. Tento odkazuje konkrétne na § 3 písm. b) a c) zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Z logiky veci rezultuje záver, že o činnosti konkrétnych „spravodajcov“, operatívnych pracovníkov služby tej ktorej organizačnej zložky PZ, ako aj „radových“ policajtov a/alebo príslušníkov VP neprislúcha oboznamovať sa každému (teda ani ich kolegom z iných organizačných súčastí ako ani všetkým kolegom z rovnakej organizačnej súčasti). Pokiaľ nie je zákonné zmocnenie predmetom normatívnej reglementácie zákona, bude okruh zmocnených subjektov vymedzený príslušným vnútorným aktom riadenia, ktorý by mal okrem iného anticipovať prípady odňatia a prerozdelenia spisov. Možno za záujem zákonodarcu nepochybne označiť eliminovanie úniku citlivých osobných informácií o fyzických a právnických osobách mimo nevyhnutne potrebný okruh.

V tejto spojitosti považujeme za vhodné poukázať smerom k podnetnému rozhodnutiu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS“) zo dňa 28. apríla 2020 pod sp.zn. II. ÚS 175/2020, v ktorom sa ÚS zaoberal otázkou mlčanlivosti príslušníkov PZ (jeho meritum je však *per analogiam* aplikovateľné aj na vyššie uvedené orgány verejnej moci). V uvedenom uznesení ÚS konštatoval, že „účelom ustanovenia § 80 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov...zakotvujúceho povinnosť mlčanlivosti príslušníkov Policajného zboru, je zabrániť, aby boli nepovolanej osobe prezradené skutočnosti, s ktorými sa príslušník Policajného zboru oboznámil pri plnení jeho úloh, alebo v súvislosti s nimi a ktoré si v záujme právnických alebo fyzických osôb vyžadujú, aby zostali pred takou (nepovolanou) osobou utajené.“¹⁹ „Účelom trestného konania je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov ... **povinnosť mlčanlivosti sa (okrem výnimočných prípadov) nebude týkať skutočností, ktoré sú predmetom výsluchu policajta ako svedka v trestnom konaní. Z uvedeného zároveň vyplýva, že vyslúchajúci orgán činný v trestnom konaní, alebo sudca nie je „neoprávnenou osobou“ podľa ustanovenia § 80 ods. 1 zákona o Policajnom zbore.**“²⁰

19 II. ÚS 175/2020

20 Tamtiež

V relácii k výkladu § 80 zákona o PZ poznamenávame, že ako sme už skôr v tomto článku uviedli (čo v konečnom dôsledku podporuje aj vyššie citované uznesenie ÚS), z predmetným ustanovením vyžadovanej povinnosti mlčanlivosti existujú predpokladané výnimky. Problematickým vzhľadom na dosiaľ uvedené sa už ale nejaví otázka možnosti vykonania výsluchu bez zbavenia mlčanlivosti, ale otázka určenia kompetentného orgánu vo väzbe na posúdenie, či sú tieto pertraktované výnimky splnené.

V teoretickej rovine možno hovoriť o policajtovi v postavení OČTK, alebo prokurátorovi, ak sa tento rozhodne daný úkon vykonať sám. Túto skupinu uzatvára sám vypočúvaný.

Myšlienkový konštrukt determinujúci prvé dva subjekty vychádza z premisy, že výsluch vykonávajúci orgán sa *a priori* vykonaním výsluchu „vyťažovaním“ oboznámi so zamýšľanou výpoveďou vypočúvaného, čo je logicky *contra legem* a osobitne v prípade, ak by sa takýmto konaním oboznámil s informáciami, ktoré pred ním mali zostať utajené. Vzhľadom na uvedené zastávame právny názor v tom smere, že po subjektívnom zvážení veci vypočúvaná osoba nesmie vypovedať, ak má za to, že je viazaná mlčanlivosťou alebo *a contrario* vypovedať musí, ak u seba takúto povinnosť neidentifikuje.

In fine tejto kapitoly otvárame **právno-aplikačný problém a to otázku zbavenia mlčanlivosti celej vyššie uvedenej osobitnej kategórie osôb** (príslušníkov spravodajských služieb, VP, PZ a pod) **po zániku ich služobného pomeru**. Je totiž pravdou, že normotvorca *de lege lata* diferencuje odlišné postavenie „aktívnych“ a bývalých príslušníkov „nakolko zánikom služobného pomeru títo prechádzajú do stavu radových občanov, stávajú sa osobami, ktoré sa nesmú oboznamovať s utajovanými skutočnosťami, majú postavenie „nepovolanej“ osoby podľa § 39 zákona o ochrane utajovaných skutočností, ktorá má zákonom ustanovenú povinnosť zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach (§ 39 ods. 2 zákona o ochrane utajovaných skutočností). **Zákon nepočíta s možnosťou zbavenia nepovolanej osoby povinnosti mlčanlivosti, nakolko ani jeden orgán verejnej moci, ktorému zákon zveruje právomoc oslobodiť držiteľa utajovanej skutočnosti povinnej mlčanlivosti, nemá priznanú právomoc zbaviť povinnej mlčanlivosti nepovolajú osobu.**“²¹

21 IV/3 Pz 49/21/1000-5

2.1 Úvahy o vecnej potrebnosti zápisničného zaprotokolovania výpovede versus úradné záznamy policajtov

Napriek konštantnej judikatúre vo väzbe procesnú nepoužiteľnosť úradných záznamov sa v poslednom období objavili názory o nadbytočnosti výsluhovej činnosti policajtov vzhľadom na ich predchádzajúce skoncipovanie úradného záznamu. Uvedené je argumentačne neutržateľné do takej miery a zároveň obsahovo nereflektuje zameranie tohto článku, že sa k uvedenému v stručnosti vyjadríme len v tom smere, že účelom úradných záznamov je iba opis postupu policajného orgánu a nie dokazovania, pretože úradné záznamy nie sú zákonnými dôkazmi a majú len povahu informácie, čo možno oprieť o virálny judikát R 26/1986. V rámci komparatívnej metódy výkladu práva možno primerane použiť aj judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky R 45/1994-I. *In fine* tejto kapitoly zvýrazňujeme, že listinný dôkaz sa preto od úradného záznamu spísaného policajtom odlišuje v tom, že obsah listiny je sám osebe nielen dôkazom, ale zároveň predmetom dôkazu, kým úradný záznam policajta je len prostým nosičom textu informatívneho charakteru. Úradný záznam sa v žiadnom prípade nemôže stať dôkazom len preto, že je zachytený na papieri, pretože papier je v tomto prípade iba už spomenutým nosičom informatívneho charakteru, ktorý absolútne nič nedokazuje. Jedinú výnimku, ktorú možno úradnému záznamu policajta vo vzťahu k dokazovaniu priznať je možnosť úradným záznamom dokazovať, kto tento záznam spísal, kedy ho spísal, prípadne kde ho spísal.

3. Špecifiká výsluhovej činnosti osobitnej kategórie obvinených

Na tomto mieste sa budeme venovať otázke aplikačnej prednosti práva na obhajobu (využívajúc možnosť vypovedať vo svoj prospech bez zbavenia mlčanlivosti) a dotknutou povinnosťou zachovávať mlčanlivosť. Je notoricky známe, že „**obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu...**“²² Pre úplnosť sa žiada uviesť, že „**obvinenému musí byť daná možnosť podrobne sa k obvineniu vyjadriť, najmä súvisle opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia, uviesť skutočnosti, ktoré obvinenie zoslabujú alebo vyvracajú, a ponúknuť o nich dôkazy.**“²³

Citované ustanovenia Trestného poriadku pri ich neizolovanom výklade v spojení s § 80 ods. 2 zákona o PZ a skôr citovaného uznesenia ÚS, súhrne ponad akúkoľvek možnú pochybnosť rezultujú do záveru, že „*povinnosť mlčanlivosti sa nemôže vzťahovať na skutočnosti, ktoré osoba v určitých životných situáciách potrebuje uviesť na realizáciu svojich práv. V tomto prípade na realizáciu svojho práva na obhajobu v postavení obvineného v trestnom konaní je potrebné uviesť všetky okolnosti, ktoré daná osoba považuje za potrebné uviesť, ak má za to, že ju zbavujú viny, alebo jej vinu zmiernujú, aj keby za iných okolností išlo o skutočnosti, na ktoré sa viaže povinnosť mlčanlivosti.*“²⁴ *In fine* v reťazci argumentačnej súvislosti o aplikačnej prednosti práva na obhajobu zvýrazňujeme, že „*pri výsluchu obvineného ani Trestný poriadok zákaz výsluchu nepozná.*“²⁵ Rôznosť procesných postavení svedka a/alebo svedka-poškodeného v komparácii s obvineným je tak zrejماً (uvedené logicky determinuje odlišný stupeň pravdepodobnosti. „*Vznesenie obvinenia je najdôležitejším procesným úkonom prípravného konania, od ktorého sa odvíja ďalší procesný postup vo veci, predovšetkým s ohľadom na zásahy do osobnej slobody obvineného.*“²⁶), že aplikácia akejkoľvek analógie o zákaze výsluchu na obvineného sa javí argumentačne neutržateľná.

Záver

Na samotný záver k dosiaľ glosovanej matérii poznamenávame, že všetci príslušníci vyššie uvedených orgánov verejnej moci, ak sú vypočúvaní v procesnom postavení svedka alebo svedka-poškodeného, môžu byť z nášho uhla pohľadu vo väčšine prípadov *lege artis* vypočutí

22 § 34 ods. 1 zákona
č. 301/2005 Z. z. Trestný
poriadok

23 § 122 ods. 2 zákona
č. 301/2005 Z. z. Trestný
poriadok

24 BLAŽEK, R.: *Mlčanlivosť
príslušníkov Policajného
zboru v trestnom konaní.*
In: *Policajná teória a prax,*
2022, č. 3, s. 136

25 Tamtiež

26 4Tdo/26/2016

27 KURILOVSKÁ, L – ŠANTA, J.: *Vybrané aplikačné problémy prípravného konania v súčasnosti*, s. 99 – 100

aj bez predchádzajúceho obligatórneho zbavenia mlčanlivosti. Ako sme už skôr uviedli, ide o rozhodovanie v dispozičnej sfére vypočúvanej osoby, ktorá sa slobodne rozhodne či vypovedať bude, alebo nebude. V prípade, ak je táto ochotná vypovedať máme za to, že „*žiadost' o zbavenie mlčanlivosti by v týchto prípadoch zbytočne predlžovala celé konanie a znižovala by efektívnosť trestného konania.*“²⁷ Signifikantnou výnimkou je však za každých okolností viazanosť mlčanlivosťou vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam. Fakultativnosť má povahu v možnosti vypočúvaného dovoliť sa mlčanlivosti, čomu koreluje obligatórna povinnosť vypočúvajúceho žiadať príslušný orgán o jej zbavenie. ■

RESUMÉ

Vybrané právne aspekty výsluchovej činnosti osobitnej kategórie osôb

Autor je presvedčený, že racionálnym výkladom rozhodnutia Ústavného súdu SR zo dňa 28. apríla 2020 sp. zn. II. ÚS 175/2020 v spojení s dosiaľ prezentovaným argumentačným indexom a jeho eventuálnym aplikovaním aj na príslušníkov spravodajských služieb a iných osobitých kategórií osôb nie je v majorite prípadov daná obligatórna povinnosť „zbavovať mlčanlivosti“ pri výsluchoch tejto kategórie osôb v procesnom postavení svedka ani svedka-poškodeného. V prípadoch právoplatne obvinených podporuje autor svoj prezentovaný názor o aplikačnej prednosti práva na obhajobu pred zbavením mlčanlivosti, v konkrétnostiach rozvedeným výkladovým oblúkom.

SUMMARY

Selected Legal Aspects of Questioning and Interviewing a Special Category of Persons

The author believes that a rational interpretation of the decision made by the Slovak Constitutional Court on 28 April 2020, Case No. II. ÚS 175/2020 in conjunction with the argumentation index presented so far and its possible application also to members of intelligence services and other special categories of persons does not in the majority of cases impose a mandatory obligation to “relieve against confidentiality and initiate disclosure” while questioning and interviewing this category of persons in the procedural capacity of witnesses or witnesses-victims (aggrieved). In the cases of persons who have been formally accused on the basis of final resolutions, the author sets out his arguments in support of his view that the right of defence prevails over relieving against confidentiality and initiating disclosure.

ZUSAMMENFASSUNG

Ausgewählte Gesichtspunkte der Vernehmungstätigkeit bei besonderer Personenkategorie

Der Autor ist überzeugt davon, dass durch eine rationale Auslegung des Beschlusses des Verfassungsgerichtes der Slowakischen Republik vom 28. April 2020 zum Aktenzeichen II. ÚS 175/2020, in Verbindung mit dem bisher präsentierten Argumentationsindex und mit seiner eventuellen Anwendung, auch auf Nachrichtendienste und andere Sonderkategorien der Personen in der Majorität der Fälle die obligatorische Pflicht zur „Entbindung von der Schweigepflicht“ bei Vernehmungen dieser Personenkategorie weder in der prozessualen Stellung als Zeuge, noch als Zeuge-Geschädigter, vorliegt. In den Fällen der rechtskräftig Verurteilten unterstützt der Autor seine präsentierte Anschauung über die bevorzugte Anwendung des Rechtes auf die Verteidigung vor der Entbindung von der Schweigepflicht, in Konkretheiten durch einen abgewickelten Auslegungsbogen.

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

Poskytovanie náhrady za užívanie účelových komunikácií ich vlastníkom

Vo všeobecnosti nemožno od vlastníka verejnej prístupovej komunikácie, ktorá nie je zaradená do siete komunikácií mesta, spravodlivo žiadať, aby túto sprístupnil a udržiaval v prevádzkovom stave bez toho, aby osoby, ktoré ju užívajú, na tieto náklady primerane neprispievali.

Nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 245/2021-60 zo dňa 2. marca 2023

Dotknuté ustanovenia:

- § 123, § 126, § 451 Občianskeho zákonníka
- § 6, § 22 zákona č. 35/1961 Zb.
- § 22 ods. 3 vyhlášky č. 35/1984 Zb.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie o uložení povinnosti sťažovateľovi ako žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1992 eur titulom bezdôvodného obohatenia z dôvodu užívania prístupovej cesty vo vlastníctve žalobcu, ktorá bola jedinou prístupovou komunikáciou k nehnuteľnostiam sťažovateľa. Výška bezdôvodného obohatenia bola určená podľa výšky obvyklého nájomného.

Okresný súd ustálil, že v danom prípade vykonané dokazovanie nenasvedčuje tomu, že by prístupová komunikácia bola verejnou komunikáciou. V konaní nebolo preukázané, že by komunikácia nachádzajúca sa na parcele vo vlastníctve žalobcu bola cestným telesom s vlastným právnym režimom odlišným od právneho režimu pozemku. Uzavrel, že ide o betónovú vrstvu vozovky, ktorá sa stala spôsobilou na užívanie ako príjazdová cesta k závodu žalobcu a k prevádzkam a nehnuteľnostiam ďalších subjektov. Mesto odmietlo prevziať túto cestu do správy a nevykonáva k nej miestnu štátnu správu vo veciach miestnych a účelových komunikácií v zmysle cestného zákona. Krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

Z odôvodnenia:

Ústavný súd SR zdôraznil, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc všeobecných súdov rozhodovať v individuálnych sporoch a ústavne konformným spôsobom interpretovať jednotlivé zákonné ustanovenia za predpokladu, že táto interpretácia nie je neprijateľná z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

V uvedenej veci bolo sporné, aký právny status má prístupová cesta vo vlastníctve žalobcu, ktorá je jedinou prístupovou komunikáciou k nehnuteľnostiam sťažovateľa. Zatiaľ čo okresný súd a krajský súd uzavreli, že prístupová komunikácia nie je pozemnou komunikáciou a ani verejnou účelovou komunikáciou, a preto zdieľa režim pozemku, na ktorom sa nachádza, podľa názoru sťažovateľa ide o verejnú účelovú komunikáciu, ktorá by mu mala byť sprístupnená na užívanie bez toho, aby musel uzatvárať s vlastníkom pozemku nájomnú zmluvu a platiť nájomné. Zúčastnená osoba (žalobca) sa stotožnil s názorom všeobecných súdov, že nejde o účelovú komunikáciu. Zároveň uviedol, že ak by aj išlo o účelovú komunikáciu, či už s režimom všeobecného užívania alebo nie, mal by žalobca nárok na náhradu za užívanie podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 123 a nasl., § 451 a nasl.).

Ústavný súd poukázal na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorej otázky užívania účelových komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením. O právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán a nie všeobecný súd v rámci súkromnoprávnej žaloby. Miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce ako prenesený výkon štátnej správy (NS SR 5Cdo/60/2018, 3Cdo/1385/2015).¹

Ústavný súd, viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, konštatoval, že v danom prípade bolo predmetom súdneho sporu vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie prístupovej cesty bez primeranej finančnej odplaty. Ústavný súd sa zaoberal aj otázkou, či je pre rozhodnutie o bezdôvodnom obohatení rozhodujúce, či všeobecný súd posúdi prístupovú cestu ako verejnú účelovú komunikáciu (ako to žiada sťažovateľ) alebo nie. Vo vzťahu k tejto otázke ústavný súd zaujal názor, že aj keby išlo o verejnú účelovú komunikáciu, ako aj v prípade, ak by nešlo o tento druh pozemnej komunikácie, vo výsledku by bol sťažovateľ v oboch prípadoch povinný uhradiť žalobcovi určitú sumu za užívanie tejto prístupovej komunikácie. Preto v tomto možno prisvedčiť argumentácii zúčastnenej osoby, že ak by aj išlo o verejnú účelovú komunikáciu s povinnosťou sprístupnenia sťažovateľovi (teda ak by aj súd prisvedčil argumentácii sťažovateľa), jej režim by sa riadil § 22 ods. 3 vyhlášky č. 35/1984 Zb., podľa ktorej o právnych pomeroch účelových komunikácií platia všeobecné predpisy, pričom vyhláška priamo odkazuje na použitie Občianskeho zákonníka. V tomto kontexte preto možno primerane aplikovať § 123,² § 126³ a § 451 Občianskeho zákonníka.⁴ Vo všeobecnosti totiž nemožno od vlastníka verejnej prístupovej komunikácie, ktorá nie je zaradená do siete komunikácií mesta, spravodlivo žiadať, aby túto sprístupnil a udržiaval v prevádzkovom stave bez toho, aby osoby, ktoré ju užívajú, na tieto náklady primerane neprispievali.

Vo vzťahu k užívaniu spornej komunikácie preto platí, že ak by aj žalobca bol povinný umožniť jej užívanie sťažovateľovi, má nárok na určitú odmenu za toto užívanie. Ústavný súd preto smeroval svoj ústavnoprávny prieskum k tomu, či je súdom určené bezdôvodné obohatenie určené arbitrárne alebo nie, a dospel k záveru, že nejde o arbitrárne právne posúdenie.

Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal právne posúdenie statusu spornej prístupovej cesty, či ju môže alebo nemôže užívať, teda či ide alebo nejde o verejnú účelovú komunikáciu, táto otázka nie je pre posúdenie výsledku konania rozhodujúca. Ak by aj súd prijal záver, že ide o verejnú účelovú komunikáciu, mohol by dospieť vo výsledku k rovnakému záveru o danosti nároku na priznanie bezdôvodného obohatenia. Preto súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Znovu k úroku z omeškania pri nadmernom odpočte dane z pridanej hodnoty

Článok 183 prvý odsek smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty sa má vykladať v tom zmysle, že zdaniteľná osoba má nárok na to, aby jej vnútroštátny daňový úrad zaplatil úroky z omeškania pri nadmernom odpočte dane z pridanej hodnoty, pokiaľ tento daňový úrad tento nadmerný odpočet nevrátil v primeranej lehote. Spôsoby uplatnenia týchto úrokov patria do procesnej autonómie členských štátov, ktorá je vymedzená zásadami ekvivalencie a efektivity, pričom vnútroštátne pravidlá týkajúce sa najmä okamihu, od ktorého sa majú počítať prípadne dlhované úroky, nesmú viesť k tomu, aby zdaniteľná osoba bola zbavená primeranej náhrady za stratu spôsobenú oneskoreným vrátením uvedeného nadmerného odpočtu.

Uznesenie Súdneho dvora zo 5. októbra 2023 vo veci
C-151/23, ZSE Elektrárne – ECLI:EU:C:2023:751.

Keď sa v roku 2015 pýtal Krajský súd v Košiciach na výklad čl. 183 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica 2006/112“) v súvislosti s úrokom z omeškania pri vrátení nadmerného odpočtu DPH v prípade výkonu daňovej kontroly, dostal odpoveď Súdneho dvora vo forme odôvodneného uznesenia, keďže odpoveď na jeho otázku bola jednoznačne vyvoditeľná z doterajšej judikatúry. Napriek tomu bolo rozhodnutie Súdneho dvora dôležité pre slovenské právne prostredie, pretože jednoznačne potvrdilo, že zdaniteľná osoba, ktorej bol vrátený nadmerný odpočet DPH po skončení daňovej kontroly, ktorej dĺžka presiahla primeranú lehotu,¹ má podľa práva Únie nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.²

Pravdepodobne aj pod vplyvom uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora potvrdzujúceho potrebu úroku z omeškania pri vrátení nadmerného odpočtu DPH po prekročení primeranej lehoty bol zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty novelizovaný zákonom č. 297/2016 Z. z. tak, že bol doplnený §79a zavádzajúci náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly, tzv. úrok z nadmerného odpočtu. Zdaniteľná osoba má na tento úrok nárok v prípade, ak daňový úrad začne daňovú kontrolu v lehote obvyklej na vrátenie nadmerného odpočtu a nadmerný odpočet nebol vrátený do uplynutia šiestich mesiacov od posledného dňa lehoty obvyklej na vrátenie nadmerného odpočtu. Úrok sa počíta odo dňa uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, kedy by bol nadmerný odpočet obvykle zaplatený, ak by nebola začatá daňová kontrola. V zmysle prechodných ustanovení sa síce malo toto ustanovenie vzťahovať len na daňové kontroly od 1. januára 2017 a daňové kontroly, ktoré začali pred týmto dátumom, ale neboli ešte ukončené, avšak judikatúrou sa ustálilo, že sa používa aj na daňové kontroly skončené do 31. decembra 2016.³

1 Podľa vtedy platnej právnej úpravy mohla kontrola trvať 6 mesiacov s možnosťou jej predĺženia o 6 mesiacov alebo dokonca 12 mesiacov pre zahraničné zdaniteľné osoby.

2 Uznesenie Súdneho dvora z 21. októbra 2015 vo veci C-120/15, Kovozber, s. r. o. proti Daňovému úradu Košice, ECLI:EU:C:2015:730, bod 28.

3 Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2019, Snj 36/2019.

Tentoraz sa na výklad čl. 183 smernice 2006/112 pýta Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“). Chce vedieť, či sa má článok 183 smernice 2006/112 vykladať v tom zmysle, že je s ním v rozpore taká vnútroštátna právna úprava, ktorá v dôsledku vykonania daňovej kontroly stanovuje ako okamih, kedy vzniká nárok na úrok z nadmerného odpočtu, neskorší deň, ako je deň, kedy k tomuto vráteniu malo dôjsť, ak by v danej veci nedošlo k vykonaniu daňovej kontroly.

Ide o vôbec prvý návrh Najvyššieho správneho súdu na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Rovnako ako Krajský súd v Košiciach dostáva odpoveď vo forme odôvodneného uznesenia s odkazom na čl. 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ktorý takýto postup umožňuje, ak je možné odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku jednoznačne vyvodiť z judikatúry alebo ak odpoveď na takúto prejudiciálnu otázku nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti. Vďaka tejto možnosti mohol Súdny dvor reagovať na otázku Najvyššieho správneho súdu vo veľmi krátkom čase.⁴

Súdny dvor odpoveď založil na svojich troch predchádzajúcich rozhodnutiach, a to uznesení vo veci C-120/15⁵ a rozsudkoch vo veci C-844/19⁶ a C-397/21.⁷ Najprv pripomenul zásadu daňovej neutrality, ktorú štáty musia rešpektovať, aj keď im čl. 183 smernice 2006/112 dáva určitú voľnosť pre stanovenie podmienok na prenesenie alebo vrátenie nadmerného odpočtu DPH. V tomto kontexte teda tieto podmienky musia byť nastavené tak, aby mohla byť zdaniteľnej osobe v primeranej lehote vrátená celá suma vyplývajúca z nadmerného odpočtu DPH, pričom pri prekročení primeranej lehoty musí mať zdaniteľná osoba nárok na úroky z omeškania ako kompenzáciu dočasnej nemožnosti disponovať s peňažnými prostriedkami. Ak by možnosť úrokov z omeškania neexistovala, vznikla by zdaniteľnej osobe pri prekročení primeranej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu DPH ujma, čo by bolo v rozpore s uvedenou zásadou daňovej neutrality.

Ďalej Súdny dvor pripomenul svoje závery týkajúce sa primeranosti lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu DPH. V zásade o primeranú lehotu pôjde aj v prípade jej predĺženia na účely vykonania daňovej kontroly, ale len za predpokladu, ak toto predĺženie neprekračuje medze toho, čo je nevyhnutné na riadne vykonanie tejto daňovej kontroly. Ak dôjde k vráteniu nadmerného odpočtu DPH zdaniteľnej osobe v primeranej lehote, právo Únie nevyžaduje kompenzáciu dočasnej nemožnosti disponovať s peňažnými sumami zaplatením úrokov z omeškania.

Kľúčom riešenia danej otázky Najvyššieho správneho súdu je teda posúdenie primeranosti lehoty, v ktorej dôjde k vráteniu nadmerného odpočtu DPH. V prípade slovenskej právnej úpravy sa zdá, že úprava úroku z nadmerného odpočtu DPH v §79a zák. č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty stanovuje domnienku o primeranosti šesťmesačného predĺženia lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu DPH z dôvodu výkonu daňovej kontroly, keďže úrok z nadmerného odpočtu priznáva až po prekročení tejto lehoty, a to za obdobie začínajúce dňom uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, kedy by bol nadmerný odpočet obvykle zaplatený, ak by nebola začatá daňová kontrola.

Ani takáto právna úprava však nezabavuje vnútroštátneho sudcu povinnosti posúdiť primeranosť lehoty, v ktorej došlo k vráteniu nadmerného odpočtu DPH, v konkrétnom prejednávacom prípade a to vzhľadom na zásady neutrality, efektivity a ekvivalencie, ako aj vzhľadom na všetky osobitosti konkrétnej veci, o ktorej rozhoduje. Je úlohou sudcu určiť v konkrétnom prípade hranice primeranosti lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu DPH a tým aj stanoviť moment, od ktorého sa úroky z omeškania (ktoré §79a zák. č. 222/2004 Z. z. pomenúva ako úrok z nadmerného odpočtu DPH) pripočítajú k sume nadmerného odpočtu, keďže tento úrok má kompenzovať finančné straty vzniknuté v dôsledku vrátenia nadmerného odpočtu DPH vykonaného po primeranej lehote. Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul zásadu eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva, v zmysle ktorej vnútroštátnemu súdu prináleží urobiť všetko, čo patrí do jeho právomoci, aby zabezpečil plný účinok článku 183 smernice o DPH tak, že podá výklad vnútroštátneho práva, ktorý je v súlade s právom Únie.

- 4 Od doručenia návrhu Súdneho dvoru (14. marec 2023) k vyhláseniu uznesenia (5. októbra 2023) ubehlo len necelých sedem mesiacov.
- 5 Uznesenie Súdneho dvora z 21. októbra 2015 vo veci C-120/15, Kozober, s. r. o. proti Daňovému úradu Košice, ECLI:EU:C:2015:730.
- 6 Rozsudok Súdneho dvora z 2. mája 2021 vo veci C-844/19, Techno-Rent International a i., EU:C:2021:378.
- 7 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2022 vo veci C-397/21, HUMDA, EU:C:2022:790.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Stretnutie s ministrom spravodlivosti Borisom Suskom

Nový minister spravodlivosti Boris Susko prijal **2. novembra 2023** delegáciu Slovenskej advokátskej komory vedenú jej predsedom Martinom Puchallom, ktorý novému vedeniu ministerstva tlmočil dlhodobé pozície SAK v oblasti ochrany slobodnej a nezávislej advokácie vrátane prioritnej témy rešpektovania dôveryhodnosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi: „Úvodné pracovné stretnutie bolo dobrou príležitosťou na výmenu názorov o aktuálnych témach súvisiacich s právnym štátom. Mali sme otvorenú diskusiu o ochrane práva na spravodlivý proces, dostupnosti nezávislej právnej pomoci pre všetkých a o potrebe stabilných a funkčných inštitúcií v rámci justície. Osobitne sme sa venovali plánom ministerstva v oblasti modernizácie trestnej politiky. Rovnako ako v mnohých iných témach, aj tu sme potvrdili pripravenosť Slovenskej advokátskej komory aktívne sa zapojiť do potrebného dialógu o legislatívnych zmenách,“ povedal Martin Puchalla.

Foto Archív SAK

Stretnutie s predsedom NR SR a predsedom Ústavnoprávneho výboru NR SR

Slovenská advokátska komora pokračovala v úvodných stretnutiach s novými predstaviteľmi výkonnej a zákonodarnej moci **15. novembra 2023**. Po rokovaní s ministrom spravodlivosti a štátnymi tajomníkmi rezortov spravodlivosti a vnú-

ra nasledovalo rokovanie s predsedom Národnej rady SR Petrom Pellegrinim a predsedom Ústavnoprávneho výboru NR SR Miroslavom Čellárom. „Stretnutie bolo dobrou príležitosťou nielen tlmočiť naše dlhodobé postoje v oblasti právneho štátu, ale najmä si vypočuť plány a predstavy predsedu parlamentu a predsedu Ústavnoprávneho výboru NR SR. S oboma ústavnými činiteľmi sme mali dobrú, otvorenú a konštruktívnu diskusiu o témach právneho štátu. Počas rozhovoru sme potvrdili, že – rovnako ako v minulosti – aj dnes sme pripravení zodpovedne sa zapájať našimi podnetmi do budúcich legislatívnych procesov,“ povedal predseda SAK Martin Puchalla.

Slovenská advokátska komora je nezávislá a dôsledne apolitická organizácia. Našimi aktivitami chceme prispievať k zlepšovaniu právneho prostredia, k presadzovaniu úcty k právu a k účinnej ochrane základných pilierov právneho štátu za každých okolností. V záujme týchto cieľov sa usilujeme viesť profesionálny inštitucionálny dialóg s predstaviteľmi všetkých relevantných inštitúcií s vplyvom na právny štát.

Foto Archív SAK

Konferencia Výzvy a vízie právnického vzdelávania

Konferenciu organizoval **6. októbra 2023** Ústav klinického právneho vzdelávania Právnickej fakulty UK pod záštitou dekana Eduarda Burdu. Slovenskú advokátsku komoru na nej zastúpil člen predsedníctva Matej Marhavý. Jednou z kľú-

čových tém konferencie bola otázka významu praktického vzdelávania právnikov, ktorí potrebujú získavať praktické skúsenosti už počas štúdia. V diskusiách sa zvažovalo, aké očakávania je možné mať od absolventov právnických fakúlt, pokiaľ ide o ich teoretické vedomosti a praktické schopnosti. Účastníci mali priestor spoločne zhodnotiť skúsenosti s absolventmi v rôznych právnických profesiách.

Diskutovalo sa aj o možnosti zavedenia povinnej praxe v rámci jednotlivých právnických profesií podobne ako v medicíne. Takisto sa diskutovalo o tom, do akej miery by mala byť prax počas štúdia dobrovoľná a kedy by mala byť povinná. Na konferencii sa okrem zástupcu SAK a predstaviteľov akademickej obce zúčastnili zástupcovia Právnickej fakulty Karlovej univerzity, Justičnej akadémie SR, Generálnej prokuratúry SR, Slovenskej komory exekútorov a Najvyššieho správneho súdu SR; bola z nej odvysielaná aj reportáž v televízii TA3.

Hlavné zhromaždenie Združenia sudcov Slovenska

Na hlavnom zhromaždení sa **12. októbra 2023** zúčastnil predseda SAK Martin Puchalla s podpredsedom Ondrejom Laciakom a tajomníkom Andrejom Popovcom. Okrem slávnostnej a spoločenskej časti malo tento rok aj odborný rozmer na tému *Preverovanie sudcov a jeho možné riziká z pohľadu sudcovskej nezávislosti*. Predseda SAK vystúpil s príspevkom, vyslovil podporu sudcovskému stavu v jeho činnostiach a poukázal na paralely s výkonom advokácie, najmä pokiaľ ide o zásahy do nezávislosti.

Konferencia *Problémy a úspechy trestnej politiky a aplikačnej praxe v SR a ČR*

Na pôde PF UK v Bratislave sa **12. októbra 2023** konala konferencia, ktorú spoluorganizovala *Unie obhájcu České republiky* a Univerzita Komenského v Bratislave so zameraním na vývoj trestného práva po rozdelení federácie, témy reko-

difikácie trestného práva, jeho zasadenie do rámca EÚ či úvahy *de lege ferenda*. Na konferencii zaznel aj hlas advokácie – Slovenskú advokátsku komoru príspevkom reprezentoval podpredseda Ondrej Laciak (na fotografii dole), ktorý sa venoval problematike ochrany advokátskeho tajomstva pri prehliadke advokátskej kancelárie, čo je téma aktuálna pre nedávnu novelu Trestného poriadku, ako aj pre prípady neštandardných či nezákonných postupov pri prehliadkach, s ktorými sa SAK v minulosti stretla v praxi.

Legislatíva

Novela vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov

Slovenská advokátska komora na základe podnetov členov komory a práce členov pracovnej skupiny pre veci advokátske predložila v januári 2023 Ministerstvu spravodlivosti SR podnet na novelizáciu vyhlášky. Cieľom návrhu novelizácie bolo zrealizovať náhrady za *ex officio* obhajoby a odmeny za poskytovanie služieb ľuďom v hmotnej núdzi, zrealizovať návratnosť finančných prostriedkov pri náhrade trov právneho zastúpenia, ktoré sú priznávané úspešným stranám v konaní, ako aj riešiť ďalšie otvorené otázky.

Ministerstvo spravodlivosti pred vymenovaním úradníckej vlády bez úspešného výsledku rokovalo s ministerstvom financií o krytí navrhovaných zvýšených nárokov na obhajobu *ex officio*. Ministerstvo spravodlivosti SR niektoré naše podnety zohľadnilo, ale iba v obmedzenej miere – a to iba v časti, ktorá nezvyšuje výdavky štátneho rozpočtu. Vo výsledku tak vyhláška napriek mnohým jasným pozitívam nebude ani po 14 rokoch vo všetkých prípadoch primerane reflektovať vývoj inflácie a reálny nárast nákladov právneho zastúpenia.

Foto Archív SAK

Zmeny v spôsobe registrácií prvozápisu spoločností s ručením obmedzeným

Slovenská advokátska komora rokovala s Ministerstvom spravodlivosti SR aj o úlohách advokátov pri registrácii obchodných spoločností (§ 7b ods. 2 zákona o obchodnom registri), kde sa vytvoril priestor na efektívnejšie zapojenie advokátov do registračného procesu. Výsledkom je pozitívna zmena, ktorá prinesie novú možnosť efektívneho registrovania obchodných spoločností a viac právnej istoty do celého procesu vylúčením iného ako advokátskeho právneho zastúpenia. V tejto oblasti oceňujeme konštruktívnu spoluprácu s vedením MS SR. Novela nadobudla účinnosť 1. novembra 2023. Základné otázky a odpovede k novej právnej úprave boli zverejnené v *Aktualitách* na webovej stránke SAK.

Medzinárodné vzťahy

Otvorenie súdneho roka v Londýne

Predseda SAK Martin Puchalla a podpredseda Ondrej Laciak mali **2. októbra 2023** možnosť zúčastniť sa na slávnostnom otvorení justičného roka v Anglicku a Walese. „*Ide o podujatie s dlhou tradíciou a hlbokým odkazom, ktoré má tiež silný náboženský rozmer. Atmosféra vo Westminster Abbey pomáha uvedomiť si, že aj sekulárne demokracie a moderný systém ochrany ľudských práv stoja na základoch, ktoré nás presahujú a rozhodne nie sú náhodné,*“ povedal Martin Puchalla.

Slávnostné otvorenie justičného roka sme na podnet bývalého ministra spravodlivosti Viliama Karasa tento rok vo februári prvýkrát zažili aj na Slovensku v priestoroch historickej budovy Národnej rady SR. Veríme, že dôstojnosť otvorenia súdneho roka bude potrebnou súčasťou budovania dôvery v súdny systém aj naďalej.

Foto Archív SAK

Voľný pohyb advokátov v Česku, na Slovensku a Rakúsku

Pilotné podujatie sa konalo **6. októbra 2023** z iniciatívy člena predsedníctva ČAK Ondreja Trubača v pobočke ČAK v Brne pod organizačnou taktovkou Českej advokátskej komory v spolupráci s advokátskymi komorami Slovenska a Rakúska na tému *Voľný pohyb advokátov v ČR/SR/Rakúsku*.

Predmetom prednášok a diskusií bolo priblíženie advokátskeho práva, podmienky zápisu a spôsoby fungovania usadených euroadvokátov v Čechách, na Slovensku a v Rakúsku, ako aj rozbiehanie advokátskych kancelárií vo všetkých troch krajinách z pohľadu mladých advokátov. Slovenskú advokátsku komoru reprezentovala členka predsedníctva Zuzana Čížová (na fotografii), ktorá vystúpila s prednáškou z pohľadu slovenskej advokácie. Teší nás záujem o podujatie z advokátskej obce, ako aj skutočnosť, že vzájomné vzťahy troch komôr sú na vysokej úrovni a navzájom sa môžeme inšpirovať.

Foto Archív SAK

Jesenná konferencia ECBA v Sofii

Dňa **7. októbra 2023** sa uskutočnila tradičná jesenná konferencia Európskej komory obhajcov (ECBA). Bola rozdelená na tri panely:

- sankcie a ich implementácia, presadzovanie, výzvy,
- protikorupčná legislatíva v Európe a základné práva,
- procesné záruky v trestnom konaní.

Slovenskú advokátsku komoru na podujatí zastúpil podpredseda Ondrej Laciak, ktorý zároveň reprezentoval výbor pre trestné právo, ktorý vedie v rámci Rady advokátskych komôr Európy (CCBE).

O význame advokácie na pôde Európskeho parlamentu

Pri príležitosti Európskeho dňa advokátov Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) zorganizovala v Európskom parlamente v Bruseli **23. októbra 2023** podujatie *Meet the Profession Day*, ktoré bolo zamerané na úlohu európskych inštitúcií pri presadzovaní základných hodnôt advokátskeho

Foto – zdroj CCBE

povolania pri výkone súdnictva. Bolo vynikajúcou príležitosťou pre inštitúcie EÚ a Rady Európy prediskutovať pozitívne aspekty advokácie, zdôrazňujúc významný prínos týchto hodnôt pre občanov. Za SAK sa na podujatí zúčastnil jej podpredseda Ondrej Laciak. Zaujímavé panelové diskusie boli vysielané on-line a dajú sa vypočuť zo záznamu na adrese www.ccbe.eu/actions/events/meet-the-profession-day-2023

Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum v Drážďanoch

V dňoch **3. a 4. novembra 2023** sa v Drážďanoch stretli advokáti z Českej advokátskej komory, SAK a dvoch regionálnych nemeckých komôr – Saska a Bambergu na tradičnom *Nemecko-česko-slovenskom advokátskom fóre*. Hoci problematika elektronizácie v justícii a advokácii bola už diskutovaná na mnohých fórach, napriek tomu téma *Digitalizácia ako príležitosť pre budúcnosť advokácie* zaujala a prednášajúci priniesli zaujímavé informácie a podnetné myšlienky. S prítomnými diskutovali, či je umelá inteligencia hrozbou pre

Foto Archív SAK

budúcnosť advokácie, o úlohe digitalizácie pri vzdelávaní advokátov, o prínose interdisciplinárnych tímov pre úspešné advokátske kancelárie. Dominik Okenica, člen pracovnej skupiny SAK pre elektronizáciu výkonu advokácie, poskytol prehľad vývoja e-justície a e-advokácie na Slovensku. Opäť sa potvrdilo, že mnohé u nás zabehnuté riešenia sú na medzinárodnom poli považované za ojedinelé a pokrokové. Členka predsedníctva komory Zuzana Čížová v príhovore na úvod konferencie nezabudla zdôrazniť: „Aj tvárou v tvár novým výzvam je prioritou nás všetkých ustrážiť, aby presun do elektronického a on-line sveta nezasiahol pevné základy, na ktorých je advokácia postavená. Musíme chrániť kľúčové hodnoty a princípy, ktoré sú ustálené a overené v dlhej histórii nášho povolania.“

Berlínska konferencia európskej advokácie

Berlínska konferencia európskej advokácie privádza tradične prvý novembrový víkend do metropoly Nemecka zástupcov advokátskych komôr z celej Európy. Je otvorená nielen pre zahraničných hostí, ale aj nemeckej advokátskej verejnosti.

Slovenskú advokátsku komoru **4. novembra 2023** reprezentovala členka pracovnej skupiny pre medzinárodné vzťahy Zuzana Hnátová. Nosnou témou boli Advokáti ako právnici zástupcovia pre ústavné sudy. Prítomní zástupcovia európskych komôr mali v odbornej diskusii priestor porovnávať systémy ústavného súdnictva v európskych krajinách. Pozornosť sa zamerala predovšetkým na úlohu advokátov pred ústavnými súdmi, na rôzne prístupy k zakotveniu advokácie v jednotlivých ústavách vrátane ochrany advokátov a advokátskych zásad. Výstupy z konferencie a príspevky zúčastnených komôr bývajú tradične publikované a tvoria dobrý zdroj komparácie.

Stretnutie predsedov advokátskych komôr krajín strednej a východnej Európy

Výročné stretnutie vedúcich zástupcov advokátskych komôr na regionálnej európskej úrovni sa tento rok konalo na pozvanie Chorvátskej advokátskej komory **3. a 4. novembra**

Foto Archív Chorvátskej advokátskej komory

2023. Predsedovia nemeckej, rakúskej, slovenskej, českej, maďarskej, poľskej, chorvátskej, slovinskej a lichtenštajnskej advokácie diskutovali na tému *Vplyv európskej administratívy na profesiu advokáta v strednej a východnej Európe*. Výmena skúseností a osvedčených postupov je prínosná pre ďalšie smerovanie advokátskych komôr a budovanie vzájomných vzťahov na medzinárodnej úrovni. Slovenskú advokátsku komoru zastúpili Martin Puchalla a Ondrej Laciak.

Maďarské dni advokácie

Predseda komory Martin Puchalla prijal pozvanie Maďarskej advokátskej komory pripomenúť si **18. novembra 2023** Deň advokácie v Budapešti. Na podujatí sa zúčastnil s regionálnym zástupcom SAK pre maďarsky hovoriacich advokátov Tomášom Illešom a s emeritným predsedom SAK Štefanom Detvaiom, ktorý počas výkonu funkcie predsedu udržiaval intenzívne, dodnes zachované bilaterálne vzťahy s kolegami z Maďarska. Odborný program sa uskutočnil aj v prítomnosti niektorých najvyšších predstaviteľov maďarskej justície. Počas slávnostného galavečera Maďarská advokátska komora poďakovala bývalému predsedovi Jánosovi Bánátimu, ktorý po dlhoročnej službe nedávno odstúpil z funkcie. Vždy mal dobré vzťahy aj s členmi predchádzajúcich predsedníctiev SAK a pri niekoľkých príležitostiach sa zúčastnil aj na podujatiach na Slovensku.

Tradičný medzištátny šachový zápas advokátskych tímov SAK a ČAK v Brne

V poradí VIII. medzištátny šachový zápas sa konal **9. novembra 2023** v Brne. V slovenskom družstve si za šachovnice sadli kapitán IM Peter Petrán, IM Igor Gažík, Ivan Syrový, Marek Tauber, Ivan Pecník, Andrea Briestenská a Miroslav Ondrej. Po prvý raz v domácom prostredí vyhrala Česká advokátska komora zápasovým pomerom 10 : 2 a skóre 23 : 13. Za najlepšieho hráča za SAK bol vyhlásený IM Peter Petrán so ziskom 4,5 bodu, za ČAK Jiří Kočíšák so ziskom plných 6 bodov. Aktuálny zápasový stav je 4,5 : 3,5 bodu v prospech slovenského tímu.

Foto Archív SAK

Otvorenie súdneho roka v Paríži

Slávnostnú ceremóniu pri príležitosti otvorenia nového súdneho roka organizuje aj Parížska advokátska komora. Podujatie s dlhou tradíciou každý rok privíta nielen francúzskych advokátov a predstaviteľov justície, ale aj zástupcov zahraničných advokátskych komôr. Tento rok sa uskutočnilo **24. novembra 2023** a pozvanie naň prijal podpredseda SAK Ondrej Laciak. Súčasťou bol odborný seminár na tému *Vojna, konflikt a právo* a udelenie ocenenia advokátom – obhajcom, ktorí sú prenasledovaní pre výkon povolania. Vyvrcholením podujatia bola slávnostná ceremónia otvorenia nového súdneho roka.

■ Vnútročné vzťahy

Príprava rekonštrukcie sídla SAK

Po prijatí rozhodnutia o zámere rekonštrukcie sídla SAK, ktoré bolo komunikované v júni, kancelária komory koncom septembra v samostatnom newsletteri informovala o stave príprav komplexnej rekonštrukcie. V prípravách úspešne napredujeme a veríme, že pri naplnení ambiciózneho harmonogramu budeme úspešní. Materiál, ktorý sumarizuje základné východiská a míľniky projektu, majú členovia komory k dispozícii v privátnej sekcii na webovej stránke SAK.

Prednáška v Banskej Bystrici na tému Vyporiadanie BSM po rozvođe manželov

Z iniciatívy regionálnej zástupkyne pre Banskobystrický kraj Jany Biroščákovej sa **23. novembra 2023** vo Zvolene uskutočnilo vzdelávacie podujatie na tému vyporiadania BSM za účasti takmer 70 advokátok a advokátov z celého Slovenska. Prednášala doc. JUDr. Lila Bronislava Pavelková, PhD.

Foto Archív SAK

Stretnutie regionálnych zástupcov v Žiline

V Žiline sa **9. novembra 2023** stretlo 17 regionálnych zástupcov SAK z 8 krajov. Úlohou regionálnych zástupcov je najmä pomáhať komore v lepšej komunikácii s advokátmi, vnímať potreby členskej základe, komunikovať so zástupcami iných právnických profesií na regionálnej úrovni a byť predĺženou rukou predsedníctva SAK na lokálnej úrovni.

Tieto témy boli predmetom diskusie na druhom celoslovenskom stretnutí regionálnych zástupcov spolu so zhodnotením končiacieho roka a naplánovaním aktivít na rok budúci. Okrem pracovného stretnutia sa uskutočnilo aj stretnutie s primátorom Žiliny, s ktorým si regionálni zástupcovia potvrdili potrebu vzájomnej spolupráce advokácie a samosprávy.

Foto Archív SAK

Prednáška v Trenčíne na tému Práva obvineného v konaní pred súdom

Regionálne zástupkyne SAK v Trenčianskom kraji Zuzana Čížová a Katarína Hunčíková zorganizovali **26. októbra 2023** vzdelávacie podujatie na tému práv obvinených v konaní pred súdom, ktoré je stále mimoriadne aktuálna. Prednáška

sudcu Najvyššieho súdu SR JUDr. Martina Bargela poskytla cenné informácie, novinky z rozhodovacej praxe v oblasti väzby a možnosť diskutovať o dôležitých rozhodnutiach.

Prieskum Slovenskej advokátskej komory opäť poukazuje na rozšírenosť praxe nezákonných donútení v činnosti OČTK

S odstupom dvoch rokov uskutočnila Slovenská advokátska komora ďalší anonymný prieskum medzi advokátmi, ktorý sa týkal zákonnosti postupov orgánov činných v trestnom konaní. Prieskum potvrdil, že nezákonné donútenia bývajú súčasťou praxe OČTK, a to najmä v predprípravnom a prípravnom konaní. Nezákonné donútenie je súčasťou praxe OČTK až podľa 64 % respondentov. V porovnaní s interným prieskumom z roku 2021, kedy takúto prax potvrdilo 72 % účastníkov prieskumu, ide len o mierny pokles vnímania tohto nežiaduceho javu. Slovenská advokátska komora aj v kontexte prieskumu opakuje, že akúkoľvek trestnú činnosť je možné odhaľovať iba zákonnými prostriedkami. V opačnom prípade hrozí, že dôjde nielen k zmareniu konkrétnych konaní, ale v konečnom dôsledku aj k prehĺbeniu nedôvery ľudí v právny štát.

Vianočný tenisový turnaj slovenskej a českej advokácie

Piaty ročník *Vianočného tenisového turnaja slovenskej a českej advokácie* v štvorhre sa konal **24. novembra 2023** v Trnave za účasti 13 súťažných dvojíc. Mal vynikajúcu športovú úroveň, víťazom sa stala dvojica zo Slovenska Peter Erdős a Filip Horanský (súčasný koncipient a bývalý daviscupový reprezentant). Druhé miesto obsadila slovensko-česká dvojica Tomáš Čentík a Tomáš Buček, tretiu priečku si vybojovali Štěpán Mládek a Ondřej Skalka z Čiech.

Foto M. Haršány

Jesenný turnaj právnických povolání o putovný pohár Milana Hanzela

Dňa **21. októbra 2023** sa uskutočnil 15. ročník Memoriálu Milana Hanzela, športovo-spoločenského stretnutia zástupcov právnických povolání na počesť JUDr. Hanzela, CSc., právnika, sudcu a prokurátora. Aj túto jeseň o putovný pohár súťažili družstvá sudcov, prokurátorov (zo Slovenska aj Maďarska), notárov, exekútorov, Učenej právnickej spoločnosti, zamestnancov MS SR a, samozrejme, advokátov. Na ihrisku v Bratislave sa súťažilo v malom futbale a v neopakovateľnej atmosfére nás potešila výhra tímu advokátov.

Foto Archív SAK

–mch–

LAWtalks

sú rozhovory o judikatúre
a jej význame v súdnom konaní.

PRE KAŽDÉHO PRÁVNÍKA,
ADVOKÁTA, SUDCU,
PROFESIONÁLA PRACUJÚCEHO
S JUDIKATÚROU.

EPI Právny systém

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na riadnom zasadnutí **5. októbra 2023 v Bratislave**.

Na úvod odznali informácie ■ o **medzinárodnej vedeckej konferencii *Súdna a iná právna ochrana politických práv (Košické ústavné dni)*** so zameraním na ochranu politických práv ako základného piliera demokracie a právneho štátu, ■ o slávnostnom zasadnutí **Vedeckej rady Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach** spojenom s **odovzdaním pamätnej medaily Slovenskej advokátskej komore a predsedovi za dlhodobú spoluprácu**, ■ o **Bratislavskom právnickom fóre**, ■ o **Lubyho právnických dňoch**, ■ o podujatí VIAC na pôde SAK venovanom **štandardom súdneho prieskumu v rozhodcovských konaniach v rakúskych a slovenských realiách**, ■ o slávnostnom zhromaždení k **30. výročiu činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky** v samostatnom štáte, ■ o konferencii **Prečo je na Slovensku málo patentov** k aktuálnemu stavu patentovej činnosti v porovnaní s Európou, ■ o stretnutí s **detským ombudsmanom** k možnostiam legislatívnych zmien v oblasti výkonu rodičovských práv, ■ o **rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci prepadnutia majetku** a ■ o stretnutí s **povereným generálnym riaditeľom Zboru väzenskej a justičnej stráže SR** vo vzťahu k videoporadám a vstupu advokátov do ústavov na základe advokátskeho preukazu. Predsedníctvo určilo dvoch zástupcov do plánovaných diskusií k **vypracovaniu usmernení k uplatňovaniu vybraných článkov dvoch európskych nariadení k otázke informačných povinností a zákazu poskytovania právnych poradenských služieb** s dosahom na výkon advokácie. Venovalo sa aj realizácii **záverov zo stretnutia najvyšších justičných činiteľov k návrhu ústavnoprávnej ochrany výkonu advokácie**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **pripomienky k novele vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb**. Komora svoje pripomienky pozorne precizovala aj na základe podnetov z advokátskej obce v rámci rozporového konania. Na dohodnutom stretnutí so zástupcami MS SR, kde sa očakávalo uskutočnenie riadneho rozporového konania s ministerkou spravodlivosti, však bolo oznámené, že novela vyhlášky už bola podpísaná a bude publikovaná v Zbierke zákonov. Pokračovanie v rokovaniach o dôležitých aspektoch systému ochrany práv tak nebolo umožnené. Viac informácií k procesu vedúcemu k novelizácii je na webovej stránke komory v časti **Aktuality**.

Predsedníctvo SAK sa v súčinnosti s externým konzultantom venovalo aj **možnostiam prípravy nového informačného systému komory** a jeho prípadnému financovaniu zo súkromných a verejných zdrojov a oboznámilo sa so stavom

prác na úprave **aplikácie ICARA s možnosťou podania online žiadosti o vydanie mandátneho a komerčného certifikátu advokátom**.

Intenzívne prebieha **príprava rekonštrukcie budovy sídla komory**. Riadiaci výbor zrekapituloval stav komunikácie v kontexte výberu dodávateľa stavby v súčinnosti s externým konzultantom po druhom kole posudzovania ponúk na zhotoviteľa stavby, zabezpečenia služieb stavebného dozoru a presťahovania kancelárie komory do náhradných priestorov počas rekonštrukcie. Stavebné povolenie na realizáciu rekonštrukcie budovy komory už bolo vydané.

Členovia P SAK vzali na vedomie **odporúčania** pre advokátov spracované pracovnou skupinou pre veci advokátske v oblastiach **náležitosti splnomocnenia predloženého advokátom, návšteva klienta vo väzbe a občiansky zástupca**; odporúčania sú uverejnené na webovej stránke komory.

Členovia predsedníctva schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientскеj praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientскеj praxe s inými povolaniami**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o pripravovaných, resp. uskutočnených športových a spoločenských **podujatiach v regiónoch** a o **účasti zástupcov SAK na Dni otvorených dverí Rádia Regina formou poskytovania bezplatného právneho poradenstva občanom**.

Predsedníctvo SAK sfinalizovalo **odborný program zimného seminára advokátov** 30. 11. – 2. 12. 2023 na Štrbskom Plese a súhlasilo s **doplnením programu vzdelávacích stried** o prezentáciu o Súdnom dvore EÚ a prejudiciálnom konaní v roku 2024.

V rámci **ekonomických otázok** P SAK rokovalo o **príprave návrhu rozpočtu SAK na rok 2024**. Posúdilo ekonomický report o vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou a odsúhlasilo na pokrytie všetkých nákladov **zvýšenie účastníckych poplatkov za podujatia organizované v rámci vzdelávacích stried** vo výške 18 eur s DPH od 1. januára 2024 z dôvodu zvýšenia cien za poskytnuté služby v roku 2023 a na základe výsledku hospodárenia za I. polrok 2023. Predsedníctvo SAK schválilo **prípravu Zbierky disciplinárnych rozhodnutí SAK 2022 – 2023 v elektronickej podobe** s tým, že bude uverejnená vo verejnej sekcii webovej stránky komory pre potreby všetkých advokátov.

V kontexte mediálnej činnosti členovia P SAK vzali na vedomie pravidelnú **správu o mediálnom pôsobení komory** a informáciu o začatej komunikácii prostredníctvom **nového formátu newslettera slovenskej advokácie**.

Predsedníctvo SAK schválilo **novelu Skúšobného poriadku** vo vzťahu k neplnute 6-mesačnej validity písomného testu v odôvodnených prípadoch hodných osobitého zreteľa alebo objektívnej nemožnosti na strane SAK rozhodnúť o prerušení plynutia lehôt (pozri **Vestník 79/2023**). Prijalo stanovisko k **spolupráci SAK so sieťou bezplatných dlhových poradní pri Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny SR v rezorte MPSVaR SR**, vymenovalo **novú členku komisie pre veci koncipientске** pre **1. ročník** a súhlasilo s forma-

ASPI Monitor firiem

Preverte si
finančnú kondíciu
obchodných
partnerov

Chcem monitor firiem

bit.ly/3X6R6ly

Modul Monitor firiem od ASPI vám umožní:

- Filtrovať spoločnosti na základe rôznych kritérií
- Vyhľadať fyzickú osobu – podnikateľa podľa priezviska
- Sledovať viaceré dôležité ukazovatele spoločnosti a vzájomné porovnávanie
- Zasielanie notifikácií pri zmenách spoločností
- Pravidelnú a rýchlu aktualizáciu
- Export dát (do Excelu, PDF)

Pri zmenách vás notifikujeme

Zbavte sa namáhavého sledovania subjektov. Budeme ich sledovať za vás a o zmenách vás budeme informovať mailovou notifikáciou. Navyše, všetky udalosti budete mať prehľadne zoradené priamo po rozkliknutí danej firmy.

Získajte detailné informácie o vašich biznis partneroch

Preverte si finančnú kondíciu vašich existujúcich či potenciálnych obchodných partnerov. Nájdite si o nich detailné informácie vďaka množstvu filtrov a kritérií.

Požiadajte o bezplatnú prezentáciu:

+421 2 58 10 20 14 | +421 911 360 78 | obchod@aspi.sk

mi pripomenutia si **30. výročia Bulletinu slovenskej advokácie**. Vzalo na vedomie informáciu ■ o **spustení služby IP Scan** k 1. októbru 2023 v oblasti ochrany duševného vlastníctva, ■ o pôsobení zástupcov SAK v procese **akreditácie Právnickej fakulty UK** a ■ o **činnosti Nadácie slovenskej advokácie**, ktorá je premietnutá aj do výročnej správy o činnosti komory za obdobie 30. júna 2022 – 1. júla 2023.

Predsedníctvo SAK sa venovalo aj činnosti **odboru medzinárodných vzťahov**. Vzalo na vedomie informácie o **diani na pôde CCBE**, správy z **podujatí so zahraničným prvkom**, na ktorých sa zúčastnili zástupcovia SAK, ako aj o **pripravovaných podujatiach na medzinárodnej úrovni**. Súhlasilo s organizáciou **seminára John Marshal Law School o americkom práve** v roku 2024 v novom formáte, s realizáciou aktivít SAK pri príležitosti **Európskeho dňa advokácie 2023** na tému **Dôvernosc komunikácie advokáta a klienta nevyhnutnosť pre ochranu vašich práv** a podporilo **nomináciu doc. JUDr. Ondreja Laciaka, PhD.** na post **3. podpredsedu CCBE** vo funkčnom období 2025, eventuálne 2026 a s jeho následným pôsobením v predsedníctve CCBE do roku 2028, eventuálne 2029 (vrátane) s tým, že o kandidatúre bude rozhodovať CCBE.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom, a o stave **vymáhania pohľadávok komory**.

Predsedníctvo SAK rozhodlo o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností**. Vzalo na vedomie **informáciu o začatí konania o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii**.

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na riadnom zasadnutí **2. novembra 2023 v Bratislave**.

Na úvod odzneli informácie ■ o stanovisku SAK k **vyhláske o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb**, ■ o začatí verejných *ex post* konzultácií k problematike **reklamy advokátskych služieb** v rámci projektu Ministerstva hospodárstva SR *Register regulácií podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie*, ■ o účasti predsedu SAK na **hlavnom zhromaždení Združenia sudcov Slovenska** a o jeho príspevku zameranom na paralely s výkonom advokácie, najmä pokiaľ ide o zásahy do nezávislosti advokácie, ■ z konferencie **Výzvy a vízie právnického vzdelávania** organizovanej Ústavom klinického právneho vzdelávania Právnickej fakulty UK, ■ o zvolení JUDr. Mariany Novotnej, PhD. univ. prof. za **novú dekanu Právnickej fakulty Trnavskej univerzity** a ■ o **stretnutí s novým ministrom spravodlivosti SR JUDr. Borisom Suskom, PhD.** Vybrané témy sú podrobnejšie spracované na webovej stránke komory v časti *Aktuality* aj v distribuovaných newsletteroch.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **zmenách v spôsobe registrácií prvozápisu spoločnosti s ruče-**

ním obmedzeným od 1. novembra 2023, v zmysle ktorých nadobudla účinnosť novela zákona o obchodnom registri; podľa § 7b môže registráciu, t. j. prvozápis s. r. o. na základe registračnej žiadosti, vykonať aj registrátor. Zároveň nadobudla účinnosť aj vyhláska o registrácii údajov do obchodného registra registrátorom. Od 1. novembra 2023 sa tak možno s návrhom na prvý zápis s. r. o. obrátiť aj na ktoréhokoľvek notára. Na webovej stránke komory aj v newsletteri boli zverejnené základné otázky a odpovede k novej právnej úprave, ktoré boli pripravené v spolupráci s Notárskou komorou SR.

Predsedníctvo SAK sa v súčinnosti s externým konzultantom venovalo **alternatívam nového informačného systému komory** a schválilo **potrebné úpravy aplikácie ICARA** na rok 2024 s cieľom vytvoriť možnosť podania online žiadosti o vydanie mandátneho a komerčného certifikátu advokátom.

V rámci intenzívnych príprav **rekonštrukcie budovy sídla komory** sa P SAK oboznámilo s výsledkom troch kôl rokovaní vykonaných individuálne so všetkými uchádzačmi, ktorí predložili **cenové ponuky na realizáciu stavby**. Externý poradca porovnal všetky položky v jednotlivých ponukách a rozdiely medzi ponukami konzultoval s jednotlivými uchádzačmi. Po druhom kole odstúpili z procesu výberu dvaja uchádzači. Zvyšní štyria uchádzači spolu so záverečnými cenovými ponukami poslali aj pripomienky k návrhu zmluvy o dielo. Predsedníctvo SAK rozhodlo o realizovaní štvrtého kola výberu a o príprave finálnej verzie zmluvy o dielo, ktorá bude predložená iba dvom uchádzačom, ktorých ponuky boli v procese výberu generálneho zhotoviteľa diela najlacnejšie. O záverečnom návrhu cenovej ponuky bude rozhodovať Predsedníctvo SAK na zasadnutí 30. novembra 2023.

Bol podpísaný **dodatok k zmluve o nájme priestorov budovy UNIQA**, kde bude SAK vykonávať svoju **činnosť počas rekonštrukcie**. Nájom začne plynúť 1. decembra 2023. Po dokončení stavebných úprav sa postupne uskutoční sťahovanie kancelárie komory do náhradných priestorov. Kancelária priebežne odpovedá na otázky advokátov k prebiehajúcim prípravným prácam a k zámeru rekonštrukcie.

Členovia P SAK vzali na vedomie **odporúčania** pre advokátov spracované pracovnou skupinou pre veci advokátske v oblastiach **oznámenie prevzatia zastúpenia predchádzajúceho právneho zástupcovi a súdu; oznámenie termínu pojednávania; podávanie trestných oznámení advokátom; postúpenie pohľadávky zo zmluvy o poskytovaní právnych služieb; poukázanie platby klientovi; povinnosť odpovedať klientovi na jeho žiadosť; pravdivosť informácií vo vyjadreniach advokáta; nepredloženie administratívneho spisu; nezaplatenie súdneho poplatku za správu žalobu; objektívna lehota na podanie disciplinárneho návrhu; odňatie možnosti konať pred disciplinárnym senátom; oneskorené podanie disciplinárneho návrhu; oneskorené podanie súdu a ospravedlnenie neúčasti na disciplinárnom pojednávaní**; odporúčania sú uverejnené na webovej stránke komory.

Členovia predsedníctva schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom

advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.**

Predsedsníctvo SAK vymenovalo **JUDr. Annamáriu Vozárik** za **druhú regionálnu zástupkyňu SAK v Košickom kraji.** Činnosť bude vykonávať spolu s JUDr. Tomášom Illešom.

V rámci **ekonomických otázok** P SAK vzalo na vedomie informácie o **hospodárení komory za III. štvrtrok 2023,** schválilo **rozpočet komory na rok 2024,** súhlasilo s **úpravou účtovania výnosov za plastový preukaz s čipom a certifikáty vydané prostredníctvom Slovenskej advokátskej komory** a v tejto súvislosti schválilo **zmenu uznesenia o výške náhrad za administratívnu činnosť kancelárie komory** (pozri **Vestník 81/2023**). Súhlasilo s podrobným rozšírením aplikácie tvorby rozpočtu SAK na všetky interné procesy komory prostredníctvom OKR (*Objective Key Results*).

V kontexte mediálnej činnosti Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie pravidelnú **správu o mediálnom pôsobení komory,** informáciu o prebiehajúcej komunikácii prostredníctvom **nového newslettera slovenskej advokácie** a výsledky **prieskumu ohľadom zákonnosti postupov orgánov činných v trestnom konaní.**

Členovia P SAK schválili **harmonogram podujatí komory v roku 2024.** Vzali na vedomie informácie o stretnutí s Akre-

ditáčnou komisiou v súvislosti s **procesom akreditácie Právnickej fakulty Univerzity Komenského;** v tejto súvislosti bude SAK ďalej komunikovať s právnickými fakultami o **možnosti vytvorenia platformy fungujúcich stáží študentov v advokátskych kanceláriách** s následným získaním akademických kreditov.

Predsedsníctvo SAK sa venovalo aj činnosti **odboru mezinárodných vzťahov.** Vzalo na vedomie informácie o príprave **Európskeho dohovoru o povolani advokáta,** správy z **podujatí so zahraničným prvkom** a informáciu o podujatí **CCBE s názvom Stretnutie s advokáciou,** v kontexte ktorého Slovenská advokátska komora vydala **vyhlásenie s výzvou na ochranu základných práv súvisiacich s poskytovaním právnej pomoci.**

Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach,** v ktorých je komora účastníkom.

Členovia P SAK rozhodli o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností.** Vzali na vedomie informáciu **začatí konania o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. c) a d) zákona o advokácii.**

-km-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Dlhoročne spolupracujem s iným advokátom, výkon advokácie máme inak samostatný. Uvažujeme o vytvorení novej webovej stránky pod hlavičkou kolegu. Predstava obsahu internetovej stránky spočíva v prezentácii osôb pôsobiacich v kancelárii kolegu, vrátane spolupracujúcich advokátov, rovnako spolupracujúcich advokátov a koncipientov, ktorých som školiteľom. Existuje konkrétne ustanovenie stavovských predpisov, ktoré by bolo porušené takýmto postupom?

Podľa § 18 ods. 3 zákona o advokácii „*Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.*“

Podľa § 29b ods. 1 zákona o advokácii „*Advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie môže verejnú informovať o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy.*“

Podľa § 29b ods. 2 zákona o advokácii „*Advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie môže pri informovaní verejnosti o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy uvádzať len vecné objektívne informácie o odbornom zameraní advokátskej kancelárie a zložení advokátskej kancelárie.*“

Podľa § 29b ods. 3 zákona o advokácii „*Okrem všeobecných požiadaviek na reklamu, reklama advokáta, združenia alebo obchodnej spoločnosti založenej na výkon advokácie nesmie ani vo všeobecnej rovine porovnávať advokáta, združenie alebo obchodnú spoločnosť založenú na výkon advokácie s iným advokátom, združením alebo obchodnou spoločnosťou založenou na výkon advokácie a nesmie byť*

- v rozpore s predpismi komory,*
- nevecná, nepravdivá či zavádzajúca,*
- spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu.*“

Je vecou vlastného uváženia advokáta, aký spôsob prezentácie alebo reklamy použije. Jeho povinnosťou však je, aby pri prezentácii neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu a splnil podmienky uvedené v §29a a 29b zákona o advokácii.

Komora nemá výhrady k popisovanej prezentácii advokátov, ktorí inak poskytujú právne služby samostatne. V záujme ochrany pred nepravdivou a zavádzajúcou reklamou treba dbať na to, aby príjemcovia reklamy neboli nepravdivo informovaní o osobách koncipientov zapísaných u toho-ktorého advokáta prezentujúceho svoje právne služby prostredníctvom internetovej stránky.

Každý si môže prísť
do moderných kúpeľov po svoje

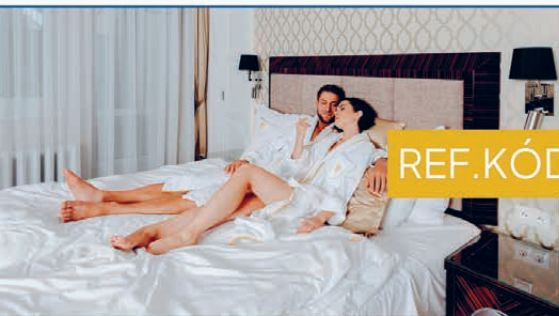
aaach

TIP NA
VIANOČNÝ
DARČEK

ZIMNÁ KÚPEĽNÁ DOVOLENKA V MODERNÝCH KÚPEĽOCH TURČIANSKE TEPLICE

Hľadáte dokonalý darček, ktorý poteší telo aj dušu? Máme pre vás riešenie!
Pripravili sme pre Vás darčkový poukaz na **zvýhodnený kúpeľný pobyt v Moderných kúpeľoch Turčianske Teplice**. Táto ponuka je ideálnou príležitosťou darovať zdravie vďaka jedinečným procedúram a turčianskej liečivej termálnej minerálnej vode.

Nezmeškajte príležitosť a rezervujte si váš termín pobytu už dnes. Kontaktovať nás môžete telefonicky na čísle +421 43 4913 000 alebo prostredníctvom e-mailu na adrese rezervacie@therme.sk.
Pri rezervácii nezabudnite uviesť **referenčný kód firmy**.

REF.KÓD: SAK50

DARČKOVÁ POUKÁŽKA
NA KÚPEĽNÝ POBYT

50€

Platnosť poukazu pre 1 osobu.
Platí pri kúpe kúpeľného pobytu od 2 nocí
vo vybraných termínoch v hoteli Royal Palace****
a v kúpeľnom hoteli
Veľká Fatra**** Turčianske Teplice.

Zimná kúpeľná dovolenka v Moderných kúpeľoch Turčianske Teplice

Každý si môže prísť do moderných kúpeľov po svoje slastné aaach!

Moderné Kúpele Turčianske Teplice nevyhľadávajú len chorí a starí, ale aj mladí a zdraví, všetky vekové generácie, a mladé rodiny s deťmi.

Zastavte sa a choďte tam, kde si budete môcť povedať: „Aaach, ale je tu čarokrásne!“ Moderné kúpele Turčianske Teplice ponúkajú dovolenkové liečebné pobyty pre všetky generácie šité na mieru podľa Vašich predstáv – wellness, medical spa & balneo procedúry.

Minerálna voda nad zlato

Liečivá voda z geotermálnych prameňov v Turčianskych Tepliciach je naozaj unikátna. Turčianska liečivá voda je bohatá na sírany, hydrouhličitan, vápnik, horčík, železo a ďalšie látky, ktoré liečia pohybový aparát, urologické, nefrologické, nervové a gynekologické ochorenia. Nie každá minerálna voda je totiž liečivá. Na to, aby mohol byť minerálny prameň považovaný za liečivý, musí obsahovať aspoň 1000 mg rozpustených tuhých látok na liter. Naša termálna voda obsahuje až 1524 mg/l.

Liečivá pitná kúra Turčianska liečivá voda pomáha ako prevencia pred vznikom zápalov v tele. A je veľmi vhodným doplnkom pri liečbe pooperačných stavov pohybového aparátu a diagnóz ako napr. obličkové kamene, problémy s močovými cestami prostatou, gynekologické a onko-gynekologické a žalúdočné ochorenia. Síran vápenatý CaSO_4 znižuje pH moču a pomáha pri fosfátových aj karbonátových kameňoch a piesku v močových cestách. V liečivej vode sa však dá nielen kúpať, je možné ju užívať aj ako ozdravný nápoj. Intenzívnu pitnú kúru je ideálne spojiť s týždenným ozdravným pobytom, aspoň 7 dní na jar a 7 dní na jeseň. Odborne vyškolení a skúsení kúpeľní zamestnanci, terapeuti a maséri ponúkajú kúpeľné procedúry a masáže, ktoré pomáhajú uvoľniť napäté svaly, natiahnuť šľachy a zlepšiť celkovú pohodu tela a mysle.

Spa&Aquapark Turčianske Teplice, najobľúbenejší zábavný vodný park v Turci s termálnou minerálnou liečivou vodou!

Celoročne otvorený vodný svet je blízko pre každého. Geotermálna turčianska liečivá voda uvoľňuje stuhnuté svalstvo a pomáha pri pohybových ťažkostiach. Pre nezabudnuteľné chvíle pre všetkých ponúka dva tobogány, plavecké, vírivé, či kľudové bazény s teplotou vody až do 38° Celzia priamo v areáli kúpeľov pri kúpeľnom parku, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Prevencia je základom zdravého tela a mysle. Každého z nás ovplyvňuje stres v práci, nehody v rodine, zdravotné ťažkosti aj vonkajšie vplyvy spoločnosti. V dnešnej dobe moderné slová wellbeing alebo work-life-balance, teda dodržiavanie rovnováhy v živote, dokonale opisuje pobyt v kúpeľnom hoteli Moderné kúpele Turčianske Teplice. Ces-

tujte aj vy za zdravím s celou rodinou. Teraz si môže každý prísť pre svoje radostné aaach.

Royal Palace Hotel***** je výnimočný kúpeľný hotel pre Váš kráľovský zážitok

Aj vy si môžete teraz vychutnať kráľovskú starostlivosť. Elegantný hotel ROYAL PALACE***** je zariadený v štýle art deco a predstavuje jedno z najluxusnejších ubytovacích zariadení na Slovensku. Ikonická historická budova s modrou kupolkou predstavuje klenot a to liečebný sedací kúpeľ Royal Bath, ktorý je postavený priamo na prameni – geotermálnom vývere. Výnimočný hotel pre Vaše romantické chvíle oddychu pre ešte pohodlnejší vstup tzv. prechod suchou nohou“ z Vášho kráľovského apartmánu až do liečebného balneo centra. V balneo centre hotela si môžete vychutnať aj dotyk exotiky. Odborne vyškolený personál priamo z Thajska vám predstaví tradičné thajské masážne techniky a starovekú medicínu. Príďte si aj vy pre svoje slastné aaach.

Nový saunový svet otvára dvere všetkým milovníkom saunovania. V prítomí moderných priestorov si dokonale oddýchnete osamote alebo s priateľmi. Príjemne horúce saunové miestnosti – dve fínske, dve parné sauny s aromaterapiou a jedna suchá sauna s infračerveným žiarením, sú k dispozícii každý deň. Tropická búrka a ľadová sprcha prebudia všetky vaše zmysly a posilnia vaše zdravie. Sú otvorené celoročne do 20. hodiny.

Rezidencia OPERA*****

Unikátny projekt luxusného apartmánového bývania v srdci kúpeľného centra Turčianskych Teplíc nadväzujúci na jedinečnú atmosféru a služby hotela Royal Palace*****, a zároveň rozširujúci ubytovacie kapacity zariadené ako 1-, 2- a 3-izbové apartmány v elegantnom a pohodlnom štýle. Samostatný vchod, balkón, alebo terasa, výťah, plne vybavená kuchynská linka, strážené parkovisko v uzavretom areáli a extra priestor pre vaše športové vybavenie vytvárajú pocit domova v kúpeľnom rezorte Moderné kúpele Turčianske Teplice.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta vopred informovať klienta- -spotrebiteľa o výške odmeny

Advokát, ktorý informuje klientov – spotrebiteľov o výške ním požadovanej odmeny za jednotlivé úkony právnej služby až po ich uskutočnení, v liste, ktorým vypovedá udelené splnomocnenie, s priloženou faktúrou, neprevezme zásielku RK SAK s výzvou na vyjadrenie sa k sťažnostnej veci v mieste svojho sídla, v dôsledku čoho nemožno zásielku doručiť s tým, že adresát nie je známy, a z rovnakého dôvodu sa ani bezodkladne nevyjadrí k danej sťažnosti, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 4, § 28 ods. 4 zákona o advokácii a § 39 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie X. disciplinárneho senátu SAK z 18. júna 2020,
sp. zn. DS X.-70/2018:1153/2018

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 4, § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 39 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím X. disciplinárneho senátu SAK z 18. júna 2020, sp. zn. DS X.-70/2018:1153/2018 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 4, § 28 ods. 4 ZoA, § 39 AP SAK,

tým, že

- 1) svoju klientku A. B. informoval o výške ním požadovanej odmeny za jednotlivé vykonané úkony právnej služby vo veci poskytovania právnej pomoci pri mimosúdnom vyporiadaní podielového spoluvlastníctva s p. C. D. až po ich uskutočnení – listom zo dňa 20. 3. 2018, ktorým vypovedal udelené splnomocnenie zo dňa 15. 1. 2017, pričom priloženou faktúrou požadoval od klientky po odpočítaní zálohovo prijatej sumy vo výške 400 eur úhradu 579,71 eur za poskytnuté služby,

- 2) svoju klientku E. F., informoval o výške ním požadovanej odmeny za jednotlivé vykonané úkony právnej služby vo veci poskytovania právnej pomoci pri domáhaní sa vrátenia daru – nehnuteľností voči p. C. D. až po ich uskutočnení – listom zo dňa 20. 3. 2018, ktorým vypovedal udelené splnomocnenie zo dňa 11. 7. 2017, pričom priloženou faktúrou požadoval od klientky po odpočítaní zálohovo prijatej sumy vo výške 400 eur úhradu 1 113,45eur za poskytnuté služby,
- 3) neprevzal zásielku predsedníčky RK SAK obsahujúcu výzvu na vyjadrenie sa k uvedenej veci zo dňa 12. 7. 2018 v mieste svojho sídla, pričom zásielka sa SAK vrátila dňa 16. 7. 2018 s tým, že adresát je neznámy,
- 4) sa bezodkladne nevyjadril na výzvu predsedníčky RK SAK zo dňa 12. 7. 2018 týkajúcej sa uvedenej veci,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** v sume **700 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 580 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Zo základného právneho predpisu, a to z § 18 ods. 4 ZoA priamo vyplýva, že advokát je povinný v priebehu poskyto-

vania právnej služby informovať klienta, ktorý je spotrebiteľom právnej služby o výške odmeny za úkon právnej služby ešte pred začatím tohto úkonu. Inak mu odmena nepatrí. V posudzovanom prípade bolo nevyhnutné skonštatovať, že aj napriek opakovaným pojednávaniam a vyjadreniam advokáta, tento nepredložil žiaden dôkaz, ktorým by preukázal splnenie tejto povinnosti tak, ako to vyžaduje toto zákonné ustanovenie. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že o výške odmeny za jednotlivé právne služby informoval sťažovateľky až po ich ukončení listom zo dňa 20. 3. 2018. Tvrdenia DO advokáta o existencii cenníka a o tom, že boli s týmto sťažovateľky oboznámené, nebola ničím preukázaná, sám uviedol, že tento cenník bol súčasťou fakturácie, čo však bolo až po tom, ako došlo ku skončeniu právneho zastúpenia. Treba uviesť, že sťažovateľky sú v postavení spotrebiteľa, a preto tieto majú zo zákona právo vedieť, aké nároky môžu poskytovateľovi právnych služieb vzniknúť, a musia s týmito nárokmi nespochybniteľným spôsobom súhlasiť. Preto nie je možné akceptovať obranu DO advokáta, že podpisom plnej moci súhlasia aj s bližšie nešpecifikovanou výškou trov právneho zastúpenia a len samotný fakt, že sa zaväzujú uhradiť vzniknuté trovy neznamená, že o výške trov boli pred uskutočnením konkrétneho úkonu právnej služby informované a s takouto výškou aj súhlasili.

Zákon o advokácii v § 28 ods. 4 ukladá advokátovi povinnosť bezodkladne oznámiť komore adresu svojho sídla a každú zmenu sídla, spôsobu výkonu advokácie a iných skutočností požadovaných predpisom komory. Sídlo DO advokáta, ktoré má zapísané v zozname advokátov je uvedená adresa, kde boli DO doručované zásielky, pričom žiadosťou zo dňa 10. 3. 2018 advokát žiadal zverejniť sídlo pracoviska, pričom nedošlo k zmene sídla tak, ako je zapísané v zozname advokátov. Nebolo možné prihliadnuť na tvrdenia DO advokáta, že na pravidelnej báze sa zdržiava na tejto adrese, a to buď jeden alebo dvakrát týždenne, pričom v tomto bytovom dome býva jeho vnuk, ktorý preberá poštu, nepredložil však žiaden doklad o tom, že by v zmysle § 39 AP SAK zabezpečil v mieste svojho sídla možnosť doručovania zásielok v súlade so všeobecne záväznými predpismi o doručovaní. V zmysle § 50 DP SAK sa preto písomnosť doručila na adresu sídla, ktorú mal uvedenú v zozname advokátov do vlastných rúk s úložnou lehotou 10 dní. Podľa § 50 ods. 3 DP SAK sa považuje písomnosť za doručenu po 3 dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky komore, a to aj vtedy, ak sa advokát, ktorému bola písomnosť určená, o tom nedozvie. Ide o striktné ustanovenie, kde platí prezumpcia doručenia, na ktoré nemá vplyv oznámenie DO advokáta o zriadení pracoviska – pobočky. Preto došlo k naplneniu skutkovej podstaty zavinenia na disciplinárnom previnení podľa § 39 AP SAK a súčasne porušeniu § 28 ods. 4 ZoA.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2024

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Záväzne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2024 (6 čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 6 čísel.
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Nečinnosť advokáta – neuplatnenie nároku klienta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak ako súdom ustanovený opatrovník maloletého poškodeného v trestnom konaní neuplatní riadne a včas voči obžalovaným nárok poškodeného na náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, spôsobenej spáchaným trestným činom.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 11. novembra 2022 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu ČAK zo dňa 14. apríla 2023, sp. zn. K 51/2022¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvinenú advokátku za vinnú z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustila

tým, že

potom, čo bola podľa § 45 ods. 2 Tr. poriadku uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v B. ustanovená opatrovníkom maloletej poškodenej G. B. v trestnom konaní vedenom proti rodičom poškodenej H. B. a M. B., ktorí boli následne rozsudkom Okresného súdu v B. v spojení s uznesením Krajského súdu v P. právoplatne uznaní vinnými, a to H. B. pre prečin ohrozovania výchovy dieťaťa podľa § 201 ods. 1 písm. a) a d), ods. 3 písm. b) Tr. zákonníka spáchaný na poškodené a M. B. pre prečin ohrozovania výchovy dieťaťa podľa § 201 ods. 1 písm. a) a d), ods. 3 písm. b) Tr. zákonníka a zločin pohlavného zneužitia podľa § 187 ods. 1, 2 Tr. zákonníka rovnako spáchaných na poškodenú, nenavrhol ako opatrovníčka poškodenej najneskôr pred začatím dokazovania na hlavnom

pojednávaní, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovaným H. B. a M. B. nahradiť poškodenej v peniazoch akúkoľvek škodu alebo nemajetkovú ujmu, ktorá bola poškodenej trestným činom spôsobená,

čím porušila

§ 16 ods. 1, veta prvá a § 16 ods. 2 zákona o advokácii a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky.

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 40 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Disciplinárne obvinená v rámci obhajoby i podaného odvolania opakovane zdôrazňovala, že sa nedopustila žiadneho disciplinárneho previnenia, že skutok, pre ktorý je disciplinárne stíhaná, nie je disciplinárnym previnením. Zopakovala, že výkonom svojej činnosti opatrovníka neohrozila práva poškodenej. Hlavným cieľom jej činnosti bolo dosiahnutie čo najrýchlejšieho odsúdenia páchatel'ov, aby tak bola založená dôvodnosť nároku na náhradu škody poškodenej a bol vytvorený priestor pre následné zistenie výšky nemajetkovej ujmy, ktorá poškodenej vznikla, a mohlo byť súdom určené zodpovedajúce zadosťučinenie.

Disciplinárny senát s týmto hodnotením postupu disciplinárne obvinenej nesúhlasil. Argument, že disciplinárne obvinená sa primárne sústredila na riadne a právoplatné odsúdenie rodičov poškodenej (čo je však primárna úloha prokurátora, a nie advokáta) a na plynulosť a rýchlosť celého procesu, nemožno použiť, navyše, ani prípadný pro-

ces zahŕňajúci aj náhradu nákladov by v praxi nepredstavoval pre poškodenú zvýšenú záťaž, pretože bola umiestnená v ústave, a nie s rodičmi.

Advokát nemôže s uplatnením nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy vyčkávať na pokyn či výzvu súdu alebo na vhodnejšiu dobu, pretože pokiaľ nie je včas a riadne uplatnený, tak je šanca na priznanie súdom vždy nulová a nikdy nie je možné s určitosťou tvrdiť, že aj keby nebola výška precízne zistená, tak nemohol súd aspoň čiastočne vyhovieť. Rovnako včasné uplatnenie znamená, že sa bude súd v ďalšom konaní sústrediť aj na tento nárok, príslušne upraví dokazovanie a celkovo sa zlepšia procesné pozície poškodenej, o čo by sa mal každý advokát usilovať.

To, že advokát nebol ustanovený priamo opatrovníkom pre uplatnenie nároku tiež podľa názoru senátu nemá zásadný význam. Advokát v úlohe všeobecného procesného opatrovníka musí obsiahnuť všetky procesné kroky, ktoré sú s touto úlohou spojené, vrátane uplatnenia nároku na náhradu škody/nemajetkovej ujmy.

Je potrebné vziať do úvahy, že maloletá poškodená v tomto prípade je v dvoch kategóriách uvedených v zákone č. 45/2013 Zb. o obetiach trestných činov podľa § 2 ods. 4 písm. a) a d) cit. zák. definovaná ako zvlášť zraniteľná obeť trestných činov. Opatrovníkom je ten, kto ochraňuje záujmy poškodeného. Poškodený ako strana v trestnom konaní (§ 12 ods. 6 Tr. poriadku) disponuje čiastkovými opráv-

neniami, ktoré predurčujú právo dominantné, zásadné, a to uplatnenie nároku na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Základným zmyslom účasti poškodeného v trestnom konaní je práve jeho oprávnenie (bez toho, aby muselo prebehnúť občianskoprávne konanie) požadovať náhradu škody či nemajetkovej ujmy.

Do určitej miery zarážajúci je potom aj postoj disciplinárne obvinenej k celej záležitosti, z ktorého v žiadnom prípade nezaznieva vedomie disciplinárne obvinenej, že bola v čase trestného konania jedinou kompetentnou osobou maloletej poškodenej, keď z vyjadrenia orgánu sociálnoprávnej ochrany detí vyplynulo, že o ustanovení opatrovníka maloletej poškodenej z radov advokátov bolo požiadané práve preto, že tento orgán sa necítil dostatočne spôsobilý v danom trestnom konaní obhajovať záujmy maloletej.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: Z kárné praxe. In: Bulletin advokácie, č. 7-8/2023, s. 58 – 59.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Kesselbauer: Luxusné bývanie na prestížnej adrese

Bývajte na top adrese v centre Bratislavy, v tesnej blízkosti Prezidentskej záhrady a parku na Námestí slobody s ikonickou fontánou. Vyberte si z ponuky posledných voľných bytov v Kesselbaueri, ktoré sú vhodné nielen na bývanie, ale aj na výhodný krátkodobý alebo dlhodobý prenájom. Nepremeškajte túto výnimočnú príležitosť a dohodnite si nezáväznú obhliadku na www.kesselbauer.sk.

Pre záujemcov o bývanie v projekte Kesselbauer je pripravený aj unikátny vzorový byt. Vďaka nemu získate perfektnú predstavu o tom, ako môže vyzeráť vaše budúce bývanie.

Nezáväznú obhliadku vzorového bytu aj vami vybraného už hotového bytu si môžete dohodnúť telefonicky na čísle 0917 622 226 alebo mailom na predaj@kesselbauer.sk.

Multilaterálny hospitačný program pre advokátov a advokátky v Nemecku

Podobne ako minulé roky sa aj tento rok konal hospitačný program „Multilateral Hospitationsprogram für Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte“ ktorý organizovala už tradične Nemecká nadácia pre medzinárodnú právnu spoluprácu (Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit) v kooperácii so Spolkovou advokátskou komorou (Bundesrechtsanwaltskammer) a Združením nemeckých advokátov (Deutscher Anwaltsverein).

V priebehu septembra tohto roku som mal príležitosť zúčastniť sa na hospitačnom programe v Spolkovej republike Nemecko. Hlavným cieľom programu je sprostredkovanie, resp. prehĺbenie znalostí z nemeckého ako aj európskeho občianskeho, obchodného a hospodárskeho práva so silným zameraním na problémy advokátskej praxe. Neoddeliteľnou súčasťou programu je taktiež poskytnutie základného náhľadu do fungovania nemeckej advokátskej kancelárie.

Program svojim zameraním vo výsledku prispieva k posilneniu medzinárodnej kooperácie pri cezhraničnom poskytovaní právnych služieb. Pre účastníkov je zároveň skvelou príležitosťou pre nadviazanie nových profesijných kontaktov, či už s participantmi programu alebo konkrétnymi advokátskymi kancelármi. Ak hovorím o účastníkoch programu, myslím tým výlučne advokátov, resp. advokátskych koncipientov pochádzajúcich zo strednej, južnej a východnej Európy, na ktorých sa tento program zameriava.

Program sa realizuje výlučne v nemeckom jazyku a pozostáva z troch častí. Úvodný týždeň programu je venovaný odborným prednáškam, pričom organizátori vždy dbajú na rozmanitosť, či už prejednávanej matérie, vedúcich lektorov alebo lokality, kde sa odborné prednášky konajú. Program v tomto zmysle zahŕňa nielen štandardné oblasti, akým je napr. civilné sporové konanie alebo povinnosti advokáta vzhľadom na AML legislatívu, ale aj neštandardné témy, akou je napr. marketing a PR advokáta na sociálnych sieťach. Rozmanitosť matérie dopĺňa vysoká profesionalita už zmienených prednášajúcich, najmä popredných predstaviteľov advokátskeho stavu v Nemecku alebo predstaviteľov nemeckej justície. Kontextu konkrétnej témy je taktiež prispôbená aj vhodná lokalita, medzi ktoré možno zaradiť napr. sídlo Spolkovej advokátskej komory, nemeckého Bundestagu, Krajského súdu v Berlíne alebo priestory renomovanej advokátskej kancelárie.

Druhú časť programu tvorí praktická sťaž v nemeckej advokátskej kancelárii. Výber kancelárie môže navrhnúť sám účastník, no štandardne prideliť advokátsku kanceláriu organizátor. Účastník v procese výberu kancelárie však môže vyjadriť svoje preferencie týkajúce sa konkrétnej oblasti. Osobne som napr. túto preferenciu vymedzil na oblasť litigácie a riešenia sporov, keďže ma zaujímal prístup nemeckej praxe pri riešení mne známych problémov. Praktikum v kan-

celárii trvá približne tri týždne, počas ktorých je účastníkovi sprístupnená aktuálna agenda advokátskej kancelárie s možnosťou aktívnej participácie na právnych zadaniach, účasti na súdnych pojednávaníach, stretnutiach s klientmi, ale aj na špeciálnych workshopoch organizovaných kancelármi.

Program sa završuje vyhodnotením hospitácie, teda priateľským stretnutím účastníkov programu s organizátormi v Bonne a oficiálnym odovzdaním certifikátu o účasti.

Program hodnotím vysoko pozitívne a rád by som touto recenziou povzbudil potenciálnych záujemcov nadchádzajúcich rokov, aby zväzili účasť na programe. Záverom by som rád osobitne poďakoval Slovenskej advokátskej komore za nomináciu v programe, a tým za pomoc k uskutočneniu dôležitého kroku v mojom profesijnom živote.

JUDr. Filip Šmeringai
advokát

Young european lawyers contest 2023 Finále európskej súťaže koncipientov v Trieri a v Luxemburgu

Spolufinancovaný
Európskou úniou

V *Bulletine slovenskej advokácie* č. 3/2023 ste mali možnosť prečítať si o úspechu slovenskej koncipientky Mgr. Silvie Eliášovej v semifinále európskej súťaže koncipientov Young European Lawyers Contest (YELC) 2023.

So svojim tímom postúpila do finále súťaže, ktoré sa uskutočnilo v najstaršom nemeckom meste Trier a priamo v sídle Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu. O tom, ako sa jej tímu darilo vo finálovej konkurencii, aj o priebehu a dojmach zo súťaže, sa dočítate v správe od **Mgr. Silvie Eliášovej**.

Po úspešnom nominovaní zo strany SAK nás na jeseň 2022 organizátor, Akadémia európskeho práva (European Law Academy - ERA), náhodne začlenila do medzinárodných tímov, pričom každý člen tímu musel byť inej národnosti. Ja som sa stala súčasťou úžasného tímu s kolegami Michaela Scharpf z Nemecka, Pierre-Louis Roquet z Francúzska a Lyvia Fortunat z Portugalska.

V nasledujúcich týždňoch nám boli ponúknuté témy z oblasti práva EÚ na vypracovanie prípadovej štúdie, ktorú jednotlivé tímy následne obhájovali na jednom zo semifinálových kôl. S mojím tímom sme sa zhodli na téme *Cezhraničnej súdnej spolupráce v občianskych veciach* a bol nám pridelený prípad týkajúci sa cezhraničného vykonávania dôkazov. Podstatou prvej časti súťaže bolo nájsť efektívny spôsob, ako spolupracovať so svojim tímom, keďže sme v tejto fáze pracovali na diaľku. Prvý osobný kontakt s tímom sme mali až počas semifinále, v mojom prípade v Bruseli, kde sme našu vypracovanú štúdiu úspešne obhájili.

V dňoch 6. – 8. novembra 2023 som sa spolu s mojimi kolegami zúčastnila na veľkom finále súťaže YELC 2023 v Trieri a v Luxemburgu, kde súťažilo 6 najlepších semifinálových tímov. Finále bolo zložené z viacerých častí. Prvý deň sme v Trieri absolvovali vynikajúce praktické školenie od Georgiosa Gryllosa, referendára na Súdnom dvore EÚ, na tému *Ako pojednávať pred Súdny dvorom*. Cieľom bolo pripraviť nás na obhajobu pred Všeobecným súdom EÚ, záverečnú časť súťaže. Zároveň každý tím obdržal zadanie prvej súťaž-

nej časti, na ktorú sa mal pripraviť do druhého dňa. Tiež sme mali možnosť bližšie sa zoznámiť s ostatnými finalistami pri večeri pre účastníkov.

Počas druhého dňa sa už naplno súťažilo. Tímy mali dokázať svoje vyjednávacíe a argumentačné schopnosti pri vzájomných rokovaniach o cezhraničnom zlúčení spoločnosti. Veľmi dôležité bolo preukázať schopnosť vypočítať si pohľad inej spoločnosti a predkladať kompromisný prístup s cieľom dosiahnuť optimálne riešenie pre obe strany. Musím povedať, že konkurencia bola skutočne silná, účastníci boli vynikajúco pripravení a ukázali silnú tímovú spoluprácu a schopnosť efektívne argumentovať. Negociácie prebiehali pred porotou, ktorá následne vybrala dva víťazné tímy, medzi nimi aj môj. Čakala nás teda celá noc prípravy na simulované pojednávanie pred Všeobecným súdom.

Posledný deň súťaže sa konal v Luxemburgu. Dva najlepšie tímy zastupovali dve sporové strany v žalobe o zrušenie rozhodnutia Európskej komisie o schválení štátnej pomoci v prospech konkurenta žalobcu. Príchodom sudcov začal simulovaný súdny proces, ktorý prebiehal v zmysle rokovacieho poriadku Všeobecného súdu EÚ. Ako prvá som predniesla návrh za nášho klienta ja. Stáť pred sudcami Súdneho dvora EÚ je naozaj nezabudnuteľný pocit. Celé pojednávanie prebiehalo ako v realite, čo bolo pre nás veľkou výzvou. Po prednese návrhu oboch strán sudcovia kládli otázky, ktorými si preverili naše znalosti týkajúce sa konkrétneho prípadu, ako aj všeobecných znalostí práva EÚ. Po dlhom zvažovaní sudcovia prideliť konkurenčnému tímu prvé miesto a môj tím tak obsadil skvelé druhé miesto celého YELC 2023. Oba víťazné tímy získali aj ceny od združenia *Friends of ERA*.

Absolvovaním tejto súťaže som získala nenahraditeľné skúsenosti, ktoré mi už teraz otvorili mnohé cesty v mojom profesijnom živote. Som šťastná, že som mohla byť súčasťou tak skvelého tímu a tohto ročníka YELC. Okrem vedomostných benefitov mi to prinieslo i mnohé nové priateľstvá. Odporúčam každému, koho zaujíma oblasť práva EÚ a medzinárodné právo, aby sa zapojil aj do budúcich ročníkov YELC. Ďakujem SAK za nomináciu do súťaže a veľmi ma teší, že som priniesla úspech na Slovensko a verím, že tým motivujem aj ďalších nadšencov práva EÚ.

Mgr. Silvia Eliášová

Medzinárodná advokátska komora (IBA) Medzinárodná spolupráca s vedomím, že ste v zahraničí v dobrých rukách

Prinášame vám rozhovor s tromi členkami SAK, ktoré spája nielen členstvo v domácej stavovskej organizácii, ale aj v jednej z globálne pôsobiach. O tom, aké praktické benefity môže priniesť členstvo v medzinárodných advokátskych organizáciách a prečo by kolegom odporúčali členstvo práve v IBA, nám poskytl rozhovor **Mgr. Gabriela Kubicová LL.M., JUDr. Margareta Sovova a JUDr. Katarína Čechová.**

Mgr. Gabriela Kubicová, LL.M.

pôsobila v niekoľkých medzinárodných advokátskych kanceláriách. Od roku 2021 je zakladateľkou a partnerkou v advokátskej kancelárii *GK Legal s. r. o.* Vo svojej praxi sa venuje predovšetkým právu obchodných spoločností, právu nehnuteľností a M&A. V IBA je národnou zástupkyňou pre Slovensko v *Európskom regionálnom fóre* a je podpredsedníčkou stredoeurópskej skupiny *Európskeho regionálneho fóra*. V rámci IBA pôsobí aj v pracovnej skupine *Young Lawyers Working Party*.

JUDr. Margareta Sovova je zakladateľkou a zároveň Managing Partnerom poprednej medzinárodnej advokátskej kancelárie *bnt attorneys in CEE*, ktorej súčasťou je vyše 200 advokátov v oblasti centrálnej a východnej Európy. Tu sa venuje a zastupuje oblasť M&A Corporate. Zároveň je aj členkou predstavenstva *AHK Slowakei*, kde vedie pracovnú skupinu *Právo a dane*. Predsedala niekoľko rokov pracovnej skupine v rámci Európskeho regionálneho fóra, kde sa venovala najmä téme diverzity a inklúzie (*IBA European Regional Forum Diversity and Inclusion Working Party*). V súčasnosti figuruje v IBA na pozícii *Regional Fora Liaison Officer* a má na starosti komunikáciu a spoluprácu medzinárodných regionálnych fór.

JUDr. Katarína Čechová je partnerkou v advokátskej kancelárii *Čechová & Partners*. Ako stály rozhodca pre medzinárodné spory pôsobí na *Rozhodcovskom súde Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory*, vo *Viedenskom medzinárodnom arbitrážnom centre* a na *Rozhodcovskom súde Maďarskej obchodnej a priemyselnej komory*. Je guvernérkou *Rotary International Dištriktu 2240* pre Českú republiku a Slovenskú republiku a predsedníčkou správnej rady *Nadácie Spolu s odvahou*. V IBA bola v rokoch 2000 – 2002 predsedníčkou *Európskeho fóra IBA*. V súčasnosti pôsobí ako predsedníčka *Výboru IBA pre seniorských advokátov (Co-chair of Senior Lawyers' Committee)*, ktorý má za cieľ venovať sa téme využitia potenciálu starších skúsených advokátov pre ďalší rozvoj právnej praxe a právnických profesií. Je zároveň oficiálnou zástupkyňou SAK v IBA.

International Bar Association (IBA) je globálne najväčšou organizáciou združujúcou advokátov, advokátske komory a združenia právnikov. Jej členská základňa pozostáva z viac ako 80 000 advokátov a 190 advokátskych komôr z vyše 160 krajín. IBA sa od svojho vzniku v roku 1947 podieľa na formovaní advokátskej profesie v celosvetovom meradle. Prostredníctvom množstva rôznych výborov zabezpečuje výmenu informácií a názorov medzi členmi. Pre viac informácií navštívte www.ibanet.org

■ Aké témy sú aktuálne predmetom diskusií v IBA?**Nájdu sa spoločné oblasti záujmu medzi IBA a advokáciou na Slovensku?**

GK: IBA sa venuje veľmi širokému okruhu tém, ktoré sa týkajú advokácie. Spoločnými menovateľmi sú diskusie o odborných témach, novinky v komerčnej praxi a ich právna regulácia. Tým, že je diskusia globálna, zvyšuje sa jej kvalita a rozsah vplyvu. Predmetom záujmu sú aj otázky týkajúce sa manažmentu advokátskych kancelárií, výchovy mladých advokátov a partnerov, najmä líderské schopnosti a zručnosti. O témach ako wellbeing a inklúzia sa ešte donedávna na Slovensku nehovorilo, hoci sú to mimoriadne závažné témy, ktoré sa týkajú nás všetkých. Som veľmi rada, že sa o nich už otvorene diskutuje aj u nás, a že sa im intenzívne venuje aj Slovenská advokátska komora. Novou témou na fórach IBA je aktuálne využívanie umelej inteligencie v praxi advokátov.

MS: Všeobecne treba povedať, že témy diskutované v rámci IBA sa dostanú do slovenského právneho povedomia s niekoľkoročným omeškaním. Témy ako ESG (environmentálne, sociálne a riadiace štandardy), diverzita, inklúzia, právny štát a duševné zdravie a pohoda (wellbeing), ktoré pomaly začínajú byť u nás relevantné, má IBA už dlhú dobu systematicky rozpracované.

Okrem vyslovene advokátskych tém sa na fórach IBA diskutuje aj o vplyve globálnych udalostí na geopolitické a ekonomické vzťahy. Myslím si, že motto IBA: „Globálny hlas advokácie“ výstižne zdôrazňuje úlohu IBA ako organizácie, ktorá sleduje, analyzuje a reaguje na právne a spoločenské problémy vo svete s cieľom reprezentovať a podporovať spoluprácu a pochopenie medzi odborníkmi v oblasti práva. A práve v tomto kontexte vidím spoločné oblasti záujmu.

KČ: Osobitne na IBA oceňujem aj globálnu a otvorenú obhajobu ľudských práv, princípov demokracie a slobody výkonu advokátskeho povolania.

■ Akú pridanú hodnotu môže slovenskému advokátovi priniesť členstvo v IBA alebo účasť na podujatiach?

GK: Právo je dynamické a s istým oneskorením sa prispôbuje svetu a dianiu v spoločnosti, či už na globálnej alebo lo-

” Motto IBA:
„**Globálny hlas advokácie**“
výstižne zdôrazňuje úlohu IBA ako organizácie, ktorá sleduje, analyzuje a reaguje na právne a spoločenské problémy vo svete **s cieľom reprezentovať a podporovať spoluprácu a pochopenie medzi právnickými odborníkmi.**

kálnej úrovni. Slovenský advokát, hoci pôsobí na Slovensku, nežije izolovane od zvyšku sveta. A tomuto svetu, jeho fungovaniu a dynamike by mal rozumieť. IBA poskytuje možnosť rozumieť advokácii a odborným témam v širšom a globálnom kontexte.

MS: IBA jednoznačne vytvára prostredie pre spoluprácu a výmenu informácií, know-how a najlepších postupov medzi advokátmi po celom svete. Týmto spôsobom IBA podporuje vzájomné učenie sa a zdokonaľovanie v rámci právnickej komunity na globálnej úrovni.

KČ: Samozrejme, možností odborného vzdelávania a networkingu je dnes veľmi veľa aj mimo IBA. Chcela by som zdôrazniť úplne iný aspekt a rozmer zdrojov dobrých nápadov a cenných skúseností, ktoré je možné získať práve (a niekedy mám dojem, že len) v IBA. Dozvedieť sa o nových trendoch pri budovaní advokátskej kancelárie a modernej právnej praxe, napr. ako nastaviť fungujúci odmeňovací systém, podieľanie sa na zisku a iných pozitívnych výsledkoch, výkonnostné mechanizmy, ako získať a udržať mladé právnické talenty a skúsených advokátov, ako pripraviť dobrý plán nástupníctva v advokátskej kancelárii – tieto témy sú veľmi kvalifikovane spracované a prístupné pre členov IBA a účastníkov špecializovaných podujatí. Práve túto pridanú hodnotu od IBA sa kontinuálne snažím využiť.

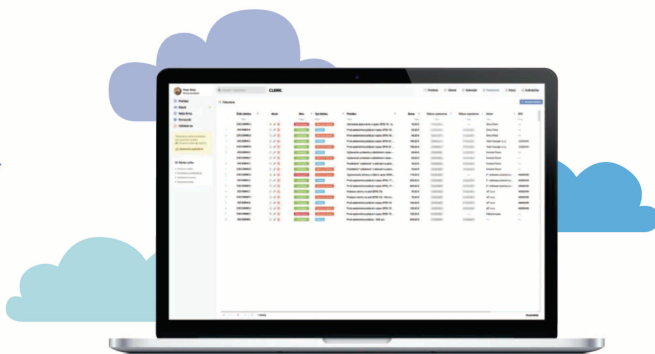
Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

„ IBA vytvára **prostredie pre spoluprácu a výmenu informácií, know-how a najlepších postupov** medzi právnickými profesionálmi po celom svete. Týmto spôsobom IBA podporuje vzájomné učenie sa a zdokonaľovanie v rámci právnickej komunity **na globálnej úrovni.**

■ Môže sa slovenský advokát zúčastniť na vzdelávacích podujatiach IBA, aj keď nie je členom?

GK: Áno, to je samozrejme možné. Základnou výhodou členstva je pravidelné informovanie o novinkách na fórach IBA, ale aj zvýhodnené účastnícke poplatky na vzdelávacích podujatiach. Online podujatia, ktorých je ozaj veľké množstvo, sú napríklad pre členov často zadarmo. V IBA existuje niekoľko úrovní členstva, ktoré prinášajú rôzne typy výhod.

MS: Pre predstavu uvediem, že základný ročný individuálny členský poplatok pre advokáta začína približne od 150 eur. Registrácia je jednoduchá a rýchla, keďže si ju vytvoríte sami online. Myslím si, že členstvo v IBA alebo účasť na jej podujatiach môže priniesť slovenskému advokátovi významnú pridanú hodnotu. Doplním však, že na vzdelávacích podujatiach IBA sa môže zúčastniť ktokoľvek z právnických profesií, dokonca aj študent práva.

■ Ktorým kolegom by ste odporučili, aby sa stali členmi IBA, alebo sa minimálne zúčastňovali na jej podujatiach?

GK: V prvom rade je potrebné povedať, že vzdelávacie podujatia IBA sú v anglickom jazyku, takže anglická jazyková vý-

„ Právo je dynamické a s istým oneskorením sa prispôbuje svetu a dňaniu v spoločnosti. **Slovenský advokát nežije izolovane od zvyšku sveta.** A tomuto svetu, jeho fungovaniu a dynamike, by mal rozumieť. IBA poskytuje možnosť rozumieť advokácii a odborným témam v globálnom kontexte.

bava je absolútnou podmienkou. Členstvo v IBA je vhodné predovšetkým pre tých kolegov, ktorí majú záujem pôsobiť „medzinárodne“. Pod týmto pojmom možno nájsť rôzne formy uplatnenia: nadväzovanie spolupráce so zahraničnými kolegami, pomoc klientom dostať sa na trhy iných krajín. Medzinárodným pôsobením však môže byť aj rozširovanie obzorov v odbornej oblasti, inšpirácia a prinášanie globálnych (právnych) trendov a myšlienok na Slovensko. A tým nemyslím len oblasť obchodného práva. Na fórach IBA sa diskutuje napr. aj o rodinnom a trestnom práve.

MS: Členstvo alebo účasť na podujatiach určite odporúčam tým kolegom, ktorí chcú udržiavať krok s vývojom v medzinárodnom právnom prostredí a zaujímajú sa o aktuálne (nie len) právne témy v rôznych krajinách a právnych systémoch.

KČ: IBA je ideálna organizácia pre všetkých, ktorí majú nielen záujem o budovanie kvalitných zahraničných kontaktov, o prácu pre zahraničných klientov, ale aj záujem poskytovať svojim existujúcim klientom služby vysokého štandardu.

■ Môžete zhodnotiť, aký prínos malo členstvo v IBA pre Vašu právnu prax?

GK: Prínosom nie je len rozširovanie obzorov a prehlbovanie odbornej kvalifikácie. Počas môjho, už viac ako 8-ročného, členstva v IBA som sa zoznámila s mnohými zaujímavými kolegami z celého sveta, ktorí sú často špičkovými odborníkmi v danej oblasti práva vo svojich domovských krajinách a rovnako aj na medzinárodných fórach. S viacerými z nich udržiavam priateľské a veľmi dobré kolegiálne vzťahy. Budovanie vzájomnej dôvery je kľúčom k spolupráci. Najväčším prínosom sú teda vzťahy a medzinárodná spolupráca s pocitom, že vy a aj váš klient ste v zahraničí v dobrých rukách.

MS: Členstvo v IBA má pre moju právnu prax významný prínos. Získala som ucelený pohľad na trendy, ktoré formujú svetové právne prostredie. Zároveň mi umožnilo nadviazať kontakty s nespočetným množstvom kolegov z celého sveta, získavať prístup k najnovším informáciám v globálnom právnom prostredí, či príležitosť podieľať sa na diskusiách o kľúčových právnych otázkach a ich riešeníach. Okrem toho ako riadiaci partner medzinárodnej advokátskej kancelárie som ocenila možnosť prehĺbiť svoje zručnosti v oblasti právnych technológií, tiež manažmentu advokátskej kancelárie, no najmä v oblasti korporátnych fúzií a akvizícií, ktorej sa primárne venujem.

KČ: Keby som už v roku 1991 nebola vstúpila do IBA a aktívne sa nezačleňovala do jej aktivít, môj profesijný rozvoj a ani spektrum klientov, klientskej práce a predovšetkým sieť spolupracujúcich advokátskych kancelárií po celom svete by neboli také široké a fungujúce, ako je dnes. Čo však už v mojom veku považujem za najvzácnejšie, sú priateľstvá a kolegiálne vzťahy, ktoré sa úplne prirodzene v profesionálnom a dôstojnom stavovskom prostredí v IBA podarilo a stále darí budovať.

LAWYEREX 2

Stáž v advokátskej kancelárii v Poľsku očami slovenskej advokátky

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Projekt LAWYEREX 2 je úspešný program krátkodobých stáží pre mladých advokátov v krajinách EÚ. Je spolufinancovaný z fondov Európskej komisie a koordinátorom je European Lawyers Foundation (Nadácia európskych advokátov). Slovenská advokátska komora spolu s ďalšími deviatimi európskymi komorami je partnerom projektu, vďaka čomu si 5 slovenských advokátov mohlo počas dvoch týždňov vyskúšať prácu v niektorej zahraničnej advokátskej kancelárii. Poslednou z nich bola **JUDr. Bohdana Kušvarová, LL.M.**, ktorá v októbri absolvovala stáž v poľskom meste Toruň.

Slovenská advokátska komora sa zapojila do projektu medzinárodnej výmeny advokátov (LAWYEREX 2), prostredníctvom ktorého poskytuje svojim členom jedinečnú príležitosť získavať cenné skúsenosti v zahraničí. Vďaka tomu som nedávno mala aj ja príležitosť zúčastniť sa na dvojtýždňovej stáži v advokátskej kancelárii *Conseil* v Toruni, Poľsko.

Stáž mi poskytla komplexný pohľad na každodenné fungovanie poľskej advokátskej kancelárie a umožnila sledovať prácu poľských kolegov v oblasti občianskeho, obchodného a trestného práva. Kancelária *Conseil* preukázala vysokú odbornosť a etiku v práci, tímový prístup k riešeniu právnych otázok a úsilie o dosiahnutie čo možno najlepších výsledkov pre klientov. Spolupráca s kolegami bola otvorená a profesionálna, čo prispelo k príjemnému pracovnému prostrediu po celú dobu môjho pobytu. Okrem toho som mala príležitosť zúčastniť sa na súdnom pojednávaní, čo ešte viac priblížilo teoretické poznatky k praktickej stránke práce advokáta v Poľsku. Taktiež som navštívila regionálnu pobočku poľskej stavovskej organizácie, kde som získala cenné informácie o organizácii právnických povolání v krajine.

Za veľmi prínosnú považujem príležitosť spolupracovať s kolegami z iného právneho prostredia a možnosť získať cenné informácie o právnom poriadku a jeho aplikácii v praxi z prvej ruky. Bolo zaujímavé pozorovať rozdiely v právnych postupoch medzi Slovenskom a Poľskom a analyzovať ich

vplyv na právne rozhodovanie. Celkovo vzaté, moja dvojtýždňová stáž v advokátskej kancelárii *Conseil* bola obohacujúca skúsenosť. Možnosť absolvovať takúto stáž nepochybne prispieva k rozvoju medzinárodných perspektív slovenských advokátov a poskytuje možnosť získania nových poznatkov, ktoré môžu byť nápomocné v ich profesijnom raste.

JUDr. Bohdana Kušvarová, LL.M.

Clerk.

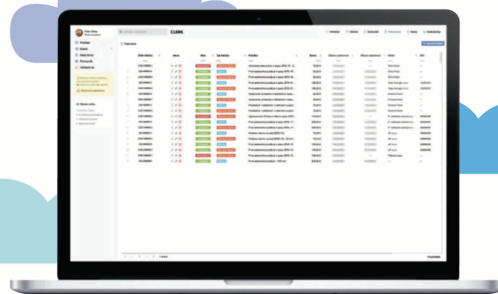
SOFTVÉR LEN PRE VEĽKÉ KANCELÁRIE? Tento nie.

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

KONEČNE JEDNODUCHÝ
SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV

Naše sídlo oslavuje viac ako tridsať rokov existencie

Komu by napadlo, že raz bude budova našej komory sídliť na Kolárskej ulici. Mne určite nie. Keď ma zvolili na jeseň roku 1986 za nového predsedu advokátov, usadili ma v novej kancelárii na dnešnej Laurinskej ulici v budove bývalého Okresného súdu Bratislava IV. Povedal som si, konečne som medzi svojimi, i keď v zúfalých priestorových podmienkach. Tento môj nepriaznivý pocit umocňovala aj situácia, že moji kolegovia ako JUDr. Erben, JUDr. Hegedüs a ďalší spolupracovníci sa tiesnili tiež v prenajatom staršom byte na Laurinskej ulici. Nemali sme ani nájomnú zmluvu a mohli nás kedykoľvek vykázať a neviem, kde by sme sa boli umiestnili.

Zamrazilo ma, v akých pracovných podmienkach žije vedenie slovenskej advokácie, ale aj naši kolegovia v Bratislave a v okresoch po celom Slovensku. Umiestnenie vtedajšieho Ústredia slovenskej advokácie (teraz komory) bolo neudržateľné aj pri návštevách zahraničných advokátov, prípadne i našich, ktorí museli byť z týchto priestorov urazení. Ešte z rôznych rokovaní a stretnutí v šesťdesiatych rokoch s českými advokátmi som poznal, v akej historickej a honosnej budove sídli česká komora na Národní Třídě, počul som aj o sídle maďarských a poľských advokátov. My sme vyšli z tohto porovnania zahanbujúco.

Jedným z mojich predsavzatí, keď som sa konečne mohol vrátiť, bolo vyriešiť – okrem iných dôležitých úloh – tiež naše nepriaznivé a ponižujúce umiestnenie sídla slovenskej advokácie. Uvedomil som si, že takto nemôžeme existovať a reprezentovať doma i voči zahraničiu náš stav. V Bratislave som – v spolupráci s magistrátom – vybavil nové dôstojné priestory pre našich kolegov neďaleko Justičného paláca na Záhradníckej ulici. Podarilo sa nám kúpiť ďalšie budovy pre advokátov – najväčšiu v Banskej Bystrici, ale aj v Piešťanoch a v ďalších piatich-šiestich mestách. Treba poznamenať, že všetko za naše advokátske peniaze. Tým sme síce znižovali odvody do štátneho rozpočtu, za čo ma, na udanie našich bývalých funkcionárov advokácie, prešetrovali na Ústrednom výbore KSS, ale zlepšovali sme si podmienky pre život a prácu.

Vráťme sa však k nášmu sídlu na Kolárskej ulici. Usilovne som hľadal, kde v strede mesta by mohla byť umiestnená naša komora. Po prechádzke po starom meste s JUDr. Dušanom Jurkovičom, predsedom obvodného súdu, sme narazili na opustený starý barak na Kolárskej ulici, ako neskôr vysvitlo, bývalé sídlo rybárskeho cechu zo 17. storočia. Dozvedel som sa, že patril telekomunikáciám, ale nie v Bratislave, ale v Prahe. Písomne som požiadal, aby nám starú nepotrebnú budovu predali s úmyslom, že ju asanujeme a na jej mieste postavíme našu budovu. Odmietli to a napísali nám, že advokácia nie je socialistická organizácia a nemôžu nám ju predať. Musel som vycestovať do Prahy, aby som všetko vysvetlil na centrále telekomunikácií a tak sa mi podarilo získať súhlas k odpredaju starého objektu.

Keď sme budovu bývalého rybárskeho cechu mali zapísanú v katastri, rozhodli sme sa ju zbúrať, aby sme na jej mieste mohli postaviť naše dôstojné sídlo. Prišli ďalšie komplikácie. Najskôr nám bránili pamiatkári, neskôr prišli hlavné problémy, ktoré sa podarilo vyriešiť. Tešili sme sa predčasne. Na dvore stáli totiž dva mohutné stromy, agáty, ktoré pamiatkári prehlásili za chránené a svojím rozhodnutím nám bránili pokračovať v rozbehnutom zámere vyčistiť si pozemky a začať stavať naše sídlo. Len zázrakom sa stalo, že dva chránené agáty niekto v noci zoťal a odviezol, čo nám umožnilo pokračovať v našom zámere. Všetci z bývalého ústredia advokátov sme sa potešili a privítali túto zmenenú situáciu.

Hovorí sa, že nešťastie nechodí po horách, ale po ľuďoch. Aj po prekonaní všetkého, čo som sa vám snažil stručne opísať, spojeného so stavbou našej budovy, stretli nás ešte dva

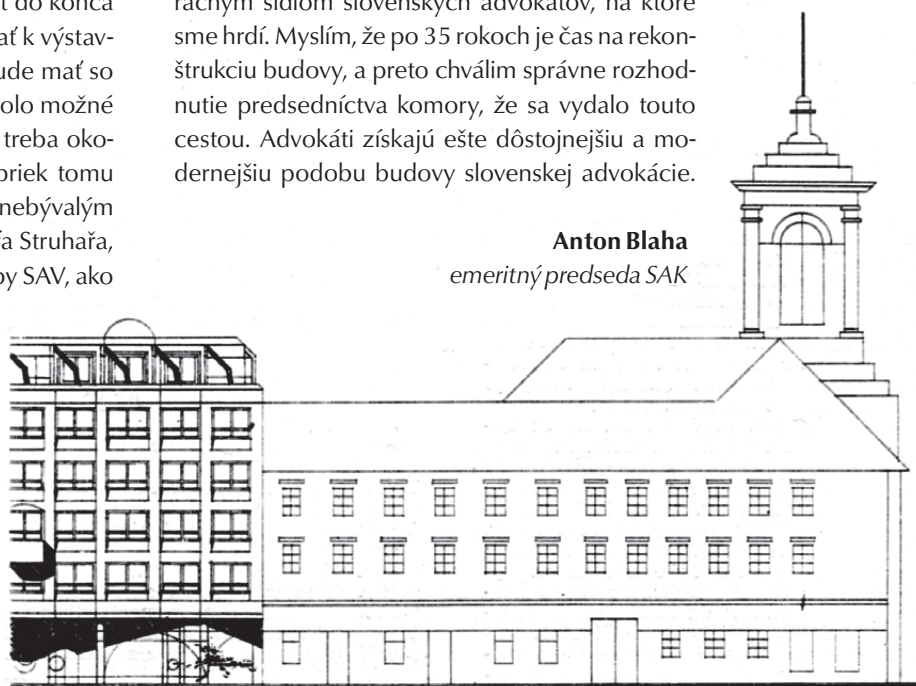
takmer neriešiteľné problémy. Bolo treba zabezpečiť schopného projektanta alebo projekčný ústav, čo sa nám podarilo prostredníctvom Ing. arch. Jozefa Struhařa. Ešte ťažšia úloha bola získať dodávateľa stavby. To bola v minulom režime takmer neprekonateľná prekážka. Na úrade vlády som sa zoznámil s generálnym riaditeľom Pozemných stavieb Nitra Ing. Kabošom, s ktorým som sa neskôr stretol a poprosil ho, či by neprevzal dodávateľskú úlohu pri výstavbe našej budovy na Kolárskej ulici. Stretnutie sa uskutočnilo v auguste 1987 a pán generálny riaditeľ prehlásil: Keď budeš mať do konca roka stavebné povolenie, môžem budovu prevziať k výstavbe. Tento sľub mi dal zrejme prezieravo, že nebude mať so mnou žiadnu starosť, lebo za taký krátky čas nebolo možné zložitý administratívny proces, ku ktorému bolo treba okolo 50 vyjadrení cudzích inštitúcií, zvládnuť. Napriek tomu sme sa o to pokúsili a z nemožného zámeru sa nebývalým a sústredeným úsilím projektanta Ing. arch. Jozefa Struhařa, Ing. Jozefa Eisenreicha, bývalého riaditeľa výstavby SAV, ako aj ďalších, podarila neuveriteľná vec a 31. decembra 1987 sme obdržali od stavebného úradu stavebné povolenie. Najviac zo všetkých bol však prekvapený Ing. Kaboš. Nezostávalo mu nič iné, len nám pomôcť s výstavbou, čo aj zodpovedne urobil.

Tak sa pred tridsiatimi piatimi rokmi začala a dokončievala v centre nášho hlavného mesta stavba sídla komory advokátov. Myslím, že na túto udalosť by sme nemali zabudnúť a treba si na ňu zaspomínať. Je tu totiž aj iná významná skutočnosť, že stavbu sme realizovali výlučne

z advokátskych prostriedkov, ale aj za podpory štátu, keď nám na požiadanie ministerstvo financií odpustilo jeden- či dvakrát odvody dane, čím sme získali niekoľko miliónov korún. Po mojom rozhodnutí nekandidovať v decembri 1990 na funkciu predsedu Slovenskej advokátskej komory sa ujal všetkých povinností so stavbou JUDr. Štefan Detvai, nový predseda komory, ktorý so všetkou ctou doviedol stavbu v roku 1992 až ku kolaudácii.

Terajšie sídlo je možné nazvať dôstojným generálnym sídlom slovenských advokátov, na ktoré sme hrdí. Myslím, že po 35 rokoch je čas na rekonštrukciu budovy, a preto chválím správne rozhodnutie predsedníctva komory, že sa vydalo touto cestou. Advokáti získajú ešte dôstojnejšiu a modernejšiu podobu budovy slovenskej advokácie.

Anton Blaha
emeritný predseda SAK

Poviedky o advokátoch a spravodlivosti

Kniha prináša **23 poviedok** z pera známych slovenských spisovateľov

Cena 8 eur

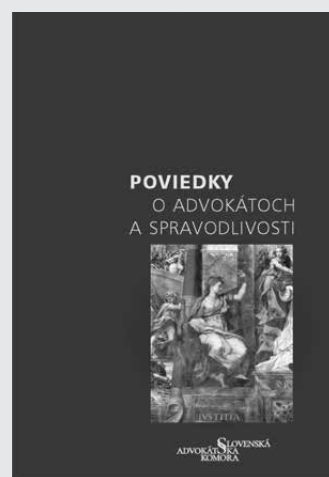
Kontakt: ondrisova@sak.sk

V knihe sú zaradené poviedky humorné i vážne, ktoré oslovia nielen advokátov, ale aj širšiu čitateľskú verejnosť, pre ktorú je literárne spracovanie práce advokáta tradične príťažlivé. Obsahuje poviedky **Janka Jesenského, Tida J. Gašpara, Mila Urbana, Jána Čajaka, Jozefa Gregora Tajovského, Ladislava Nádaši-Jégeho, Alberta Martiša, Gustáva Maršalla-Petrovského, Petra Jilemnického, Jána Poničana a Ivana Horvátha.**

Slovenská advokátska komora vydaním tejto knihy v roku 2021 priniesla prvú tematickú zbierku poviedok venovaných advokácii v našej literatúre. Postavy advokátov v nich privádzajú čitateľa k zamysleniu sa nad významom

advokácie v spoločnosti, konanie ich hrdinov nastavuje zrkadlo aj samotným advokátom.

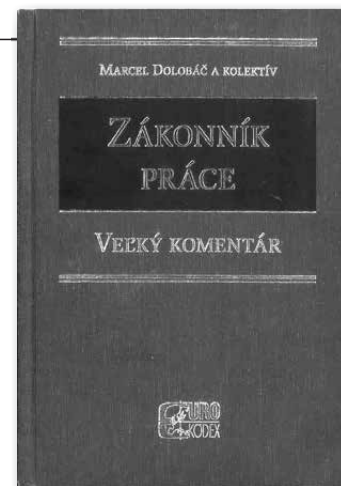
Kniha je doplnená **esejou prof. Pavla Holländera** *Umenie advokácie a advokácia v umení*, predslovom predsedu Slovenskej advokátskej komory a dvoma doslovmi – *Advokát v slovenskej literatúre* (Peter Kerecman), ktorý približuje niektoré ďalšie diela slovenskej literatúry, v ktorých vystupujú advokáti a doslovom Jany Kuzmíkovej z Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá výber poviedok i zostavila (*Obraz advokáta v modernistickej literatúre*).

DO VAŠEJ KNIŽNICE

**Zákonník práce
Veľký komentár**

Dolobáč M. a kol.: **Zákonník práce. Veľký komentár.**
Bratislava : Eurokódex, 2023, 1. vydanie

Anotovaná publikácia je v súčasnosti posledný z troch veľkých komentárov vydaných k jednému zo základných kódexov súkromného práva, k Zákonníku práce. S ohľadom na ich praktickú stránku sú komentáre k základným kódexom nesporne v praxi najviac využívanými publikáciami. Čitateľ si prečíta potrebné informácie práve k tomu ustanoveniu, ktoré bude aplikovať. Od komentára očakáva predovšetkým to, že sa dozvie viac informácií ako z holého textu zákonného ustanovenia a ideálne aj viac informácií, aké má sám z predchádzajúceho štúdia, poznatkov a skúseností. Anotovaný komentár prichádza na trh v čase existencie dvoch komentárov iných autorov vydaných nakladateľstvom *C. H. Beck* a *Wolters Kluwer*. Preto sa oprávnene natíska otázka, či a čím je ďalší komentár k tomuto kódexu prínosom.

Doc. JUDr. Marcel Dolobáč, PhD., vedúci autorského kolektívu, v úvode publikácie priznáva, že komentár vznikol takmer tri roky, v období aktuálnych významných spoločenských zmien, ktoré prinášali nové výzvy a významné zmeny práve v oblasti pracovného práva. V predslove načrtol aj zámer pretaviť vedecký prístup a odborný výklad do praktickej roviny, vlastné závery autorov výkladu podporiť judikatúrou a prípadné nesúhlasné stanoviská k niektorým rozhodnutiam súdov alebo k zaužívanej praxi presvedčivo zdôvodniť a vysvetliť. Komentár tak nemá byť založený len na vedeckom (doktrínálnom) výklade, ale aj na praktických skúsenostiach a informáciách. S ohľadom na prezentované ciele bola preto dôležitá voľba autorského kolektívu, ktorý sa neobmedzuje iba na akademikov (ktorí pôsobia na rôznych právnických fakultách v Slovenskej republike), ale zahŕňa aj profesionálky pôsobiace na Národnom inšpektoráte práce so skúsenosťami z projektov na medzinárodnej úrovni. Takáto spolupráca je pre načrtnutú ambíciu vhodnou voľbou. Pri zameraní sa na obsah výkladu autoriek z praxe je pritom evidentný praktickejší prístup k spracovaniu výkladu ako je to pri ostatných členoch autorského kolektívu z akademického prostredia.

Anotovaný komentár má oproti iným komentárom z edície „Veľké komentáre“ nakladateľstva *Eurokódex* zjednodušenú štruktúru. Na rozdiel od väčšiny ostatných komentárov v tejto edícii nie je súčasťou výkladu jednotlivých ustanovení prehľad súvisiacich ustanovení, právnych predpisov, literatú-

ry ani výber judikatúry. Výklad k jednotlivým ustanoveniam tiež nie je štruktúrovaný podľa jednotlivých odsekov. Tieto rozdiely vo formáte však čitateľ v zásade nepostrehne, pretože výklad k ustanoveniam je štruktúrovaný podľa nosných tém, ktoré súvisia s predmetnými ustanoveniami. Takéto rozčlenenie zvyšuje prehľadnosť a užívateľský komfort čitateľa, ktorý sa pomerne jednoducho oboznámi práve s výkladom toho problému, ktorý ho v konkrétnom prípade zaujíma alebo s ním bezprostredne súvisí. Na prvý pohľad absentujúci výpočet súvisiacich ustanovení a výberu judikatúry je pritom nahradený ich uvádzaním priamo v texte výkladu. V ňom sa nachádza pomerne veľký počet odkazov na relevantné a aktuálne rozhodnutia slovenských súdov aj najvyšších súdnych autorít v Českej republike. Zvolená forma výkladu je tak čitateľsky priateľská bez potreby nadbytočného opakovania totožných informácií.

Okrem formálneho spôsobu spracovania sme sa pri celkovom hodnotení komentára zamerali predovšetkým na vyhodnotenie vyššie spomenutého autorského zámeru porovnaním riešenia rovnakej otázky v každom zo spomínaných komentárov. Prínos komentára možno najlepšie zhodnotiť pri reálnom praktickom využití anotovaného komentára na riešenie konkrétnych problémov klienta. Pre čitateľa je potešiteľné, že v tejto situácii bol pri porovnaní so svojimi predchodcami anotovaný komentár unikátny. Autori sa popri doktrínálnom výklade základných otázok zameriavajú na riešenie iných parciálnych problémov, ktoré v iných zdrojoch absentujú, prípadne prinášajú dosiaľ neprezentovaný pohľad na výklad komentovaného ustanovenia. Vďaka tomu obstojí v už existujúcej konkurencii, pričom komentár možno využiť nielen ako základný zdroj poznatkov ku konkrétnemu ustanoveniu, ale aj ako ďalší, unikátny zdroj poznatkov, ktorý prináša nové informácie alebo názory.

Publikácia je podľa autorov určená pre široký okruh čitateľov, pričom vo výpočte cieľovej skupiny prioritizujú práve advokátov. Možno konštatovať, že toto dielo je skutočne vhodným doplnkom advokátskej knižnice o publikáciu reflektujúcu na všetky aktuálne trendy a nové výzvy pracovného práva.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
advokátka

Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska. Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte: PhDr. Ondrišová 02 204 227 28 ondrisova@sak.sk Darina Stračinová 02 204 227 26 stracinova@sak.sk

208 | ADVOKÁTSKE KOMORY NA SLOVENSKU V ROKOCH 1875 - 1948 | 209 | 210 | 211 | 212 | 213 | 214 | 215 | 216 | 217 | 218 | 219 | 220 | 221 | 222 | 223 | 224 | 225 | 226 | 227 | 228 | 229 | 230 | 231 | 232 | 233 | 234 | 235 | 236 | 237 | 238 | 239 | 240 | 241 | 242 | 243 | 244 | 245 | 246 | 247 | 248 | 249 | 250 | 251 | 252 | 253 | 254 | 255 | 256 | 257 | 258 | 259 | 260 | 261 | 262 | 263 | 264 | 265 | 266 | 267 | 268 | 269 | 270 | 271 | 272 | 273 | 274 | 275 | 276 | 277 | 278 | 279 | 280 | 281 | 282 | 283 | 284 | 285 | 286 | 287 | 288 | 289 | 290 | 291 | 292 | 293 | 294 | 295 | 296 | 297 | 298 | 299 | 300 | 301 | 302 | 303 | 304 | 305 | 306 | 307 | 308 | 309 | 310 | 311 | 312 | 313 | 314 | 315 | 316 | 317 | 318 | 319 | 320 | 321 | 322 | 323 | 324 | 325 | 326 | 327 | 328 | 329 | 330 | 331 | 332 | 333 | 334 | 335 | 336 | 337 | 338 | 339 | 340 | 341 | 342 | 343 | 344 | 345 | 346 | 347 | 348 | 349 | 350 | 351 | 352 | 353 | 354 | 355 | 356 | 357 | 358 | 359 | 360 | 361 | 362 | 363 | 364 | 365 | 366 | 367 | 368 | 369 | 370 | 371 | 372 | 373 | 374 | 375 | 376 | 377 | 378 | 379 | 380 | 381 | 382 | 383 | 384 | 385 | 386 | 387 | 388 | 389 | 390 | 391 | 392 | 393 | 394 | 395 | 396 | 397 | 398 | 399 | 400 | 401 | 402 | 403 | 404 | 405 | 406 | 407 | 408 | 409 | 410 | 411 | 412 | 413 | 414 | 415 | 416 | 417 | 418 | 419 | 420 | 421 | 422 | 423 | 424 | 425 | 426 | 427 | 428 | 429 | 430 | 431 | 432 | 433 | 434 | 435 | 436 | 437 | 438 | 439 | 440 | 441 | 442 | 443 | 444 | 445 | 446 | 447 | 448 | 449 | 450 | 451 | 452 | 453 | 454 | 455 | 456 | 457 | 458 | 459 | 460 | 461 | 462 | 463 | 464 | 465 | 466 | 467 | 468 | 469 | 470 | 471 | 472 | 473 | 474 | 475 | 476 | 477 | 478 | 479 | 480 | 481 | 482 | 483 | 484 | 485 | 486 | 487 | 488 | 489 | 490 | 491 | 492 | 493 | 494 | 495 | 496 | 497 | 498 | 499 | 500 | 501 | 502 | 503 | 504 | 505 | 506 | 507 | 508 | 509 | 510 | 511 | 512 | 513 | 514 | 515 | 516 | 517 | 518 | 519 | 520 | 521 | 522 | 523 | 524 | 525 | 526 | 527 | 528 | 529 | 530 | 531 | 532 | 533 | 534 | 535 | 536 | 537 | 538 | 539 | 540 | 541 | 542 | 543 | 544 | 545 | 546 | 547 | 548 | 549 | 550 | 551 | 552 | 553 | 554 | 555 | 556 | 557 | 558 | 559 | 560 | 561 | 562 | 563 | 564 | 565 | 566 | 567 | 568 | 569 | 570 | 571 | 572 | 573 | 574 | 575 | 576 | 577 | 578 | 579 | 580 | 581 | 582 | 583 | 584 | 585 | 586 | 587 | 588 | 589 | 590 | 591 | 592 | 593 | 594 | 595 | 596 | 597 | 598 | 599 | 600 | 601 | 602 | 603 | 604 | 605 | 606 | 607 | 608 | 609 | 610 | 611 | 612 | 613 | 614 | 615 | 616 | 617 | 618 | 619 | 620 | 621 | 622 | 623 | 624 | 625 | 626 | 627 | 628 | 629 | 630 | 631 | 632 | 633 | 634 | 635 | 636 | 637 | 638 | 639 | 640 | 641 | 642 | 643 | 644 | 645 | 646 | 647 | 648 | 649 | 650 | 651 | 652 | 653 | 654 | 655 | 656 | 657 | 658 | 659 | 660 | 661 | 662 | 663 | 664 | 665 | 666 | 667 | 668 | 669 | 670 | 671 | 672 | 673 | 674 | 675 | 676 | 677 | 678 | 679 | 680 | 681 | 682 | 683 | 684 | 685 | 686 | 687 | 688 | 689 | 690 | 691 | 692 | 693 | 694 | 695 | 696 | 697 | 698 | 699 | 700 | 701 | 702 | 703 | 704 | 705 | 706 | 707 | 708 | 709 | 710 | 711 | 712 | 713 | 714 | 715 | 716 | 717 | 718 | 719 | 720 | 721 | 722 | 723 | 724 | 725 | 726 | 727 | 728 | 729 | 730 | 731 | 732 | 733 | 734 | 735 | 736 | 737 | 738 | 739 | 740 | 741 | 742 | 743 | 744 | 745 | 746 | 747 | 748 | 749 | 750 | 751 | 752 | 753 | 754 | 755 | 756 | 757 | 758 | 759 | 760 | 761 | 762 | 763 | 764 | 765 | 766 | 767 | 768 | 769 | 770 | 771 | 772 | 773 | 774 | 775 | 776 | 777 | 778 | 779 | 780 | 781 | 782 | 783 | 784 | 785 | 786 | 787 | 788 | 789 | 790 | 791 | 792 | 793 | 794 | 795 | 796 | 797 | 798 | 799 | 800 | 801 | 802 | 803 | 804 | 805 | 806 | 807 | 808 | 809 | 810 | 811 | 812 | 813 | 814 | 815 | 816 | 817 | 818 | 819 | 820 | 821 | 822 | 823 | 824 | 825 | 826 | 827 | 828 | 829 | 830 | 831 | 832 | 833 | 834 | 835 | 836 | 837 | 838 | 839 | 840 | 841 | 842 | 843 | 844 | 845 | 846 | 847 | 848 | 849 | 850 | 851 | 852 | 853 | 854 | 855 | 856 | 857 | 858 | 859 | 860 | 861 | 862 | 863 | 864 | 865 | 866 | 867 | 868 | 869 | 870 | 871 | 872 | 873 | 874 | 875 | 876 | 877 | 878 | 879 | 880 | 881 | 882 | 883 | 884 | 885 | 886 | 887 | 888 | 889 | 890 | 891 | 892 | 893 | 894 | 895 | 896 | 897 | 898 | 899 | 900 | 901 | 902 | 903 | 904 | 905 | 906 | 907 | 908 | 909 | 910 | 911 | 912 | 913 | 914 | 915 | 916 | 917 | 918 | 919 | 920 | 921 | 922 | 923 | 924 | 925 | 926 | 927 | 928 | 929 | 930 | 931 | 932 | 933 | 934 | 935 | 936 | 937 | 938 | 939 | 940 | 941 | 942 | 943 | 944 | 945 | 946 | 947 | 948 | 949 | 950 | 951 | 952 | 953 | 954 | 955 | 956 | 957 | 958 | 959 | 960 | 961 | 962 | 963 | 964 | 965 | 966 | 967 | 968 | 969 | 970 | 971 | 972 | 973 | 974 | 975 | 976 | 977 | 978 | 979 | 980 | 981 | 982 | 983 | 984 | 985 | 986 | 987 | 988 | 989 | 990 | 991 | 992 | 993 | 994 | 995 | 996 | 997 | 998 | 999 | 1000

Prehľad ročníka 2023

Za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

AKTUÁLNE

BIROŠČÁKOVÁ Jana, JUDr. (6)
SEDLAČKO František, JUDr., PhD., LL.M. (1, 2, 3, 4, 5, 6)
ŠTRPKA Peter, JUDr., PhD. (3)

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

BARAN Radoslav, JUDr. Mgr. (2)
BÉREŠ Dávid, JUDr. (5) BLEHO Šimon, Mgr. (1)
BUTVIN Patrik, JUDr. (2)
DEMČÁK Stanislav, JUDr., LL.M. (5)
DEMOVIČ Peter, Mgr. (2, 6)
ERDŐSOVÁ Andrea, doc. JUDr., PhD. (3)
FILAGOVÁ Lucia, JUDr. (1)
FUNTA Rastislav, Dr. habil. JUDr., Ph.D., LL.M. (4)
GELETA Filip, JUDr. (5)
KESSELOVÁ Katarína, JUDr. Mgr. (4)
KUŠNÍRIKOVÁ Miroslava, JUDr., PhD. (1)
LÖWY Alexandra, doc. JUDr., PhD., LL.M. (2, 6)
LÖWY Jakub, JUDr., PhD., LL.M. (2)
MALIŠ Mário, Mgr. (3)
MANDELÍK Jakub, JUDr., PhD. (2)
MANIK Rudolf, JUDr. PhD., PhD., MBA, MHA (6)

MARR Samuel, JUDr., LL. M (5, 6)
MICHALEC Matej, Mgr., LL. M. (3)
MIKULAŠKOVÁ Mária, JUDr. (4)
MOKRÁ Ivana, Mgr. (1)
MOLNÁR Peter, doc. JUDr., PhD. (1)
SOJKA Stanislav, JUDr., PhD. (1)
ŠTEVČEK Marek, prof. JUDr., DrSc. (6)
SUCHOVSKÝ Boris, JUDr. (5)
VRTÍKOVÁ Karin, JUDr., PhD. (3, 4)
ZÁHORA Jozef, prof. JUDr., PhD. (3)

DO VAŠEJ KNIŽNICE

JOSKOVÁ Lucie, JUDr., Ph.D., LL.M. (5)
KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (2)
MITTERPACHOVÁ Jana JUDr., PhD. (1, 4, 6)
VOJČIKOVÁ Henrieta, Mgr. (3)

ZAÚJÍMAVOSTI

BLAHA Anton, JUDr. (6)
KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (1, 4)
MANIK Rudolf, JUDr., PhDr., PhD., MBA, MHA (2)
STRAKA Rastislav, JUDr. (5)

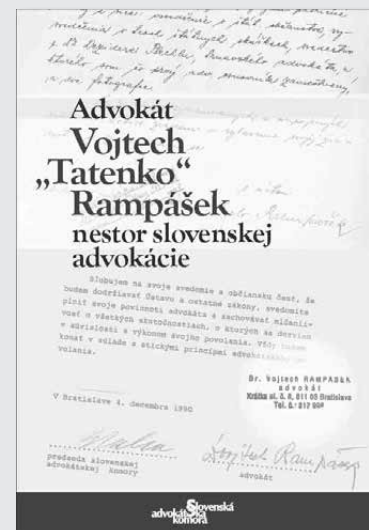
Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala sériu publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov. Jednou z nich je aj kniha o bratislavskom advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi, ktorú napísal jeho vnuk – advokát **JUDr. Michal Rampášek**.

Publikácia podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na vývoj v spoločnosti a právnu úpravu výkonu advokácie. Práve zasedenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia československej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur

V prípade záujmu o kúpu kontaktujte: stracinova@sak.sk, ondrisova@sak.sk

Obsah čísla 1/2023

	AKTUÁLNE
4	ROZHOVOR Chcem prispieť k tomu, aby bola advokácia v spoločnosti vnímaná ako rešpektovaná profesia JUDr. Matej Marhavý
6	DISKUSIA Premlčanie pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
7	NEPREHLIADNITE Zmena poplatkovej politiky v súvislosti s plastovým preukazom advokáta s čipom a certifikátmi
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
8	(Ne)možnosť dvojitého potrestania advokátov a prokurátorov Mgr. Šimon Bleho
12	Právo orgánov činných v trestnom konaní stíhať a právo každého nebyť nezákonne stíhaný JUDr. Stanislav Sojka, PhD.
16	K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM doc. JUDr. Peter Molnár, PhD., JUDr. Miroslava Kušnířiková, PhD.
23	Ne/zákonnosť vznesených obvinení a perspektíva uplatňovania náhrady škody JUDr. Ivana Mokrá
32	Účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v katastrálnej praxi JUDr. Lucia Filagova
	JUDIKATÚRA
40	Pravna otázka relevantná v dovolacom konaní v zmysle §421 CSP
42	Hodinová sadzba odmeny za právne sluby advokáta ako nekalá zmluvná podmienka
	ADVOKÁCIA
	SAK
45	Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov
46	Správy a udalosti
48	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
49	Pýta(j)te sa predsedníctva
50	Koncipientske okienko
52	Úprava zovnajšku advokáta na súdnom pojednávaní
54	Novoročné stretnutie právnikov
	ZAHRANIČIE
56	LAWYEREX: Advokáti na zahraničných stazach
57	Povinnosť mlčanlivosti advokáta – používanie označena advokátů
60	Výber z aktualného diania na európskej a medzinárodnej úrovni
	ZAUIMAVOSTI
	LITERATÚRA
70	Decızne systémy JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
64	Sedemdesiat rokov od tragickej smrti advokáta Vladimíra Clementisa 2. ast JUDr. Peter Kerecman, PhD.
67	Blahoelanie JUDr. Bartolomejovi Kašcakovi k životnému jubileu

Obsah čísla 2/2023

	AKTUÁLNE
4	33 ROKOV SLOBODNEJ ADVOKÁCIE
14	DISKUSIA Takzvaná vzájomná námietka premlcania v reime §107 ods. 3 OZ JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
16	Neproporcionalita práv veriteľov a dlznıka v oddlžení konkurzom a zodpovednosť dlznıka za škodu JUDr. Mgr. Radoslav Baran
24	Smrť účastníka zmluvy v priebehu katastralného konania (vybrané aspekty) JUDr. Jakub Lowy, PhD., LL.M. doc. JUDr. Alexandra Lowy, PhD., LL.M.
30	Výška nemajetkovej ujmy – hierarchia hodnôt JUDr. Jakub Mandelık, PhD., JUDr. Patrik Butvin
35	Reazenie väzieb v trestnom konaní Mgr. Peter Demovič
	JUDIKATÚRA
42	Vzdanie sa predkupného práva v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka
44	Povinnosť mlčanlivosti advokáta vs. daňová oznamovacia povinnosť. Povinnosť informovať sprostredkovateľov o uskutočnenej konzultácii s advokátom je v rozpore s Chartou základných práv EÚ
	ADVOKÁCIA
	SAK
46	Správy a udalosti
50	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
51	Pýta(j)te sa predsedníctva
54	Povinnosť advokáta informovať klienta o doruceniı sudného rozhodnutia a podať voči nemu opravný prostriedok
	ZAHRANIČIE
56	Povinnosť advokáta repektovať zásadu prezumpcie neviny v písomných vyjadreniach
58	Karlovarské právnické dni
	ZAUIMAVOSTI
	LITERATÚRA
59	Zakladatelia Právnickej fakulty Univerzity Komenského JUDr. Peter Kerecman, PhD.
61	upani a metanostovia Košc z radov advokátov JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
64	ivotné jubileum nášho významného kolegu doc. JUDr. Jozefa Oleja, CSC.
67	Oznam pre advokatskych koncipientov Rozpis planovanych termínov do konca roka 2023

Obsah čísla 3/2023

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Našou prioritou je zachovať spravodlivosť ľudskú tvár
Panagiotis Perakis
- DISKUSIA**
- 6 Premlčanie nároku, ktorý bol rozhodcovsky judikovaný
contra legem
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 8 Doplnenie k (ne)možnosti dvojitého potrestania advokátov
Ad.: BSA 1/2023
JUDr. Peter Štrpka, PhD.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Zabezpečovanie informácií dôležitých pre trestné konanie
ako relevantný nástroj odhaľovania organizovanej kriminality.
1. časť – Informačno-technické prostriedky
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 26 Limity nútej detencie a ochrany základných práv
s víziou nového detenčného ústavu
doc. JUDr. Andrea Erdósová, PhD.,
prof. JUDr. Jozef Záhora, PhD.
- 35 Doktrína *acte clair* po rozsudku Súdneho dvora
vo veci C-561/19
Mgr. Matej Michalec, LL.M.
- 42 Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným trestným
stíhaním v kontexte aktuálnej rozhodovacej praxe
Mgr. Mário Mališ
- JUDIKATÚRA**
- 49 Formulácia výroku o určení vlastníckeho práva
v prípade duplicitného zápisu v katastri nehnuteľností
- 51 Ako odôvodniť súdne povolenie odpočúvania
telefónnej komunikácie

ADVOKÁCIA

SAK

- 54 Správy a udalosti
- 56 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 57 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 58 Deň advokácie je úspešne za nami
- 62 K ústavnej ochrane nezávislého výkonu advokácie
- 65 Šachový turnaj 2023
- 66 Povinnosť advokáta vec s klientom finančne vyporiadať
v rámci likvidácie advokátskej kancelárie

ZAHRANIČIE

- 68 Povinnosti advokáta pri advokátskej úschove v súvislosti
s ochranou pred legalizáciou výnosov z trestnej činnosti
- 70 Ponuka stáže v Paríži. *Stage international 2023*
- 70 *Young European Lawyers Contest*:
Gratulujeme k víťazstvu v semifinále

ZAUJÍMAVOSTI

- 71 **LITERATÚRA**
Z dokumentov slovenskej advokácie v epoche socializmu
Mgr. Henrieta Vojčíková
- 74 Naš jubilant, JUDr. Štefan Lovrant
JUDr. Magda Jaňková

Obsah čísla 4/2023

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Verejný ochranca práv a advokáti spoločne naplňajú
systém činnosti orgánov ochrany práva
JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.
- DISKUSIA**
- 8 Uspokojenie veriteľa oddlženého dlžníka
na základe odporového rozsudku
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Zabezpečovanie informácií dôležitých pre trestné konanie
ako relevantný nástroj odhaľovania organizovanej kriminality.
2. časť – Operatívno-pátracie prostriedky
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 20 Zefektívnenie cezhraničného prístupu
k elektronickým dôkazom
Dr. habil. JUDr. Rastislav Funta, Ph.D., LL.M.
- 26 Zjednodušené založenie spoločnosti s ručením obmedzeným
JUDr. Mária Mikulašková
- 30 Generatívna umelá inteligencia a výzvy autorského práva
JUDr. Mgr. Katarína Kesselová
- JUDIKATÚRA**
- 37 Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú
nezákonným trestným stíhaním voči osobe,
ktorá zomrela v priebehu trestného konania
- 39 Dôsledky oneskoreného informovania
o práve nevypovedať na trestné konanie

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Správy a udalosti
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 50 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 51 Povinnosť advokáta postupovať s odbornou starostlivosťou –
neodkladné úkony po skončení zastupovania

ZAHRANIČIE

- 53 Neplnenie vlastných záväzkov advokáta –
ochrana záujmov klienta
- 55 *Young European Lawyers Academy*
Skúsenosti našich koncipientov z prvej ruky
- 56 *LAWYEREX 2*
Slovenskí advokáti na výmennej stáži na Cypre

ZAUJÍMAVOSTI

- 58 Slovenskí advokáti na majstrovstvách sveta právnikov
vo futbale
JUDr. Jakub Uhrinčať, LL.M.
- 60 **LITERATÚRA**
- 60 Komunálne právo
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 61 Advokátska taška
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 62 JUDr. Miroslav Abelovský – advokát bez prázdnin
JUDr. Anton Blaha

Obsah čísla 5/2023

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Kvalitné advokátske služby by nemali byť podhodnocované
JUDr. Zuzana Čížová
- 8 **DISKUSIA**
Vývoj judikatúry k elektronizácii výkonu advokácie
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Materiálny korektív vo svetle princípu *ultima ratio*
a jeho postavenie v aplikačnej praxi orgánov činných
v trestnom konaní
JUDr. Dávid Béreš
- 18 Autorskoprávne aspekty vývoja a dodania softvéru
na zákazku
JUDr. Stanislav Demčák, LL.M.
- 24 Právno-aplikačné problémy zaistovania kryptomien
JUDr. Samuel Marr, LL.M, JUDr. Boris Suchovský
- 30 Právna úprava náhrady trov obvineného v trestnom konaní
v kontexte zachovania práva na spravodlivý proces
JUDr. Filip Geleta

JUDIKATÚRA

- 37 Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú
neuplatnením ďalších nárokov klienta v súdnom konaní
- 39 Vyšetrovanie nesprávneho služobného postupu
prokurátora súvisiaceho s korupciou nie je bojom
proti závažnej trestnej činnosti

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Správy a udalosti
- 48 Vzdelávacie stredy na komore – jeseň 2023
- 50 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 51 Termíny advokátskych skúšok v roku 2024
- 53 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 54 Povinnosť advokáta vec s klientom
bezodkladne písomne vyporiadať

ZAHRANIČIE

- 56 Nečinnosť advokáta a nedostupnosť advokáta –
nepreberanie zásielok v dátovej schránke
- 58 25. október – Európsky deň advokátov

ZAUJÍMAVOSTI

- 59 **LITERATÚRA**
Spoločnosť s ručením obmedzeným
vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta
JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.
- 61 Tak sme sa opäť stretli...
JUDr. Rastislav Straka
- 62 Golfový RYDER CUP Ján Kutan
- 63 Vianočný tenisový turnaj slovenskej a českej advokácie
(pozdávka)

Obsah čísla 6/2023

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Novelizácia Trestného zákona a Trestného poriadku
musí zodpovedať európskym štandardom
JUDr. Boris Susko, PhD.
- DISKUSIA**
- 6 Elektronizácia, alebo formálny výklad práva
JUDr. Jana Biroščeková
- 8 Cesia palmárnej pohľadávky advokáta
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Biele miesta na súdnej mape
doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M
prof. JUDr. Marek Števček, DrSc.
- 18 K ostatným zmenám v konkurznom práve Slovenskej republiky
JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 26 Neodkladnosť vecí
ako zákonná podmienka zadržania obvineného
JUDr. Peter Demovič
- 34 Vybrané právne aspekty výsluchovej činnosti
osobitnej kategórie osôb
JUDr. Samuel Marr, LL.M

JUDIKATÚRA

- 40 Poskytovanie náhrady za užívanie
účelových komunikácií ich vlastníkom
- 42 Znovu k úroku z omeškania
pri nadmernom odpočte dane z pridanej hodnoty

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Správy a udalosti
- 52 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 55 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 58 Povinnosť advokáta vopred informovať
klienta-spotrebiteľa o výške odmeny

ZAHRANIČIE

- 60 Nečinnosť advokáta – neuplatnenie nároku klienta
- 62 Multilaterálny hospitačný program
pre advokátov a advokátky v Nemecku
Young european lawyers contest 2023
- 63 Finále európskej súťaže koncipientov v Trieri a v Luxemburgu
- 64 *Medzinárodná advokátska komora (IBA)*
Medzinárodná spolupráca s vedomím,
že ste v zahraničí v dobrých rukách
- 67 *LAWYEREX 2*
Stáž v advokátskej kancelárii v Poľsku
očami slovenskej advokátky

ZAUJÍMAVOSTI

- 68 Naše sídlo oslavuje viac ako tridsať rokov existencie
Anton Blaha
- 70 **LITERATÚRA**
Zákonník práce. Veľký komentár
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2023

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 500 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 000 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– zadarmo

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na ondrisova@sak.sk

alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 25 eur
cmyk 50 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Valachovič/Grausová/Cirák

Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov

2023 | viazané s prebalom | 1 872 | 159 eur | obj. číslo SO_EVK19

Komentár k zákonu o vlastníctve bytov a nebytových priestorov od autorského kolektívu vedeného JUDr. Markom Valachovičom, PhD., predstavuje historicky najkomplexnejší komentár k tomuto tzv. „bytovému zákonu“, aký bol doposiaľ na knižnom trhu publikovaný. O tom svedčí viac ako dvojnásobný rozsah diela oproti jeho predchádzajúcemu vydaniu. Publikácia vychádza k 30. výročiu prijatia, resp. účinnosti tohto právneho predpisu, pričom prináša aktualizovaný a doplnený výklad, ponúkajúci podrobný rozbor jednotlivých ustanovení a to vrátane 9 novelizácií predmetného zákona, ktoré boli prijaté od predchádzajúceho vydania knihy v roku 2012.

Vojtko/Jedinák/Pálka a kol.

Právo a prax kapitálových trhov. Praktická príručka

2023 | brožované | 476 | 39 eur | obj. číslo SO_PP25

Kniha komplexne približuje právnu prax kapitálových trhov na Slovensku a v určitých témach aj v širšom CEE regióne. Jedná sa o praktickú príručku, ktorá obsahuje nie len oblasti „DCM“ a „ECM“, ale tiež iné druhy financovania prostredníctvom kapitálových trhov. V rámci „DCM“ ako ťažiskovej časti sa kniha venuje praktickým aspektom všeobecnej praxe emisií dlhopisov, ako aj jednotlivých druhov, a to korporátnych dlhopisov, krytých dlhopisov, štátnych dlhopisov a ďalších. Kniha poskytuje vyvážený pohľad na emisnú dokumentáciu ako zo strany bánk, tak aj emitentov a to najmä s akcentom na domácu prax. Príručka je určená primárne pre právnikov – advokátske kancelárie, právne oddelenia bánk a tiež pre rôznych emitentov (korporátnych, bankových) alebo štát.

Jozef Andraško a kol.

Právne aspekty automatizovaných vozidiel

2023 | brožované | 332 | 32 eur | obj. číslo SO_EPI79

Publikácia predstavuje originálny počin, pričom ide o tému, ktorá má a v najbližších rokoch aj bude mať významný vplyv na naše každodenné životy. Z právneho hľadiska ovplyvňuje zavádzanie vozidiel, ktoré vykonávajú jazdné úlohy namiesto vodiča, viacero právnych odvetví. Predkladaná monografia sa zameriava na právne východiská vymedzenia automatizovaných vozidiel, správu údajov, typové schválenie motorových vozidiel, kybernetickú bezpečnosť, cestnú premávku, ochranu súkromia a ochranu osobných údajov, administratívnoprávnu zodpovednosť, občianskoprávnu zodpovednosť a v neposlednom rade na etiku automatizovaných vozidiel.

Štefček/Smyčková a kol.

Civilné právo procesné. Mimosporové konanie

2023 | viazané | 368 | 39 eur | obj. číslo SO_A115

Jedinečná učebnica s tematikou civilných mimosporových konaní nadväzuje na prvý diel učebnice slovenského civilného procesu s názvom Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie. Predkladané dielo je rozdelené na desať kapitol a reflektuje na najnovšie doktrínálne poznatky ako východisko výkladov autorského kolektívu *de lege lata*. Rovnako tak je zohľadnená aplikačná prax vo forme predovšetkým rozhodovacej činnosti súdov. Učebnicu napísal skúsený autorský kolektív renomovaných odborníkov a je určená študentom práva, ale aj širokej právnickej obci a právnikom pôsobiacim v rôznych oblastiach právnej praxe.

Strémy/Repa/Bado

Legalizácia výnosu z trestnej činnosti

2023 | brožované | 192 | 22 eur | obj. číslo SO_EPI87

Predložená publikácia sa podrobne venuje trestným činom legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 až 234 Trestného zákona v znení platnom od 1. januára 2021. Obsahuje analýzu relevantnej právnej úpravy, a to medzinárodnej, ako aj domácej vrátane mimotrestnej, a tiež komparáciu legislatívy so zahraničím. Autori, renomovaní odborníci na oblasť trestného práva, poukazujú tiež na aktuálne sa vyskytujúce aplikačné problémy, ale pozornosť upriamujú aj na praktické roviny nastolenej problematiky, ktoré môžu byť užitočné pre právnych praktikov, najmä s poukazom na relevantnú súdnu prax.